

Jaarverslag

2023/2024

“SAMEN STERKER”

Say potato,
say **Agrico.**

4 Thema	58 Besturing en beheersing
6 Voorwoord	60 Verslag van de raad van commissarissen
8 Kengetallen*	66 Coöperatie en governance*
9 Groepsstructuur*	72 Personalia
10 Profiel*	74 Risicoprofiel*
11 Missie en visie	81 Jaarrekening Coöperatie Agrico U.A.
12 Verslag van de directie*	106 Overige gegevens
18 Agrico Research	108 Belangrijke statutaire bepalingen
22 Financieel resultaat*	109 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant
24 Pootaardappelen	
28 Dochterondernemingen	
34 BioSelect	
36 Semagri	
38 Licentielanden / business development	
40 Interne organisatie	
44 CSR	

*Het bestuursverslag als bedoeld in Titel 9 Boek 2 BW betreffen de met * aangegeven onderdelen.

Samen sterker

Agrico vierde in 2023 – een deel van dit boekjaar – haar 50-jarig bestaan. Directie en bestuur zijn doordrongen van het besef dat snel doorschakelen in het veld van de verandering nodig is. De oprichting van PotatoNext op 1 oktober 2023 en de overnames van Royal ZAP en The Potato Company (TPC) in Emmeloord, getuigen daarvan. Ook werd besloten flink te investeren in het kweekbedrijf en te sleutelen aan een nieuwe strategie, met groeiambities in het buitenland en meer focus op de best presterende rassen en afzetmarkten. En dit jaar werd, na raadpleging van de leden, besloten om wijzigingen aan te brengen in de jaarlijkse verkoopstrategie van aardappelen: minder volume vastleggen vóór het seizoen tegen hogere prijzen. Dit alles moet leiden tot een verdere stijging van de pootaardappelprijzen voor de leden.

Charles Darwin, grondlegger van de evolutietheorie, zei het al: 'Het is niet de sterkste soort die overleeft, noch de meest intelligente. Het is degene die zich het beste kan aanpassen.'

Het jaar van de 'remontada'

In Spanje, een land waar Agrico veel handel mee doet, hebben ze een mooi en krachtig woord voor een comeback of wederopstanding. Dat woord is 'remontada'. Het wordt vaak gebruikt bij voetbalwedstrijden, waarbij een club een teleurstellend resultaat in de heenwedstrijd weet om te buigen in een klinkende overwinning in de terugwedstrijd. Het woord belichaamt veerkracht, doorzettingsvermogen en het overwinnen van onmogelijk lijkende uitdagingen.

Aan dat woord moest ik denken toen ik begon te schrijven aan het voorwoord van dit jaarverslag. Twee jaar geleden veranderde de pootaardappelteelt in West-Europa drastisch. De markt kreeg te maken met een forse krimp in areaal, met name veroorzaakt door enorme prijsstijgingen in de teelt van consumptieaardappelen voor de verwerkende industrie. De pootaardappelteelt werd in bepaalde regio's als minder aantrekkelijk ervaren vanwege het financiële rendement, maar zeker ook door de risico's die bij de teelt horen.

Dit waren voor Agrico duidelijke signalen dat er zaken moesten veranderen om de teelt weer aantrekkelijker te maken voor onze leden. Zeg maar een soort van remontada.

In alle bescheidenheid durf ik te stellen dat we het afgelopen boekjaar de remontada hebben bewerkstelligd. Om een verdere teruggang in pootaardappelareaal, uitbetaling en markten om te draaien in een voorsprong. Het verlies van 6% pootaardappelareaal in 2023 werd met de overnames van de pootaardappel activiteiten van Zaaizaad- en Pootgoedtelersvereniging Anna Paulowna (ZAP) en The Potato Company (TPC) in Emmeloord meer dan gecompenseerd, terwijl we met deze twee overnames onze marktkracht in zowel licentierassen als vrije rassen ook behoorlijk versterken. Daarnaast groeiden we op eigen kracht 3% in areaal, doordat we er in Nederland 75 nieuwe pootaardappel telers bijkregen. In de biologische aardappelteelt kregen we er 25 telers bij en groeiden we in areaal van 700 naar ruim 1.000 hectare. Dat zijn, in alle bescheidenheid, best mooie cijfers, in een land waar het areaal onder druk staat.

Wat ons betreft, is deze groei niet incidenteel. Verdere groei is hard nodig om onze positie in de Nederlandse markt te verstevigen en partner te kunnen blijven van met name de West-Europese aardappelverwerkende industrie. De vraag naar kwalitatief hoogwaardige pootaardappelen vanuit die markt blijft onverminderd groot en dat geldt momenteel net zo goed voor de Europese tafelaardappelmarkt. Voor de markten overzee is het beeld wat onstabiel en is het de vraag of landen de alsmar stijgende pootgoedprijzen nog willen en kunnen betalen. Maar al met al lijken de vooruitzichten voor de komende jaren positief. Op al deze markten willen wij een toonaangevende rol blijven spelen. Vandaar de acquisities van ZAP en TPC en actieve werving van nieuwe pootgoedtelers. Wij constateren dat het areaal in Nederland redelijk aan het plafond zit. Daarom zal de groei de komende jaren vooral plaatsvinden in het buitenland. In Denemarken en Duitsland, waar wij dit boekjaar voorzichtig zijn begonnen, willen we binnen vier jaar groeien van 0 naar 1.000 hectare pootgoedteelt. In Frankrijk is onze ambitie om de komende vijf jaar van 4.000 naar 5.200 hectare te groeien. Telers in deze landen kunnen geen

lid worden van de coöperatie maar betalen we wel een marktconforme prijs. Hun bijdrage aan Agrico moet uiteindelijk weer ten goede komen aan de uitbetalingscapaciteit voor onze Nederlandse leden. Verder weg, in landen als Kenia en Tanzania, proberen we met lokale partners en lokale teelten verdere groei te realiseren.

Een remontada hebben we dit jaar ook kunnen realiseren in onze uitbetalingsprijzen voor pootaardappelen. Weliswaar zat daar de afgelopen jaren altijd al een stijgende lijn in, maar rendement en risico's die bij de teelt horen, bleven achter bij de stormachtige prijsontwikkelingen in de fritesaardappelteelt. Een fikse verbetering in het rendement - € 10 per 100 kilo pootaardappelen € 2.100 per hectare meer - zorgt dit jaar ook op dat vlak voor een kentering. Die stijgende lijn willen we het komende jaar doorzetten. Wat daarbij moet helpen, is dat we nog wel lange-termijn-afspraken met onze afnemers maken, maar de prijzen niet meer langdurig vastleggen. Hiermee hopen we meer en sneller te kunnen profiteren van oplopende marktprijzen. Onze leden, die we hierover hebben geraadpleegd, waren duidelijk: ga wel door met vastleggen, maar doe het niet té veel. Daar hebben we goed naar geluisterd.

Tot slot: de wereld en de markt is de afgelopen paar jaar dusdanig veranderd dat we de strategie van Agrico aan het herijken zijn. Een proces waar wij samen met de raad van commissarissen en de ledenraad de nieuwe richting hebben bepaald. Speerpunten in de nieuwe strategie zijn de al genoemde verdere groei in het buitenland, maar ook sneller afscheid nemen van minder goed presterende aardappelrassen en verkooplanden met tegenvallende

omzetcijfers. Daarmee wordt het voor onze operationele mensen eenvoudiger om de complexe Agrico-business efficiënter te managen en de faalkosten te minimaliseren. Ook de investering van € 15 miljoen in een splinternieuw en geavanceerder laboratoriumcomplex van Agrico Research, en daarmee in sterkere en resistentere rassen, gaat in de toekomst zijn vruchten afwerpen. Kortom, Agrico draaide dit jaar een aantal bedreigingen om in kansen en bouwt het komende jaar op alle fronten door. Aan een sterke, gezonde en toekomstbestendige coöperatie.

Mark Zuidhof, algemeen directeur

Mark Zuidhof, algemeen directeur Agrico

Kengetallen

	2023/24	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20
Financieel (x 1.000)					
Geconsolideerde omzet product	412.271	409.754	343.136	292.731	335.747
Exploitatiesaldo	3.663	1.538	2.274	3.391	2.545
Vaste activa	37.258	43.026	36.792	34.221	29.517
Vlottende activa	62.344	64.234	45.981	45.208	45.716
Balanstotaal	99.602	107.260	82.773	79.429	75.233
Reserves	37.930	35.813	34.895	33.004	29.734
Aandeel derden	1.295	1.040	966	846	756
Totaal Groepsvermogen	39.225	36.853	35.861	33.850	30.490
Achtergestelde leningen van leden	13.409	10.790	6.659	5.902	3.745
Solvabiliteit	52,8%	44,4%	51,4%	50,0%	45,5%
Kasstroom uit operationele activiteiten	15.167	-5.080	6.174	804	-1.313
Saldo liquide middelen	22.098	7.951	7.210	7.128	10.199
Schuld aan leden wegens producten	25.806	24.927	17.128	15.723	16.126
Levering					
Areaal pootaardappelen (in hectares)	13.791	14.733	14.965	14.848	14.633
Geleverde hoeveelheid (in tonnen)	461.100	555.900	501.700	510.700	549.700
Areaal consumptieaardappelen (in hectares)	997	1.991	2.403	2.295	1.985
Geleverde hoeveelheid (in tonnen)	51.900	97.200	105.200	112.300	94.200
Aantallen					
Aantal leden	1.879	1.739	1.804	1.452	1.564
Aantal bedrijven	649	721	734	801	804
Aantal medewerkers (in fte's)	241	283	279	273	268

Agrico groepsstructuur

Maximale bijdrage aan inkomen leden

Agrico is een coöperatieve onderneming, actief in de markt van poot- en consumptieaardappelen. De kern van onze onderneming ligt in de afzet van producten van beschermde rassen, hetzij zelf ontwikkeld, hetzij van derden in vertegenwoordiging verkregen. Hiervoor beschikken wij over een eigen kweekbedrijf en werken we nauw samen met kwekers in binnen- en buitenland.

Wereldspeler in het ontwikkelen van aardappelrassen

Wij willen met onze beschermde rassen actief zijn in de grotere productiegebieden van landen waar pootaardappelen worden gecertificeerd en kwekersrecht wordt erkend. Wij zijn een wereldspeler in het marktgericht ontwikkelen van aardappelrassen en het (laten) produceren en vermarkten van hoogwaardige poot- en consumptieaardappelen, zowel gangbaar als biologisch geteeld.

Maximale bijdrage aan inkomen leden

Wij streven naar een maximale bijdrage in het inkomen van onze leden. Het meetpunt hiervoor is de uitbetaling per 100 kilogram dan wel per hectare ten opzichte van de concurrentie. Randvoorwaarde hierbij is de continuïteit van de onderneming

uitgedrukt in een solvabiliteitsratio op balansdatum van minimaal 40 procent. De basis van onze strategie is goede groei. Wij willen zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin groeien. Kwantitatief betekent dit, dat het rendement van de teelt goed moet zijn. In dat perspectief zijn we niet bang om afscheid te nemen van teelten of rassen. Telen wat je denk goed te kunnen verkopen, wordt het credo.

Speerpunten kwalitatieve groei

De speerpunten van de kwalitatieve groei zijn de ontwikkeling van onze medewerkers en de strategische thema's Corporate Social Responsibility (CSR) en vernieuwing. Vanuit onze missie en visie hebben wij kernwaarden gedefinieerd die leidend zijn in het dagelijks handelen van onze medewerkers.

Deze kernwaarden zijn:

- Professioneel: onze medewerker is een resultaatgerichte professional die op basis van actuele kennis van zaken situaties beïnvloedt en doelen realiseert.
- Verbonden: onze medewerker neemt verantwoordelijkheid voor de organisatie en het eigen handelen. Door op een open en eerlijke manier samen te werken en kennis te delen, worden relaties gebouwd.

- Persoonlijk: onze medewerker is betrouwbaar en oprecht betrokken, ondersteunt en bemoedigt waar mogelijk.

Corporate Social Responsibility

Wij hebben de overtuiging dat integrale aandacht voor CSR een voorwaarde wordt voor doelmatig ondernemen. Hiervan gebruikmakend willen wij onze maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid tonen en onze telers laten beschikken over een certificering voedselveiligheid. Waarmee we tegelijkertijd ons merk en ons imago versterken en CSR als belangrijke randvoorwaarde zien.

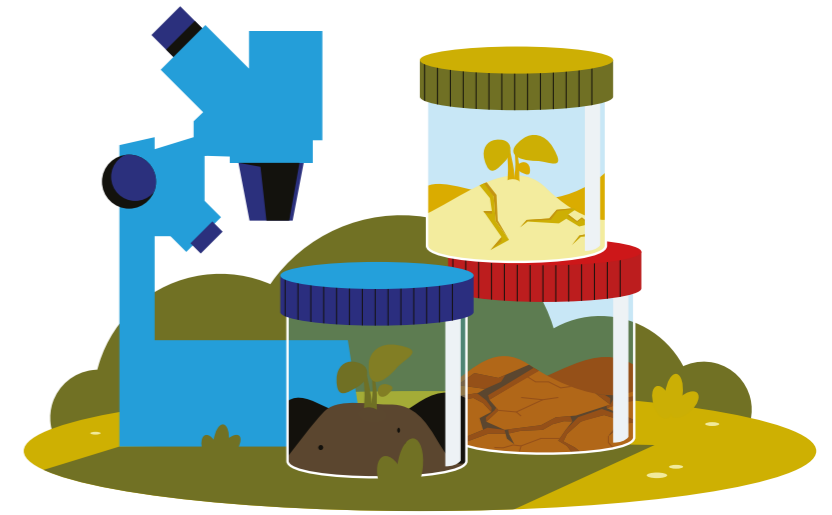
Data verzamelen en analyseren

Vernieuwing door verdergaande digitalisering heeft impact op de processen in onze onderneming en op de invulling van de relatie met onze ketenpartners. Het verzamelen en analyseren van data en het delen van informatie blijft van groot belang. Hiermee kunnen wij beter inspelen op de wensen en behoeften van onze klanten en zijn wij in staat om inefficiënties te identificeren, hetgeen ons helpt om kosten te besparen en de productiviteit te verhogen.

Missie en visie

Missie: Passie voor aardappelen!

Vanuit onze coöperatieve structuur leveren wij wereldwijd kwalitatief hoogwaardige poot- en consumptieaardappelen, met de expertise die daarvoor nodig is. Wij ontwikkelen rassen die geschikt zijn voor elke plek op aarde waar professionele, succesvolle en duurzame aardappelteelt mogelijk is. Hiermee dragen wij bij aan voedselzekerheid voor een groeiende wereldbevolking. Wij creëren, met respect voor mens en milieu, waarde voor onze klanten en de leden van de coöperatie.

Visie: Goede groei is onze ambitie!

Door groei in professionaliteit van de organisatie zorgen we voor een kwalitatief betere aardappelteelt. Dit met maximale aandacht voor innovatie, mens en milieu. Onze groei komt voort uit de toenemende, wereldwijde behoefte aan pootaardappelen. Wij ontwikkelen de beste rassen voor bestaande en nieuwe markten, zowel gangbaar als biologisch geteeld. In een inspirerende omgeving werken wij aan optimale groei voor al onze stakeholders.

Verlag van de directie

Een turbulent teelt- en oogstseizoen, spectaculaire prijsstijgingen, overnames, areaaluitbreiding ook in het buitenland en het neerzetten van een nieuwe strategie. Er gebeurde van alles in boekjaar 2023/2024. Per onderwerp blikken we terug, maar vooral ook vooruit met algemeen directeur Mark Zuidhof. 'We groeien op alle fronten.'

We groeien op alle fronten

Teelt- en oogstseizoen 2023 was behoorlijk uitdagend. Met een lastig groeiseizoen, een late oogst en uiteindelijk toch een redelijk gemiddelde opbrengst van 40,5 ton per hectare. Opvallend was de grofheid van het product, met 36% bovenmaat. Ondertussen was de vraag naar pootgoed groot, zeker bij consumptietelers en fritesfabrieken. Dit alles leidde tot een uitbetalingsprijs die zo'n € 10 per 100 kilo hoger uitkwam dan het jaar ervoor. Per hectare ontving de pootgoedteler van Agrico € 2.100 per hectare meer dan in boekjaar 2022/2023. 'Het lukt ons toch om elk jaar weer een stap voorwaarts te maken in uitbetalingsprijs en die stap hopen we ook in oogst 2024 weer te maken', zegt Mark Zuidhof. Evenals in boekjaar 2022/2023 passeerden we de grens van € 400 miljoen omzet.

Nieuwe verkoopstrategie industrierrassen

Eén van de instrumenten om meer rendement per hectare te realiseren, is een wijziging in de verkoopstrategie voor industrierrassen. Mark: 'Deze markt is inmiddels zo volatiel dat het niet meer verantwoord is om voor een langere periode de prijzen vast te leggen.

Afgelopen jaren stegen de prijzen op de vrije markt fors, terwijl wij best nog wel wat contracten hadden lopen voor lagere prijzen. Dat gaf een dempende werking op onze uitbetalingscapaciteit. Daar willen we van af, in het volle besef dat het bij overproductie ook een keer de andere kant op kan slaan.'

Concreet betekent dit dat Agrico nog wel meerjarige contracten afsluit voor wat betreft het te leveren volume,

maar daar vooraf geen prijs meer aan koppelt. Prijsafspraken worden alleen nog voor maximaal een jaar vooruit gemaakt. Voor wat betreft het commercieel vastleggen raadpleegde Agrico haar leden. Hier kwam een duidelijk signaal dat de telers minder volume vooraf willen vastleggen en dat de prijzen waarvoor wordt vastgelegd op een hoger niveau moesten komen. Dit hebben wij verwerkt in onze verkoopstrategie voor oogst 2024.

Mark Zuidhof, algemeen directeur Agrico

'Het lukt ons toch om elk jaar weer een stap voorwaarts te maken in uitbetalingsprijs en die stap hopen we ook in oogst 2024 weer te maken.'

Overname ZAP

Op 16 oktober 2023 heeft Agrico de pootaardappel-activiteiten van Royal Zaaizaad- en Pootgoedtelersvereniging Anna Paulowna (ZAP) overgenomen. 'De overname van ZAP geeft ons het perspectief om ondanks de krimp van het beschikbare pootgoedareaal in West-Europa onze groei-doelstelling te blijven realiseren en zo een stabiele partner in de sector te blijven' aldus Mark. De operationele teeltactiviteiten zijn ondergebracht bij Coöperatie Agrico en de commercialisering van het pootgoed in de nieuw opgerichte vennootschap ZAP BV. Met de overname krijgt de coöperatie er zo'n 25 leden bij en creëren we een breder afzetnetwerk. Onderdeel van de overname was ook Semagri. Dit pootgoedbedrijf is ontstaan in 2002 en is in 2017 overgenomen door ZAP. Sinds dat moment richt het merk zich alleen nog op de productie en afzet van rassen voor de zetmeel- en vlokkenindustrie.

Overname The Potato Company (TPC)

Op 15 maart 2024 heeft Agrico de aandelen in het pootaardappelhandelshuis The Potato Company (TPC) in Emmeloord overgenomen. Na een succesvolle meerjarige strategische samenwerking in de internationale pootaardappelwereld was deze overname voor beide organisaties een logische volgende stap.

Het snelgroeiende TPC bestaat bijna 20 jaar en beschikt over ongeveer 450 hectare pootaardappelen, geteeld in poolverband. Daarnaast is TPC zeer actief in de vrije handel en beschikt het voor zowel haar monopolierassen als voor de vrije rassen over een goed functionerend distributienetwerk naar meer dan 60 landen. TPC is sterk in het ontwikkelen van aardappelrassen met brede aardappelmoehedsresistenties (AM). Binnen de Agrico-groep behoudt TPC zijn eigen identiteit.

Groeien in het buitenland

Naast de groei door de overnames van ZAP en TPC realiseert Agrico ook groei op eigen kracht. Dit is vooral zichtbaar bij de biologische aardappelteelt. Groei in dit segment is hard nodig om de positie in de Nederlandse markt te verstevigen en partner te kunnen blijven van met name de Nederlandse retailers. De verdere groei in areaal pootaardappelen moet vooral gestalte krijgen in het buitenland. 'We zijn voorzichtig begonnen met teelt in Denemarken en Duitsland en willen binnen vier jaar naar 1.000 hectare pootaardappelteelt groeien. In Frankrijk is het onze ambitie om ons areaal de komende vijf jaar uit te bouwen van de huidige 4.000 hectare naar 5.200 hectare. 'Telers in deze landen worden geen lid van de coöperatie, maar krijgen een marktconforme prijs betaald. Hun bijdrage aan het totale aardappelvolume van de Agrico-groep moet uiteindelijk weer ten goede komen aan de uitbetalingscapaciteit voor onze Nederlandse leden'.

Verslag van de directie

Verder weg, in landen als Kenia en Tanzania, probeert Agrico met lokale partners en lokale teelten verdere groei te realiseren. Tenslotte is het goed vast te stellen dat onze buitenlandse dochterondernemingen de wind in de zeilen hebben en allemaal een goed boekjaar achter de rug hebben.

Viering 50-jarig jubileum

Tijdens de jaarlijkse Rassenshow in november 2023 werd de viering van het 50-jarig jubileum afgesloten met een internationaal symposium over de voedselketen. Daarnaast was er in de Koningshof op Urk een groot afsluitend jubileumfeest met meer dan 500 relaties waaronder afnemers en medewerkers van de buitenlandse dochterondernemingen. Ook werden in die week voor de medewerkers van Agrico en van de buitenlandse dochters allerlei workshops en andere activiteiten georganiseerd. 'Dit om onze collega's in het buitenland meer bekend te maken met de activiteiten van Agrico in Nederland.'

Afscheid Jan van Hoogen

Op de Rassenshow nam Jan van Hoogen afscheid van al zijn relaties in binnen- en buitenland.

Jan werkte 35 jaar voor Agrico, waarvan de laatste tien jaar als algemeen directeur. In zijn afscheidswoord aan de telers, zei Jan: 'Bedankt voor al die jaren. Pas goed op uzelf en op uw coöperatie. Denk niet in korte termijnen van snel verdienen, maar denk in de lange termijn, zoals wij dat ook moeten doen voor de continuïteit van uw coöperatie.'

Tijdens de centrale ledenvergadering in december droeg Jan het stokje over aan zijn opvolger Mark Zuidhof, die sinds najaar 2022 samen met Van Hoogen de directie vormde. Sinds 1 januari 2024 vormt Mark de eenhoofdige directie. 'Ik heb wel het managementteam uitgebreid, met de manager van HR en de directeur van Agrico Research. Dit zodat nu alle geledingen in het team vertegenwoordigd zijn. Operations, finance en commercie waren dat al.'

Speerpunten in Strategie 2030

De wereld en de markt zijn de afgelopen twee jaar dusdanig veranderd dat Agrico de in 2018 vastgestelde strategie voor 2030 heeft herzien. 'Een proces waarin wij samen met de raad van commissarissen en de ledenraad de nieuwe richting hebben bepaald', zo vertelt Mark.

Speerpunten in de nieuwe strategie zijn verder groeien in met name het buitenland om aan de toenemende vraag te kunnen voorzien, maar ook sneller afscheid nemen van minder goed presterende aardappellassen en van verkooplanden met tegenvallende omzetcijfers. 'Daarmee wordt het voor onze operationele afdeling eenvoudiger om de complexe Agrico-business efficiënter te managen en de faalkosten te minimaliseren', stelt Mark.

Een derde speerpunt is dat er op basis van volume, omzet en potentie een top 30 van landen is vastgesteld. 'In die 30 landen gaan wij onze verkoopactiviteiten intensiveren met het doel om in deze landen het marktaandeel van Agrico verder te vergroten.'

'Boekjaar 2023/2024 kenmerkte zich vooral door het hoge percentage bovenmaat. Het maakte het seizoen tot een grote uitdaging. Zowel onze leden en medewerkers als onze afnemers moesten oplossingen vinden om zoveel mogelijk hectares van pootaardappelen te kunnen voorzien. Ik kan zeggen dat dit is gelukt dankzij onze gezamenlijke inspanningen en daar ben ik trots op.

Graag wil ik iedereen bedanken voor hun flexibiliteit en inzet om 2023/2024 tot een succes te maken!'

Met nieuw lab koploper blijven in sterke rassen

Agrico Research besloot dit boekjaar om een nieuw laboratoriumcomplex te gaan bouwen. De nieuwbouw wordt de komende 1,5 jaar gerealiseerd en zal zo'n 15 miljoen euro gaan kosten. De nieuwe laboratoria zullen de researchmedewerkers ondersteunen in het sneller en gericht selecteren op eigenschappen die je graag terugziet in nieuwe aardappelrassen.

Agrico Research is volop in beweging. Op het kweek- en researchbedrijf in Bant verrees nog niet zo lang geleden een compleet nieuw kassencomplex. In boekjaar 2022/2023 werd 31 hectare landbouwgrond bijgekocht en het afgelopen boekjaar werd Peter Oldenkamp aangesteld als nieuwe directeur.

En nu start Agrico Research met de bouw van een volledig nieuw laboratoriumcomplex, dat in de zomer van 2026 moet worden opgeleverd. De helft van het bestaande gebouw gaat plat, zijnde de laboratoria, de keuken en ontvangstruimte. De nieuwbouw vindt plaats op hetzelfde fundament. Er komen twee etages, met daarin een moleculair laboratorium, een quarantaine lab, een vitro lab en een ontvangstruimte. Ook wordt er een nieuwe ruwkeuken gebouwd en een ruimte om monsters te ontvangen.

Net na de jaarwisseling gaat het sloopwerk beginnen. De start van de nieuwbouw staat gepland voor april 2025 en de oplevering voor de zomer van 2026. De voorbereiding van deze grote operatie startte in oktober 2023.

Tijdens de nieuwbouw gaat het dagelijkse proces gewoon door. Dat betekent dat veel activiteiten tijdelijk worden verplaatst. Zo wordt het kwaliteitscentrum in Emmeloord gebruikt voor een aantal activiteiten. 'De nieuwe laboratoria moeten ervoor zorgen dat Agrico Research voorloper blijft in rasontwikkeling', stelt Peter Oldenkamp. Hij is sinds 1 augustus 2023 directeur en volgde Sjefke Allefs op, die zich nu volledig toelegt op het kweek- en researchwerk.

Waarom nieuwbouw?

'Het bestaande laboratorium is te klein en heel erg verouderd. Maar de belangrijkste reden is dat wij beter gebruik willen maken van de moleculaire techniek, dus efficiënter willen worden in ons kweekwerk en sneller de juiste eigenschappen bij elkaar krijgen.

Wat wij willen, is zorgen dat je op basis van genetica snel kunt vaststellen welke nakomelingen van een kruising de specifiek benodigde eigenschappen bevatten. Dus je gaat met veel minder nakomelingen naar het veld om verder te selecteren. De kans is groter dat daar iets goeds uitrolt.'

Om in sporttermen te blijven zeggen, de grootste talenten krijg je sneller bij elkaar.

Peter: 'Ja, je selecteert sneller op het juiste talent. Of die dan goed genoeg zijn, moet blijken. Maar het potentieel aan kwaliteit en resistenties in de plantjes waarmee je het veld op gaat, is veel groter. Omdat je met veel minder nakomelingen verder werkt, is er op het veld ook meer ruimte om meer of andere talentvolle genetica te gaan testen.'

'Wij geloven in onze Next Generation rassen omdat ze de basis vormen naar een toekomst met veel meer én hogere resistenties.'

Peter Oldenkamp, directeur Agrico Research

Betekent het ook dat het kweekwerk wordt versneld?

'Dat proberen we wel iets, maar zal niet substantieel zijn. Als we van de 12 jaar, die de ontwikkeling van een nieuw ras kost, een of twee jaar kunnen reduceren, is dat al veel. Het is vooral een investering in efficiency, dus dat je in dezelfde tijd nog betere nieuwe rassen kunt introduceren dan nu het geval is.'

Wordt het personeelsbestand ook uitgebreid?

'We hebben deze zomer een bio-informaticus aangetrokken die met alle beschikbare data ook iets kan doen en al die informatie analyseert. Zodat we op basis van die analyse betere keuzes kunnen maken in de veredeling.'

Heeft de overname van ZAP en TPC ook invloed op het kweekwerk van Agrico Research?

'Niet op het kweekwerk, wel op de manier waarop we rassen in markt zetten. Zowel ZAP als TPC werken met vrije kwekers, terwijl wij met aangesloten kwekers werken. Wij blijven alleen de aangesloten kwekers faciliteren en kunnen de vrije kwekers nu vanuit TPC faciliteren.'

Op het moment dat de nieuwe rassen in de markt worden gezet, hebben we de mogelijkheid om te bekijken welke rassen we waar het beste kunnen positioneren. Dit past naadloos in het merkenbeleid van Agrico en haar nieuwe dochters.

Hoe werkt dat dan precies?

'Nou, een mooi voorbeeld is het nieuwe, vroeg roodschillige ras Rosalyn, dat is gekweekt door onze aangesloten kwekers Hermus en Van der Linden uit de Noordoostpolder. Vorig jaar zou het ras onder het Agrico-merk op de markt zijn gekomen, maar omdat

Agrico al een sterk roodschillig rassenassortiment heeft, is het strategisch slimmer om Rosalyn via het merk ZAP op de markt te brengen.

Agrico brengt inclusief Rosalyn dit jaar vier nieuwe aardappelrassen op de markt. Welke zijn de andere drie?

'De Leonore is een ras dat gekweekt is door Agrico Research. Het is een vroeg fritesras, met een goede opbrengst, veel lengte en een hoog drogestofgehalte. Het ras heeft ook een heel mooie schil en is daardoor wellicht ook een interessante introductie voor de tafelmkt. Dan de Janick, een ras van onze kweker AKV uit Denemarken. Dit is een zetmeelras met een verbeterde resistentie tegen Phytophthora. Tenslotte de Sidney, ook een Agrico Research-ras. Dit is een middenlaat, wittvlezig ras, geschikt voor de fritesindustrie. Het heeft grove knollen, goede kiemrust en virusresistentie.'

Iets anders. De Phytophthoradruk is al twee jaar lang ongekend hoog. Alle bestaande resistenties zijn dit jaar doorbroken. Wat betekent dat voor het kweekwerk en de Next Generation-rassen van Agrico?

'Die discussie is het afgelopen jaar groot geweest. Je ziet collega-handelshuizen die zich vanwege Phytophthora terugtrekken van de biologische markt. En zelfs vanuit het Wageningse onderzoek, waar ze altijd hebben gepromoot om met allerlei projecten resistenties in te bouwen, werd door sommigen gezegd: trek rassen met een één resistentie maar gewoon terug, want het werkt niet. Wij kijken daar toch wat anders tegenaan en gaan juist vol gas door met het verder ontwikkelen van onze Next Generation-rassen.'

Leg eens uit.

'Wij geloven in onze Next Generation rassen omdat ze de basis vormen naar een toekomst met veel meer én hogere resistenties. Het is niet verstandig om dat nu ineens overboord te gooien met als reden dat ze in bepaalde jaren in bepaalde regio's doorbroken worden. Dat hoort bij de tussenfase van rassen met één resistentie waarin we nu zitten. In die tussenfase moet je proberen slim te opereren, door te kijken welke resistentieën in welke regio werken.'

'Wij zien bijvoorbeeld dat een Alouette in de Flevolandse polders massaal is doorbroken, maar niet in Noord-Holland. Volgend jaar kan dat patroon volledig anders zijn. Wel of geen doorbraak hangt af van de virulentie van de Phytophthora, weersomstandigheden en wellicht ook aanwezigheid van afvalhopen. Wat we dus zien: onze rassen werken wel, maar niet overal en lang niet altijd.'

Maar wel een basis van resistentie om op door te bouwen?

'Ons streven is om de rassen met twee of meer resistentieën tegen Phytophthora de komende een of twee jaar versneld in de markt te gaan zetten. Zo komen er steeds meer resistente rassen en het leger tegen Phytophthora wordt steeds sterker. Ook als er gestapelde resistenties komen, zul je zien dat rassen aangetast kunnen worden. Maar de kans wordt steeds kleiner en de uitbraak steeds minder agressief vanwege opgebouwde resistentie. We moeten blijven innoveren, daarom past de nieuwbouw in deze strategie.'

'Ons streven is om de rassen met twee of meer resistentieën tegen Phytophthora de komende een of twee jaar versneld in de markt te gaan zetten. Zo komen er steeds meer resistente rassen en het leger tegen Phytophthora wordt steeds sterker.'

Omzet Agrico komt uit op € 412 miljoen

Ondanks het afstoten van de gangbare consumptie-aardappelactiviteiten komt de geconsolideerde omzet van Agrico over boekjaar 2023/2024 uit op € 412 miljoen. Dat is een fractie hoger dan de € 410 miljoen uit boekjaar 2022/2023. Agrico besloot in het vorige boekjaar de tafelaardappelactiviteit te verzelfstandigen, waarbij de teeltactiviteiten en ook dochteronderneming Leo de Kock B.V. opgingen in de nieuwe coöperatie PotatoNext. Die omzet is dus weggevallen. Daartegenover staat dat er omzet vanuit ZAP bijkwam. TPC werd pas in maart overgenomen, de exploitatie van deze dochteronderneming zit nog niet in de geconsolideerde cijfers, de balans wel.

‘Grofweg kun je zeggen dat de daling van de omzet uit consumptie wordt gecompenseerd door de hogere prijzen die voor ons pootgoed zijn betaald. De fysieke pootgoedopbrengst per hectare was lager dan in het vorige boekjaar, maar de kilograprijzen lagen aanzienlijk hoger’, verklaart interim financieel manager Jan Hoogenboom. ‘Daar komt bij dat het product uit pootgoed dat als consumptie is afgezet ook voor een duidelijk hogere prijs is verkocht.’

De omzet uit pootaardappelen inclusief miniknollen komt geconsolideerd uit op € 352,9 miljoen. Vorig jaar was dat € 323,4 miljoen.

De omzet uit biologische consumptie-aardappelen bedraagt € 13,5 miljoen. Pootaardappelen die werden verkocht als consumptie, samen met de verkoop van gangbare consumptieaardappelen, leverden € 35 miljoen op. De overdracht van PotatoNext vond plaats op 1 oktober 2023. Uit licenties kwam € 8,9 miljoen en overige activiteiten leverden € 2 miljoen op.

Aan de telers werd een totaalbedrag uitgekeerd van € 226 miljoen. De indirecte kosten bij Agrico stegen met € 0,9 miljoen. ‘Dat heeft te maken met extra gemaakte kosten rondom het verkopen van Leo de Kock, maar ook de viering van het 50-jarig bestaan, hogere salariskosten en meer advieskosten.’

Verkoop Leo de Kock

Boekjaar 2023/2024 kenmerkt zich door de uitvoering van de strategische beweging die in 2022/2023 al was ingezet. De inbreng van activa van Leo de Kock en van de afdeling gangbare consumptieaardappelen in PotatoNext werd op 1 oktober 2023 afgerond. ‘Financieel gezien had de transactie een positieve impact op de exploitatierekening en de balans van Agrico’, vertelt Hoogenboom. Dit werd versterkt door de verkoop van het pand van Leo de Kock in Purmerend aan een investeerder. In totaal leverde dit een cash flow op van zo’n € 14 miljoen. Dit geld is onder meer gebruikt om TPC en ZAP te kopen en om de cashpositie te verbeteren.

Nieuwbouw Agrico Research

Dit boekjaar nam Agrico het besluit om in totaal zo’n € 15 miljoen te investeren in het kweekbedrijf Agrico Research. De investering zal worden gefinancierd met een langlopende lening bij de bank. De hoogte van de lening is mede mogelijk gemaakt door de leden. Zij verstrekten geld voor een achtergestelde lening. Deze achtergestelde lening is onderdeel zijn van het aansprakelijk vermogen van Agrico. In boekjaar 2023/2024 is in totaal een bedrag van € 4,5 miljoen aan achtergestelde leningen gestort. Jan Hoogenboom: ‘Dit is de grootste investering in de 50-jarige geschiedenis van Agrico. De achtergestelde lening van de leden versterkt het aansprakelijk vermogen, waardoor onze financiële positie naar de bank is verstevigd. Dat maakt het mogelijk dat we bij de bank een dergelijk bedrag kunnen lenen.’

Niet achteroverleunen

Op de vraag of Hoogenboom tevreden is over het financiële resultaat, stelt hij: ‘Als coöperatie kijken we niet naar het resultaat in financiële zin. Het bestuur bepaalt de toevoeging aan de reserves en dus het resultaat. De tevredenheid over de performance komt meer tot uiting in de gerealiseerde uitbetalingsprijs met daaraan gekoppeld het percentage dat als pootgoed kon worden verkocht, het resultaat van de deelnemingen en de inkomsten uit licenties. Dit alles was naar tevredenheid, al betekent dat niet dat we rustig achterover kunnen leunen.’

Financieel (x 1.000)

Geconsolideerde omzet product

Vlottende activa
€ 62.344

Vlottende activa
€ 64.234

Vaste activa
€ 37.258

Vaste activa
€ 43.026

Balanstotaal
€ 99.602

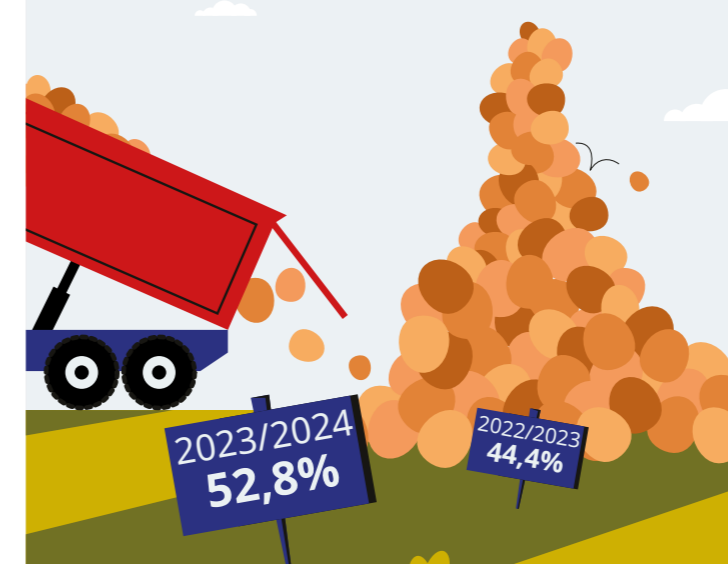

Balanstotaal
€ 107.260

2023/2024

2022/2023

Solvabiliteit

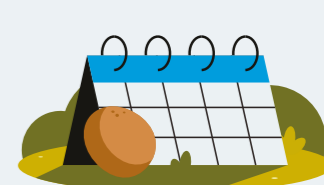
Aantallen 2023/2024

1.879 leden

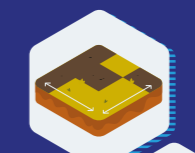

649 bedrijven

241 medewerkers (in fte's)

Levering cijfers 2023/2024

Areaal pootaardappelen
13.791 hectare

Geleverde hoeveelheid
461.100 ton

Areaal consumptieaardappelen
997 hectare

Geleverde hoeveelheid
51.900 ton

De industrie was sterk vragend

Volledig uitverkocht in de pootgoedmaat. Het leidde tot een pootaardappelprijs van € 44,65 per 100 kilo voor alle rassen en klassen van geleverde kilo's in de maat 28 millimeter opwaarts. Dat is ongeveer € 10 meer per 100 kilo dan het jaar ervoor.

In gesprek met, Wieger van der Werff en Jan Mesu, respectievelijk manager commercie en manager operations bij Agrico. In het kantoor van Jan, op de hoofdvestiging van de aardappelcoöperatie in Emmeloord, heerst redelijke tevredenheid. Agrico realiseerde in het afgelopen boekjaar een prijs die circa € 10 per 100 kilo hoger lag dan vorig jaar. Dit kwam omdat de potermaat compleet was uitverkocht; zelfs de bovenmaat tot 70 millimeter van de fritesrassen is verkocht als pootgoed.

De uitbetalingsprijs voor de potermaat kwam uit op € 51,90 gemiddeld per 100 kilo. Voor de bovenmaat werd gemiddeld € 29,89 betaald. Dit resulteerde in een pootaardappelprijs van € 44,65 per 100 kilo voor alle rassen en klassen van geleverde kilo's in de maat 28 millimeter opwaarts. Per hectare ontving de pootaardappelteler van Agrico gemiddeld € 17.500 inclusief bewaarvergoeding en overige vergoedingen. Dat is € 2.100 per hectare meer dan in boekjaar 2022/2023.

Wat waren de kenmerken van teelt- en oogstseizoen 2023/2024?

De extreme weersomstandigheden tijdens het groeiseizoen in 2023 zorgden voor een uitdagend teeltjaar. 'Er was sprake van een droog groeiseizoen en een nat oogstseizoen, wat ertoe heeft geleid dat een klein deel van het pootgoed in de grond is blijven zitten', vertelt Jan. Dit is terug te zien in de totale beschikbaarheid.

Zo bedroeg de gemiddelde hectare-opbrengst van oogst 2023 40,5 ton. Dat is ruim 2 ton minder dan oogst 2022. Het percentage bovenmaat steeg fors, van 14,5% in oogst 2022 naar maar liefst 36% in oogst 2023. 'Een overduidelijk gevolg van de lage zetting', stelt Jan. Het droge groeiseizoen, met name in de maand juli, zorgde voor iets meer schurft in de partijen. Hierdoor werd er 5% minder kwaliteitspremie uitbetaald in 2023.

Hoe is het verkoopseizoen 2023/2024 uiteindelijk verlopen?

Wieger: 'We waren laat met de oogst. Dus de grote uitdaging voor de vroege export was om voldoende sorteerbare aardappelen te vinden. Dat is een van de redenen dat we overzee minder hebben gedaan. Daarbovenop kwam dat de markt overzee ook beduidend minder goed was. Soedan, normaal een grote afnemer, nam dit jaar nauwelijks pootgoed af vanwege de burgeroorlog die daar woedt. Algerije deed 25.000 ton minder, Egypte 20.000 ton, Marokko 9.000 ton en Irak 9.000 ton minder, bijna allemaal het gevolg van krapte aan financiële middelen. Normaal gesproken zijn dit slechte cijfers, maar reflecteren ook onze beschikbaarheid van pootaardappelen. Vooral door de beperkte hoeveelheid in de potermaat raakten we wél volledig uitverkocht en konden we goede prijzen maken.'

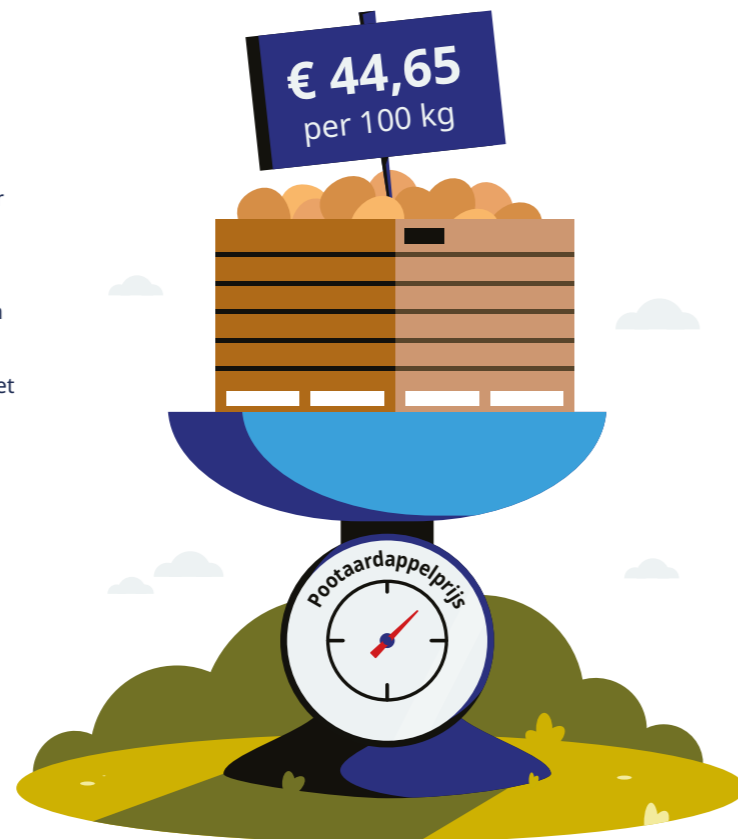

Dan de Europese markt voor de afzet van pootaardappelen

Wieger: 'De consumptiemarkt in Europa stond het hele jaar op een goed niveau, waardoor er ook weer een gezonde vraag lag voor het nieuwe seizoen om pootaardappelen te kopen. De vraag was zo groot dat we ook pootaardappelen van de minder courante aardappelrassen hebben kunnen verkopen in de Europese tafelmarkt. Wij hebben dit jaar niet of nauwelijks pootaardappelen als consumptie afgezet.'

Hoe was de vraag vanuit de fritesindustrie?

Wieger: 'De vraag was zo groot dat we alleen door het omzetten naar grovere maten aan de afgesproken volumecontracten konden voldoen. De Europese industriemarkt was zéér vragend, de prijzen waren goed en daardoor hebben we een groot deel van de bovenmaat uiteindelijk ook als pootgoed kunnen verkopen. Naast de contracten die we hadden afgesloten was er fors meer vraag, deze heeft Agrico niet kunnen invullen met reguliere fritesrassen maar met rassen die wel redelijke eigenschappen hebben om tot frites verwerkt te worden.'

Wat is jullie eindconclusie, als het gaat over de afzet van aardappelen van oogst 2023?

Wieger: 'De industrie was sterk vragend. Ondanks de grove maatfracties is het Agrico gelukt om alle industrieën in de contractvolumes te voorzien, we hebben bij niemand hoeven te annuleren op de contractvolumes. De industrie had graag nog veel meer pootaardappelen willen hebben, maar die extra vraag was niet beschikbaar. Een deel van ons volume was vooraf vastgelegd, waardoor we onvoldoende hebben kunnen profiteren van de vrije marktprijs.'

Hoe bedoelen jullie dat precies?

Wieger: 'De prijs wordt gerealiseerd over een heel jaar, met al z'n pieken en dalen. Maar pas op het moment dat je hem bekend maakt, is er volledig zicht op hoe de markt zich heeft ontwikkeld. Bij de meeste telers staat vooral de industrie dagprijs van dat moment in het geheugen gegrift. Als die op € 60 zit en de pootaardappelprijs eindigt een stukje daaronder, dan is er soms teleurstelling. Terwijl alle telers ook weten dat 90% van de consumptieaardappelen naar de industrie op contractprijs gaat. Deze prijs lag in december nog onder een kwartje.' In de maand december hebben wij met onze industriële afnemers de omzettingen gemaakt van de fijnere maten naar de grove maten.

Wieger van der Werff, manager commercie

Jan: 'Markten worden transparanter. Telers weten wat er gebeurt op de dagmarkt. Een simpele app kan jou bij wijze van spreken al vertellen wat voor handel er wordt gedaan en dat is dan ineens dé waarheid. Ze vergeten dan dat de prijs een aantal maanden daarvoor op een veel lager niveau lag. Ook op dat niveau worden er, met de kennis van dat moment, zaken gedaan. Dat leidt tot een eindprijs die volgens ons écht goed is, maar door de telers soms niet altijd als dusdanig wordt beleefd. Omdat die hogere dagprijs de laatste herinnering is.'

Terwijl de telers vóór het seizoen waarschijnlijk tevreden zouden zijn geweest met deze prijs.

Wieger: 'Zeker! Toen we in de voorverkoop de prijzen van onze frietrassen met 35% verhoogden, was iedereen zeer tevreden.' Jan: 'In de zomer van 2023 hebben we de verwachting uitgesproken dat de Fontane prijs ergens tussen de € 41 en € 44 uit zou komen. Uiteindelijk heeft Agrico gemiddeld € 42,62 per 100 kilo uitbetaald. Door het extreme groeiseizoen met lage opbrengsten in de potmaat, hebben we niet kunnen profiteren van extra verkopen op dagprijs.' Wieger: 'In de presentatie tijdens de uitbetalingsvergaderingen voor de telers waren wij dit jaar transparanter dan ooit. We vertellen de prijzen waarvoor we aardappelen hebben verkocht aan de industrie. De wereld verandert. Wij moeten transparanter worden naar onze telers. Meer uitleggen wat we hebben gedaan en wat we gaan doen. Om onze leden ervan te overtuigen dat er voldoende perspectief in de pootgoedteelt zit. Want anders gaat het alleen maar over de prijs en niet over het perspectief.'

Jan: 'Dit hele verhaal heeft er ook toe geleid dat we de verkoopstrategie voor industriërassen ook gaan aanpassen door prijzen niet meer voor een langere periode vast te leggen. Maar daar vertelt onze directeur Mark Zuidhof verderop in dit jaarverslag meer over.'

Jan Mesu, manager operations

Goede resultaten in een opnieuw uitdagend jaar

Ook teeltseizoen 2023/2024 was een uitdagend jaar voor de aardappelsector. Desondanks is Gilles Fontaine, manager van de buitenlandse dochterondernemingen van Agrico, heel tevreden over het afgelopen teeltseizoen. 'Het lijkt erop dat dit jaar dankzij hoge prijzen in de pool en op de vrije markt de verwachtingen van de telers die zijn aangesloten bij de dochterbedrijven worden waargemaakt.'

Geen seizoen is hetzelfde, ieder jaar brengt zijn eigen uitdagingen, weet Gilles maar al te goed. Dit jaar was het de uitdaging om de beperkte beschikbaarheid van pootaardappelen op een goede manier in de markt te zetten, met name in de grote maatfracties was het niet altijd een makkelijk te leggen puzzel. 'Het belangrijkste was om onze klanten tevreden te stellen wat betreft volumes en rassen in een uitdagend jaar waar de partijen veel grover waren dan gemiddeld. Wij zijn onze klanten dan ook écht dankbaar voor hun flexibiliteit en begrip.'

De omzet die is gerealiseerd door onze buitenlandse dochterondernemingen is 15% hoger dan vorig seizoen. Dit is met name te danken aan goede marktprijzen. 'Hier zijn wij heel tevreden mee, zeker gezien de eerste verwachtingen die in oktober 2023 werden geschetst.'

Groei in pootaardappelen

Agrico en haar dochterondernemingen hebben dit jaar in veel landen weer een groei van het areaal pootaardappelen gerealiseerd. 'Daarmee hebben we de afname van 2023 kunnen keren. We zitten weer op het goede spoor', zegt Gilles met klem. 'We zijn ervan overtuigd dat het aantal hectares pootaardappelen in 2025 opnieuw zal groeien, waardoor we minimaal weer op het areaal van enkele jaren geleden zullen uitkomen.'

Strategie 2030

In de zomer is in alle landen hard gewerkt om de toekomststrategie van de dochters voor 2030 volledig in lijn te brengen met die van de moederorganisatie Agrico BV. En daar is Gilles blij mee. 'We zien een sterke verbinding in termen als missie, visie en operationele doelen, en er is eenzelfde wens om op de juiste manier te groeien.'

Ieder seizoen streven we ernaar om de interactie binnen de Agrico Groep door te ontwikkelen. De opzet van landenteams en de toepassing van HR-beleid zijn hier goede voorbeelden van. 'Efficiëntie is het sleutelwoord en alle medewerkers van Agrico zetten zich in om voor alle telers een goed inkomen te blijven realiseren.'

Resultaten dochterondernemingen

Hieronder volgt per buitenlandse dochteronderneming een overzicht van de activiteiten en de resultaten.

Spanje — Agrico España

Sevilla, W. van der Werff, 5 medewerkers
Het verkoopkantoor in Spanje doet goede zaken: Het is pas het tweede afgesloten boekjaar in Spanje en we kunnen het seizoen nu al afsluiten met een forse uitbreiding van de export van pootaardappelen van Agrico naar Spanje. Dat is goed voor een marktaandeel van 27,7% (van de Nederlandse export). Vorig boekjaar was dat 26% en twee jaar geleden realiseerde Agrico een marktaandeel van 20%.

Het management heeft het bedrijf op een efficiënte manier aangestuurd, en dat heeft een mooie bijdrage geleverd aan de Nederlandse poolprijs.

Ook een gezamenlijke visie voor de zuidelijke Europese landen draagt hieraan bij. Er zijn goede vooruitzichten voor het komende seizoen met extra tonnages en groei van ons marktaandeel en het verder groeien in sterke Agrico rassen voor de Spaanse markt.

Zweden — Agrico Nordic

Jönköping, J. Niléhn Larsen, 3 medewerkers

Het was een moeilijk seizoen voor Agrico Nordic. De Zweedse dochteronderneming heeft een aanzienlijk verlies aan tonnages moeten verwerken. Dat had veel impact op onze leveringen en omzet.

Mede hierdoor werd de onderneming in Zweden gedwongen om kwaliteitsaspecten sterk te laten meewegen in de uitbetalingsprijs. Helaas voor de telers kon Agrico Nordic de verwachte stijging van prijs niet realiseren.

Voor het komende seizoen is Agrico Nordic positiever gestemd, dit komt vooral door de groei van het areaal in Denemarken.

Polen — Agrico Polska

Łębork, D. Johnston, 13 medewerkers

Voor Polen was het een heel goed seizoen dankzij een combinatie van verschillende factoren: factoren: De vraag in de markt steeg, terwijl de voorraden beperkt waren als gevolg van de lage opbrengst per hectare. Dit gaf Agrico Polska de mogelijkheid om de prijzen sterk te verhogen. Daardoor kon Agrico Polska een hogere uitbetalingsprijs realiseren voor haar telers. Agrico Polska heeft een interne reorganisatie achter de rug. De nieuwe collega's zijn inmiddels geïntegreerd en dat heeft geleid tot een betere samenwerking. Na enkele jaren van krimp bleef het areaal voor 2024 stabiel. 'We hebben goede verwachtingen voor de komende jaren om verdere groei te realiseren', volgens Gilles.

Verenigd Koninkrijk — Agrico

Castleton, A. Gibson, 12 medewerkers

Ook Agrico UK kan terugkijken op een goed seizoen. Zo heeft de Britse organisatie in het afgelopen boekjaar binnen het beoogde budget enkele belangrijke KPI's gehaald. Dit resulteerde in een betere uitbetalingsprijs voor de aangesloten telers. Deze prijsstijging was met name te danken aan een goede vraag naar aardappelen in van aardappelen in combinatie met een kleine voorraad. Die hogere prijs was ook zeker een noodzaak om de teelt van pootaardappelen in het Verenigd Koninkrijk interessant te houden. Ook op het gebied van het areaal was er een succes: het areaal aardappelen voor Agrico UK groeide afgelopen teeltseizoen met maar liefst 7%.

Aan het eind van het seizoen hebben we afscheid genomen van Archie Gibson als managing director. Komende seizoen gaan we bekijken hoe wij deze positie in de toekomst verder gaan invullen. Voorlopig zal Gilles de positie als interim invullen.

Turkije — AR Tarim

Kayseri, E. Sadak, 20 medewerkers

Voor Turkije was het een uitdagend teeltseizoen. Maar wel een jaar met een goede afloop: dit jaar heeft AR Tarim 12.200 ton aardappelen geïmporteerd, wat heel dicht bij het record van vorig jaar ligt. Dat vertaalt zich in een groei van het marktaandeel. Ondanks de uitdagingen qua hoeveelheden dit seizoen, blijven we ons marktaandeel structureel vergroten, zowel voor de tafelmkt als voor de verwerkende industrie. De aardappelprijs van de import was hoog. Desondanks heeft AR Tarim door goede marges te maken een goed resultaat weten te realiseren.

De Turkse dochter heeft vooral goed gestuurd op het beheersen van de kosten. Dat helpt AR Tarim om de verwachte resultaten te behalen.

Turkije kent als uitdaging een hoge inflatie en een forse waardedaling van de Turkse Lire ten opzichte van andere valuta. Dit boekjaar heeft AR Tarim in haar jaarrekening voor het eerst een correctie voor hyperinflatie opgenomen. De effecten hiervan zijn ook zichtbaar in de jaarrekening van Agrico.

Frankrijk — Desmazières

Monchy-le-Preux, E. Fourrier, 36 medewerkers

Ook goed nieuws van onze Franse dochteronderneming Desmazières. De Franse organisatie heeft het afgelopen seizoen uitermate positief afgesloten. Desmazières heeft 107.000 ton pootgoed verkocht, dat is veel meer dan in oktober 2023 werd verwacht.

Daarbij komt dat bijna alle beschikbare pootaardappelen zijn verkocht als pootgoed.

Dit heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van de uitbetalingsprijs. Dat laatste was het belangrijkste doel van het jaar. En dat brengt tevredenheid bij de aangesloten telers.

Een reden voor het succes was zeker ook de wijze waarop de organisatie opereerde. De voorraden waren goed in beeld, de leveringen verliepen zeer voorspoedig en klachten werden adequaat behandeld. Hierdoor heeft Desmazières de belangrijkste doelstellingen kunnen bereiken. Daarnaast was er sprake van een optimale samenwerking met het netwerk van telers. Met als kers op de taart een aanzienlijke groei van het areaal met maar liefst 8% ten opzichte van een jaar eerder.

Gilles Fontaine, manager dochterondernemingen

'Efficiëntie is het sleutelwoord en alle medewerkers van Agrico zetten zich in om voor alle telers een goed inkomen te blijven realiseren.'

 Slovenië — Interseme

Ljubljana, P. Stuhec, 6 medewerkers

Interseme heeft het boekjaar kunnen afsluiten met records. We hebben voor het eerst bijna 2.000 ton pootgoed weten te verkopen in de lokale markt en dat is een afzetrecord. Het is Interseme gelukt om, net als in voorgaande jaren, het marktaandeel in elk segment te vergroten. Dat betekent groei bij zowel retail en directe verkoop aan telers, als in het segment van business-to-business.

De Next Generation rassen hebben het wederom heel goed gedaan. Vorig boekjaar waren de Next Generation rassen met een aandeel van 80% leider op de biologische markt in Slovenië.

Twee jaar geleden was er een grote reorganisatie bij Interseme en daar begint de onderneming nu de vruchten van te plukken. De inzet van de nieuwe medewerkers is nu zichtbaar en heeft een toegevoegde waarde voor elk onderdeel van het bedrijf.

 Canada — Parkland

Edmonton, K. Sawatzky, 5 medewerkers

De aardappelmarkt in Noord-Amerika was afgelopen seizoen in feite tegenovergesteld aan West-Europa. De markt voor pootaardappelen en aardappelen voor de verwerkende industrie stond het hele seizoen zwaar onder druk door de hoge hectare opbrengsten. Het was dan ook een grote uitdaging om de extra tonnages op een goede manier weg te krijgen. Dat is niet helemaal gelukt: aan het einde van het seizoen was er sprake van een klein overschot aan aardappelen. Toch is het Parkland gelukt om afgelopen seizoen meer pootaardappelen te verkopen: er werd maar liefst 29.000 ton verhandeld. In het voorgaande boekjaar, een seizoen waarin de vraag groter was dan het aanbod, was dat 22.000 ton.

Parkland

verwacht deze positieve lijn door te kunnen zetten de komende jaren. In 2024 is 920 hectare aardappelen voor Parkland geteeld. Dat is een plus van 10% ten opzichte van vorig jaar. Parkland werkt aan de realisatie van een nieuw kantoorgebouw. De verwachting is dat de nieuwbouw in de zomer van 2026 wordt opgeleverd.

Biologisch floreert

De biologische aardappelteelt bij Agrico floreert. Het tafelaardappelareaal breidde uit van 700 hectare in 2023 naar 1.025 hectare in 2024, een groei van 30%. Een belangrijke reden voor de groei is het besluit van supermarktketen Plus om het complete aardappelsortiment biologisch te maken. In 2023 maakte Plus alle 1-kiloverpakkingen biologisch. Ook bij Albert Heijn, die via PotatoNext wordt belevend door Agrico, groeit de markt voor biologische aardappelen. Dit alles leverde Agrico over het afgelopen boekjaar een grotere afzet naar de Nederlandse retail op van ruim 10.000 ton biologisch geteelde consumptieaardappelen. Het lijkt erop dat een soortgelijke groei het komende boekjaar kan worden bewerkstelligd. De groei in tafelaardappelen zorgt ook voor een groei in het biologische pootaardappelareaal. Dat nam toe in het afgelopen boekjaar van 278 hectare naar 314 hectare. Ook in de biologische pootaardappelen lijkt Agrico de komende jaren door te groeien, ook vanwege het besluit van andere handelshuizen om helemaal te stoppen met de afzet van biologische pootaardappelen.

Lastige Phytophthora-jaren

De aardappelziekte Phytophthora zorgde zowel in 2023 als in 2024 voor een lastig teelt- en oogstjaar. Toch waren de opbrengsten met gemiddeld 28 ton in biologische pootaardappelen en 27 ton in biologische tafelaardappelen voor oogst 2023 nog redelijk goed. Agrico hanteert een specifieke aanpak van Phytophthora als het gaat om de actuele situatie en de doorontwikkeling van resistente rassen naar de toekomst.

Marnix Wilms, accountmanager BioSelect

Goede prijzen biologisch

Dit alles leidde tot een biologische pootaardappelprijs van € 70,23 per 100 kilo voor alle rassen en klassen van geleverde kilo's in de maat 28 millimeter opwaarts voor oogst 2023.

Dat is fors hoger dan het vorige boekjaar, toen de prijs uitkwam op € 46,18 per 100 kilo. De financiële opbrengst per hectare kwam uit op € 19.922. Vorig jaar was dat € 14.508. De prijs voor tafelaardappelen voor oogst 2023 kwam uit op € 58,54 en een financiële opbrengst van bijna € 16.000 per hectare. Ook dat is een niveau dat fors hoger ligt dan in het vorige boekjaar.

BioSelect
an Agrico brand

Nieuwe kansen op de zetmeel- en vlokkenmarkt met overname Semagri

Met de overname van ZAP is ook Semagri onderdeel geworden van de Agrico-groep. Semagri gaat verder als Agrico-merk met de focus op de productie en afzet van rassen voor de zetmeel- en vlokkenindustrie. Daar ligt voor Agrico een uitgelezen kans om nieuwe markten en telers aan te boren, zegt Wieger van der Werff, manager commercie bij Agrico.

Semagri is een belangrijke partij waar het gaat om de levering van pootaardappelen van rassen met hoge opbrengsten voor de zetmeel-, vlokken- en granulaatindustrie. “Een zetmeelaardappel staat al lang niet meer voor alleen maar de productie van zetmeel”, zegt Wieger. “Daar zijn granulaat en vlokken bij gekomen. Die twee hebben qua aandeel een grote vlucht genomen. De markt voor deze producten is sterk ontwikkeld, waardoor ook de prijzen omhoog zijn gegaan.” De toevoeging van Semagri aan de ‘stal’ van Agrico biedt ons de kans om met, voor ons, nieuwe telers in gesprek te gaan, voegt hij eraan toe.

“Wij hadden geen zetmeelrassen meer in ons eigen portfolio. Nu zijn we ineens een grote leverancier van pootaardappelen voor de granulaatteelt. Vanuit die positie kunnen we aansluiten bij de grote verwerkende industrieën in Europa.” In 2017 werd Semagri Holland BV overgenomen door ZAP. Sinds dat moment richtte het kweekbedrijf Semagri zich alleen nog op de productie en afzet van rassen voor de zetmeel- en vlokkenindustrie.

Semagri blijft als zelfstandig merk bestaan binnen de Agrico-groep en gaat als Agrico-merk verder met de focus op zetmeel, vlokken, granulaten en andere gedroogde producten. Wieger: “Semagri is een bekend en sterk merk in de teelt en afzet van aardappelen voor de zetmeel- en vlokkenindustrie. Daarom willen wij als Agrico die naam blijven voeren.”

Tijdens de rassenshow in november 2024 zal het merk Semagri nadrukkelijk als Agrico-merk worden gepresenteerd.

Geschiedenis

Het merk Semagri kent een rijke geschiedenis. De onderneming is ontstaan in 2002, destijds als handelshuis voor pootaardappelen. De activiteiten waren tot 2011 vooral gericht op het in poolverband telen en afzetten van vrije rassen, met name voor de export naar Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Naast deze rassen werden ook monopolierassen voor consumptie- en fritesaardappelen ontwikkeld.

In 2008 zijn de eerste stappen gezet richting de introductie en productie van zetmeelrassen op de Europese markt. Sindsdien wordt er continu gewerkt aan de ontwikkeling van rassen voor de zetmeelteelt in Europa en Azië.

semagri
an Agrico brand

Licentieteelt vraagt maatwerk en goede samenwerking per land

De licentieteelt van pootaardappelen is voor Agrico een belangrijke bron van inkomsten. Het wereldwijd opzetten en onderhouden van licentieteelt vraagt om maatwerk. 'Het is geen copy-paste van een contract van het ene naar het andere land', zegt Harry Iwema, licentiemanager bij Agrico.

Harry Iwema, licentiemanager

'Als we kansen zien in een land als potentieel teeltgebied voor onze rassen oriënteren we ons op de markt en gaan we al snel op zoek naar een lokale partner om mee samen te werken.'

Licentieteelt – de vermeerdering van pootaardappelen door een derde partij – is voor Agrico in de afgelopen decennia steeds belangrijker geworden. Het is onder meer ontstaan doordat begin deze eeuw de groei van het geëxporteerde volume geleidelijk afvlakte en het aandeel klasse E juist toenam.

In meer en meer landen ontstond lokale vermeerdering via onze dochterondernemingen of andere partners waarmee wij in dat land intensief samenwerken. Met deze lokale partners zijn vervolgens afspraken gemaakt over het berekenen van een licentievergoeding.

En niet zonder succes: Agrico is inmiddels mondiaal actief op dit terrein. Licentielanden waar nu al enige omzet in Agrico-rassen wordt gemaakt zijn: Nieuw-Zeeland, Australië, Japan, Zuid-Afrika, Noorwegen, Canada & USA, Argentinië, Chili, India en China.

Lokale partners vinden

'Als we kansen zien in een land als potentieel teeltgebied voor onze rassen oriënteren we ons op de markt en gaan we al snel op zoek naar een lokale partner om mee samen te werken. Een goede partner kent de lokale markt en heeft een goede kennis van het klimaat en de grondsoorten in het land, zodat je heel gericht de juiste rassen voor

die regio kunt bepalen', legt Harry uit. De lokale partner verzorgt samen met Agrico de registratie en bescherming van het kwekersrecht.

Het is een proces van lange adem. Als voorbeeld noemt hij China. 'Toen we daar begonnen, moesten wij eerst de basis organiseren. Wat je minimaal nodig hebt, is een lokale partner, een wettelijke positie als handelshuis en de zekerheid dat je rassen zijn beschermd.' Het is volgens Harry belangrijk om qua rassenpakket breed in te zetten. 'Je weet tenslotte niet wat je over tien jaar kunt doen in het land.'

Maar als wij er eenmaal zitten, kan het een verbinding zijn voor langere tijd. 'Wij zitten al meer dan twintig jaar in Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland, Canada en Japan. In de loop der jaren zijn daar veel andere landen bij gekomen.'

Groei stimuleren

Als er goede structuren zijn opgebouwd en de potentie er is, zetten we eventueel een volgende stap: wat kunnen we nog meer doen om de groei binnen land X of Y te stimuleren. 'Een voorbeeld hiervan is Kenia, waar Agrico PSA (Potato Services Africa) onze partner is en die afspraken maakt met de lokale telers. Via deze Afrikaanse joint venture worden licentierassen van Agrico geteeld in Kenia en de omliggende landen, vertelt Michel de Bruin, manager business innovation & development.'

Agrico PSA levert niet alleen hoogwaardige pootaardappelen, maar verzorgt ook kennisoverdracht en praktische training aan de lokale bevolking. Samen met boeren en onze partners werken wij aan een duurzame aardappelketen in Kenia.

Michel de Bruin, manager business innovation & development

Een andere groeimarkt is India, waar Agrico al zo'n tien jaar aanwezig is. Dit land kenmerkt zich, in tegenstelling tot Kenia, door een grote versplintering onder de telers.

Het is een enorm groot land waar veel potentie ligt voor Agrico, stelt Michel Net als in veel andere licentielanden is de Indiase markt afgesloten voor de invoer van pootaardappelen. En daarom moet er vanuit plantmateriaal (in-vitro) worden begonnen. 'Via een joint venture (SV Agrico) bieden wij in India kennis en ervaring om via miniknollen een snelle opbouw van de rassen te realiseren.'

'Altijd in beweging'

Het opzetten van licentieteelt in een bepaald land is geen sinecure. 'Landen zijn altijd in ontwikkeling en daardoor moeten wij ieder jaar een andere afweging maken. Dat kan betekenen dat je het voornemen hebt om in een land actief te gaan worden, maar dat het uiteindelijk pas drie jaar later daadwerkelijk gebeurt.'

Dat vindt ook Michel. 'Het is het begin van een complex proces; je moet heel veel dingen opstarten. Dat begint bij een marktanalyse, gevolgd door het politiek-juridische deel, zoals de registratie van rassen, het certificeren en produceren.'

Het werk is vooral dynamisch. 'Niets ligt vast', zegt Harry, 'India en China erkenden eerder het kwekersrecht niet, nu doen ze dat wel. Waardoor er weer nieuwe mogelijkheden ontstaan voor licentieteelt in zo'n land. Dat maakt deze landen voor ons als Agrico zeer interessant.'

Overnames kleuren boekjaar HR

Agrico draait op volle toeren, met een boekjaar van overnames en verandering. Wat betekent dat voor de interne organisatie? In gesprek met manager HR Yvonne Rook.

Welke overnames kenmerken boekjaar 2023/2024?

'De overname van twee bedrijven, Royal ZAP en The Potato Company (TPC), én het samengaan van Agrico en Leo de Kock met Nedato tot de nieuwe aardappelcoöperatie PotatoNext, kleurden dit boekjaar. Gesprekken met individuele medewerkers, personeelspresentaties maken, de consequenties in beeld brengen, zorgen voor een correcte communicatie zijn zaken waar onze aandacht naar uitging. Het is geen copy-paste, alle drie de situaties zijn totaal anders, zeker ook als het gaat om de individuele impact. Daar moet je wel oog voor hebben.'

Zijn alle mensen van Royal ZAP overgegaan van Wieringerwerf naar Emmeloord?

'Niet allemaal. Sommigen zijn omwille van de reisafstand op zoek gegaan naar een andere baan. Voor andere medewerkers was de locatie Emmeloord wel dichterbij dan Wieringerwerf, en zijn er qua reizen op vooruit gegaan. Voor hen is de impact anders dan voor medewerkers bij wie de reisafstand ineens van 10 naar meer dan 100 kilometer gaat.'

'De medewerkers van ZAP zijn van rechtswege overgegaan en daarmee in dienst gekomen van Agrico BV. We hadden er daardoor tien nieuwe collega's bij. Zij zijn overgegaan met de bij ZAP geldende arbeidsvoorwaarden. Op meerdere punten zijn die anders dan bij Agrico BV. De arbeidsvoorwaarden zullen overigens wel stapsgewijs uniform worden gemaakt.'

En TPC, dat was hetzelfde verhaal?

'Nee, anders. TPC is een volledig zelfstandige dochter gebleven. Ze maken weliswaar onderdeel uit van de Agrico Holding, maar ze blijven verder zelfstandig. Kortgezegd blijven daarmee voor de medewerkers van TPC veel zaken ongewijzigd. Wel hebben we natuurlijk overleg, om te zien waarin we elkaar kunnen versterken en wat je kunt stroomlijnen, waardoor het voor eenieder makkelijker wordt.'

Dan was er nog de fusie van delen van Agrico, Leo de Kock en Nedato tot PotatoNext.

'Van Agrico BV zijn vier medewerkers overgegaan naar PotatoNext, sommige per 1 oktober, anderen iets later. Het gehele proces moest zeker zorgvuldig worden doorlopen

en op een juiste wijze worden geregeld, met bijvoorbeeld een transitieplan en gesprekken met de OR. Bij Leo de Kock, dat viel onder de Agrico Holding, ging het om het gehele personeelsbestand dat overging.'

Wat nog meer?

'Een gebeurtenis om goed op terug te kijken was onze grote jubileumactiviteit voor de medewerkers tijdens de rassenshow in november. Hiervoor hadden wij al onze collega's uit het buitenland uitgenodigd en in een meerdaags programma met z'n allen het 50-jarig jubileum van Agrico gevierd. De reacties die we daarop hebben ontvangen, waren zeer positief. Zo was er een volledige dag met allerlei kennissessies waar collega's informatie met elkaar deelden. Met een extra dank aan de collega's van Agrico Research. Zij heeft de hele week haar deuren opengezet om iedereen gastvrij te ontvangen en al onze (internationale) collega's mee te nemen in het kweekproces van nieuwe rassen.'

'Een gebeurtenis om goed op terug te kijken was onze grote jubileumactiviteit voor de medewerkers tijdens de rassenshow in november.'

Yvonne Rook, manager HR

Zijn er nog meer opvallende zaken geweest in het afgelopen boekjaar?

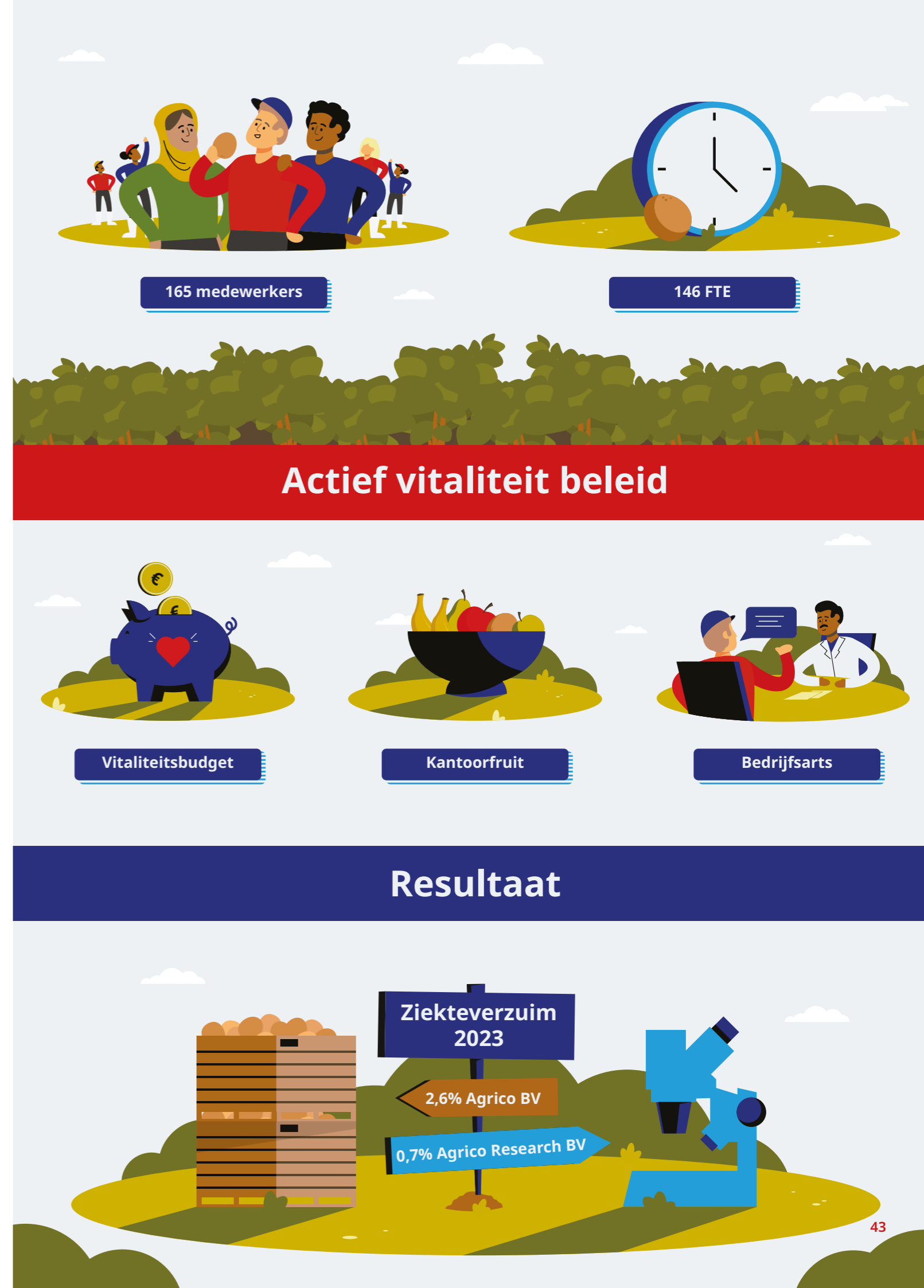
'Ja, we hebben in de organisatiestructuur nu een middenlaag van 9 teammanagers aangesteld, elk op een eigen vakdiscipline. Daardoor heb je qua leidinggevenden nu een extra laag die met name bezig is met tactische en operationele zaken en het management uitdaagt op strategisch gebied. Ook een laag waar medewerkers terecht kunnen met zaken die spelen. Het management krijgt zo de handen wat meer vrij voor het oppakken van de meer strategische onderwerpen. Wat ik mooi vind, is dat deze middenlaag intern is ingevuld met "eigen" mensen.'

Tot slot de arbeidsmarkt: lukt het nog steeds om voldoende snel goede mensen te vinden?

'Ten opzichte van het gemiddelde in Nederland lukt dat bij Agrico nog steeds redelijk goed. Al zien we wel dat vacatures langer openstaan dan een aantal jaren terug. Ook blijven we actief bezig met tijdige werving voor collega's die met pensioen gaan. We willen een aantrekkelijk werkgever zijn en blijven. Zo hebben we een kennisbank voor nieuwe medewerkers opgezet. Die willen we te zijner tijd koppelen aan een leerplatform, om te komen tot meer en betere borging en overdracht van alle binnen Agrico aanwezige kennis. Zodat nieuwe medewerkers snel thuis zijn in en met het reilen en zeilen van Agrico.'

Agrico B.V. telt 133 medewerkers

Het personeelsbestand van Agrico komt – inclusief Agrico Research – daarmee op 165 medewerkers, verdeeld over 146 fte. Het bedrijf voert een actief beleid om de gezondheid van medewerkers optimaal te houden. Zo is de stimuleringsregeling vitaliteit een vaste arbeidsvoorwaarde. Iedere medewerker krijgt een vitaliteitsbudget aangeboden, om naar eigen inzicht aan zijn of haar vitaliteit te werken. Daarnaast biedt Agrico kantoorfruit aan. Eens per maand komt de bedrijfsarts langs op kantoor voor spreekuren en werkplekonderzoeken. Ook doet de arts periodieke gezondheidscontroles. Het ziekteverzuim over 2023-2024 van Agrico BV zat op 2,6%. Bij Agrico Research BV was dat 0,7%

CSR: Corporate Social Responsibility

Creating the future world of potatoes

Agrico is een krachtige coöperatie met de focus op innovatie binnen de aardappelsector. Als koploper in de aardappelsector creëren, versterken en verduurzamen we de aardappel-waardeketen. We leveren sterke aardappelrassen aan bestemmingen over de hele wereld, die perfect geschikt zijn voor lokale markten en klimatologische omstandigheden. Dit maakt het mogelijk om samen een grotere positieve impact te creëren voor huidige en toekomstige generaties. Onze vijf duurzaamheidspijlers ondersteunen de algehele strategie van Agrico. Ze zijn verankerd met onze processen en manier van werken en gekoppeld aan de Sustainable Development Goals van de UN.

Agrico committeert zich aan de SDG doelen van de UN

De vijf duurzame thema's van Agrico zijn al jaren sterk verankerd met de thema's van de sustainable development goals van de Verenigde Naties. Afgelopen jaar heeft Agrico deelgenomen in een werkgroep binnen EUROPATAT die zich heeft beziggehouden om de SDG doelen sectorspecifiek te maken voor de aardappelketen. Wij vinden het belangrijk dat wij ons als coöperatie daar inzetten waar we ook het verschil kunnen maken.

Als aardappelwereld willen we werken aan deze doelen en zo onze verantwoordelijkheid nemen.

Uitdragen van CSR

Voor Agrico is het belangrijk om zichtbaar te zijn voor haar leden, telers, leveranciers, klanten en medewerkers. Als coöperatie hebben wij als doel onze leden te ondersteunen bij de uitoefening van hun bedrijf, de keuzes die zij maken om nu en in de toekomst aardappelen te kunnen blijven telen.

Het is hierbij belangrijk duidelijk richting te geven aan beleid en uitvoering en dit helder uitdragen en communiceren. Onze vijf duurzame pijlers sluiten aan bij onze strategie, de ambitie die we willen waarmaken en kent duidelijke actiepunten hoe we ons steentje willen bijdragen aan een duurzamere aardappelwaardeketen.

CSRD: Corporate Sustainability Reporting Directive

In november 2022 nam de Europese Unie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aan. In deze nieuwe richtlijn staat dat vanaf 2024 steeds meer bedrijven verplicht worden te rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu. De CSRD-richtlijn staat centraal in de Green Deal van de Europese Unie en moet zorgen voor meer transparantie over en betere kwaliteit van duurzaamheidsinformatie.

CSRD-plicht

Agrico B.V. valt onder de CSRD omdat de organisatie geassocieerd wordt als een grote onderneming die voldoet aan twee of meer gestelde criteria (balanstotaal > € 25 miljoen, Netto-omzet > € 50 miljoen en meer dan 250 FTE) en als rechtsvorm een vennootschap (B.V. of N.V.) is. Daarmee is duurzaamheidsrapportage vanaf boekjaar 2025 verplicht.

De CSRD verplicht ons om als verslaggevingsstelsel de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) te gebruiken bij de duurzaamheidsrapportage.

Materiële onderwerpen kiezen

De CSRD is een raamwerk (soort uitvouwkaart) met tien hoofdonderwerpen met daaronder gerelateerde sub-onderwerpen en gekoppelde datapunten. Op basis van een analyse dient te worden bepaald over welke onderwerpen gerapporteerd zal gaan worden. Echter, er zijn diverse onderwerpen en datapunten die verplicht zijn volgens Europese Wetgeving. Hiervoor dient een selectieproces (dubbele materialiteitsanalyse) te worden doorlopen samen met stakeholders uit de eigen relevante waardeketen. Tijdens het identificeren van onderwerpen dient te worden gekeken naar de impactmaterialiteit die de eigen activiteiten hebben op de

buitenwereld (inside-out), negatief of positief, korte- en lange termijn en of ze actueel of potentieel zijn, maar ook of er financiële materialiteit is door gebeurtenissen vanuit de leefomgeving (outside-in). Als voorbeeld: met onze activiteiten hebben we een directe invloed op klimaatverandering door middel van onze CO₂-uitstoot (denk aan reizen en zakelijk verkeer). Maar klimaatverandering heeft ook weer gevolgen voor onze eigen bedrijfsvoering, zoals een hoger risico op extreem weer of een misoogst. De geïdentificeerde onderwerpen moeten uiteindelijk opgenomen worden in een rapportage waarin concrete resultaten, beleid, doelen en acties worden gecommuniceerd. Jaarlijks wordt dan verantwoording via het verslag afgelegd op de relevante onderwerpen op basis van bovengenoemde dubbele materialiteitsanalyse.

Uit je hokje stappen

De naderende invoering van CSRD zet ondernemers aan om na te denken over hun duurzaamheidsstrategie. Ook Agrico is hier al mee aan de slag om ervoor te zorgen dat we tijdig klaar zijn voor de rapportageverplichting. Zo zijn we volop in gesprek met brancheorganisaties en andere grote bedrijven over dit vraagstuk. En, 'het dwingt je om uit je hokje te stappen en de randjes te verkennen van mogelijke samenwerkingen', stelt René. Je hebt elkaar nodig in de waardeketen.

Duurzaamheidsstrategie

Agrico kent al jaren vijf duurzaamheidspijlers waarmee zij haar strategie ondersteunt. Per pijler communiceren we een heldere ambitie, actiepunten hoe uitvoering wordt gegeven aan beleid en relevante resultaten.

1. Eerlijke en verantwoordelijke productie

	2023/2024	2022/2023	
Areaal pootgoed	19.668	21.505 ha	↓
Areaal consumptie	997 ha*	1.991 ha	↓
Totale verkoopvolume	708 kton*	850 kton	↓
Next generation ptg	692 ha	691 ha	↑
Next generation con	556 ha	473 ha	↑
Areaal bio ptg	290 ha	281 ha	↑
Areaal bio con	713 ha	652 ha	↑
Aantal ledenakkerbouwbedrijven	649*	721	↓

* 80 Gangbare consumptie telerbedrijven en areaal overgedragen aan PotatoNext

Onze ambitie

Duurzame landbouwpraktijken stimuleren, efficiënt gebruik van hulpbronnen bevorderen en economische vooruitgang creëren.

Dit is hoe we het doen

Introductie van weerbare Next Generation rassen

- Bestand tegen klimaatverandering, met minder voedingsstoffen, hoog resistent tegen aardappelziekten, zeer productief en gezond voedsel.

Eerlijke beloning in de aardappelwaardeketen

- Diversiteit in prijssystemen, geschikt voor meer flexibiliteit en korte termijnmarkten.
- Voorkomen illegale vermeerdering door samenwerking met Breeders Trust.

Stimuleer duurzame en regeneratieve landbouw

- Gebruik klimaatbestendige rassen.
- Het vergroten van de kennis van telers over duurzame praktijken.
- Deelnemen aan projecten op het gebied van biodiversiteit en bodembeheer.
- Vertegenwoordigd in nationale en internationale belangenorganisaties (o.a. NAO, Plantum, Euroseeds en Europatat).

Onderbouwing van cijfers in tabel

* Het overdragen van de gangbare consumptietelers aan PotatoNext zorgde in het verslagjaar voor een significante daling van het totale verkoopvolume en consumptieareaal. Deze daling werd versterkt door de terugloop in pootgoedareaal.

Agrico wil haar leidende marktpositie voor biologische aardappelen verder uitbouwen. Het areaal biologisch liet in het verslagjaar een lichte groei in het areaal zien. Het aantal akkerbouwbedrijven dat bij Agrico is aangesloten is door de overdracht van de consumptietelers aan PotatoNext duidelijk gedaald.

Door de overname van ZAP en TPC zal het aantal aangesloten bedrijven en areaal in het nieuwe oogstjaar weer toenemen.

Het areaal Next Generation rassen is wederom gestegen. De vraag naar robuuste rassen met hoge bescherming tegen Phytophthora neemt toe. Rassen die zorgen voor een hogere opbrengst- en inkomenszekerheid gaan door de toenemende klimaatverandering een steeds belangrijkere positie innemen. Met het kweekwerk bij Agrico Research probeert men in te spelen op de veranderende vraag van toekomstige rassen.

2. Voedselvoorziening en nieuwe markten

	2023/2024	2022/2023	
Bestemmingen beleverd	85	82	↑
Afzetverdeling o.b.v. tonnen:			
NL	28%	30%	↓
EU	51%	39%	↑
Rest of World	21%	31%	↓
Licentieteelt	634 kton	693 kton	↓

Onze ambitie

Wereldwijde toegankelijkheid en voedselzekerheid creëren door aardappelen te leveren in (opkomende) markten waar Agrico rassen erkend en gerespecteerd worden.

Dit is hoe we het doen

Strategie van lokaal voor de lokale markt

- Nieuwe markten verkennen en ontwikkelen.
- Teelt van Agrico-rassen onder een licentieregeling.

Voedselzekerheid vergroten door de introductie van weerbare 'Next Generation'-rassen

- Bestand tegen klimaatverandering, met minder voedingsstoffen, zeer resistent tegen aardappelziekten, zeer productief en gezond voedsel.

Optimaliseer de waarde van de supply chain

- Data gebruiken en processen digitaliseren.
- Slimme en consistente samenwerking creëren.

Onderbouwing van cijfers in tabel

Het seizoen 2023/2024 kenmerkte zich door een significant lager verkoopvolume. Een late en moeilijke oogst en een hoger % bovenmaat hebben duidelijk invloed gehad op het verloop naar diverse bestemmingen. Een significant groter deel is binnen de EU afgezet.

Jaarlijks worden de tonnen in licentie bij derden berekend. Het vrijvallen van het ras Agata in Frankrijk zorgde voor een daling in het tonnage van de licentieteelt. Door de groei in areaal is de verwachting dat de licentieteelt in het volgende jaar weer gaat stijgen.

3. Milieu & CO₂-reductie

	2023/2024	2022/2023	
*Jaarlijkse CO ₂ -emissie	1.999 ton	2.284 ton	↓
Voor totale Agrico groep waarvan:			
Scope 1	858 ton		
Scope 2	649 ton		
Scope 3	492 ton		
Eigen opgewekte energie (zonnepanelen + windturbine)	502 Mwh	510 Mwh	↓
Ingekochte stroom	**1.685 Mwh	3.358 Mwh	↓
Waarvan groene stroom	48%	45%	↑
Zakelijke kilometers	1.546.143 km	1.589.489 km	↓
Woon-werkverkeer km	1.242.044 km	1.245.579 km	↓

*CO₂-emissie van de hele Agrico groep wordt berekend in de milieubarometer van stichting Stimular

Onze ambitie

Het minimaliseren van onze milieu-impact door het verkleinen van onze ecologische voetafdruk, het stimuleren van biodiversiteit, het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en het gebruik van circulaire producten stimuleren.

Dit is hoe we het doen:

Reduceren van CO₂ (scope 1, 2, 3)

- Transport en reizen optimaliseren om de impact op het milieu te minimaliseren.
- Groene energie inkopen.
- Committeren aan EED-wetten (Europese energierichtlijn) voor gebouwen.

Circulaire producten gebruiken en afval verminderen

- Pallets & verpakkingsmateriaal voor aardappelen (jute & bigbags).
- Evenementen en marketing & communicatieattributen.
- Afval verminderen (minder verpakkingsmateriaal, papier voor papier project, minder waterverbruik).

Vergroten van de biodiversiteit

- Bloemrijke en natuurvriendelijke tuinen rond de kantoren (insectenhôtels en vogelnesten).
- Bijdragen aan het behoud van inheemse aardappelrassen in Peru (project Aguapan).

Onderbouwing van cijfers in tabel

In het verslagjaar is een daling van de CO₂-emissie gerealiseerd. Verdere elektrificatie van ons wagenpark en een daling in het stroomgebruik bij onze dochters zijn de belangrijkste redenen hiervoor. Met de komst van de CSRD zal een concretere uitsplitsing vereist worden. In scope drie zit o.a. onze vlieguren en woon-werkverkeer. De emissie voor uitbesteed transport en de teelt van het pootgoed en biologische consumptieaardappelen, wordt nu nog niet meegerekend. Dit wordt vanaf 2028 verplicht.

** Het afstoten van de locatie Leo de Kock in Purmerend heeft geleid tot een sterke daling in de hoeveelheid ingekochte stroom. Doordat Agrico voor al haar Nederlandse vestigingen groene stroom inkoopt had de sterke daling in stroomverbruik geen invloed voor de CO₂-emissie tot gevolg. De opgewekte eigen stroom is nagenoeg gelijk gebleven omdat er de afgelopen jaar geen extra zonnepanelen of windturbines zijn geplaatst. Onze zakelijke kilometers zijn de laatste jaren op het niveau van voor COVID19. We rijden en vliegen veel om onze telers en klanten te bezoeken. We communiceren dit jaar voor het eerst ook de woon-werkverkeer kilometers. Wetgeving in Nederland zorgt ervoor dat Agrico B.V. per 1 januari 2025 een verplichte opgave bij RVO moet indienen van de niet-zakelijk afgelegde kilometers van haar medewerkers. Voor Agrico B.V. is dit 568.122 km.

4. Betrokken en gezonde medewerkers

	2023/2024	2022/2023	
Totaal FTE	241 FTE*	283 FTE	↓
Verhouding vrouw/man			
Vrouw	37%	33%	↑
Man	63%	67%	↓
Ziekteverzuim	2,5%	4,4%	↓
Vitaliteitsbesteding	192k€	70k€	↑
Gemiddeld aantal dienstjaren	11 jaar	11 jaar	

Onze ambitie

We willen een fantastische plek om te werken creëren. De mentale en fysieke veiligheid en het welzijn van werknemers beschermen. Bedrijfsethiek creëren, diversiteit respecteren en bevorderen en gelijke kansen op werk garanderen. Lokale gemeenschappen ondersteunen.

Dit is hoe we het doen

Vergroten van de inzetbaarheid

- Periodiek bezoek bedrijfsarts (arbo en ziekteverzuim).
- Generatiebeleid en vitaliteitsprogramma.
- Stimuleer sportieve activiteiten.

Talent- en kennisontwikkeling

- Opleidingsbudget per medewerker.
- Open voor afstudeeropdrachten.
- Bijdragen aan de Potato Academy en Agriterra.

Betrokkenheid lokale gemeenschappen

- Sponsoring van aardappel gerelateerde evenementen.
- Bijdragen aan de voedselbank.

Onderbouwing van cijfers in tabel

* In het verslagjaar heeft er een overdracht van activiteiten van Leo de Kock naar PotatoNext plaatsgevonden. Met deze overgang gingen ook 59 collega's mee naar de nieuwe organisatie welke heeft geleid tot een significante daling van het aantal medewerkers.

Er is sprake van een grotere instroom van jong talent. In het verslagjaar kwamen 28 nieuwe collega's in dienst van Agrico waardoor er sprake was van een lichte groei van het aantal FTE in de overige bedrijfsonderdelen van Agrico. Ook de verhouding van vrouwen die werkzaam zijn in de Agro-business is duidelijk toegenomen.

Het aantal dienstjaren is onverminderd hoog te noemen. De uitstroom van langjarig dienstverbanden is beperkt door collega's die de (pré) pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De instroom van nieuw talent zorgt voor een stabiele mix. Het ziekteverzuim bij Agrico is gedaald t.o.v. het voorgaande verslagjaar maar in lijn met het gemiddelde over de jaren heen. Agrico werkt met een bedrijfsarts om actief te werken ziekteverzuimpreventie. Dit doen we onder andere door periodiek vrijwillig een medische check te laten afnemen bij het personeel. Daarnaast ondersteund Agrico sportieve activiteiten, zoals deelname aan hardloopwedstrijden, om de fysieke gezondheid te stimuleren.

In het verslagjaar werd duidelijk meer besteed aan vitaliteit. Meer aandacht is voor gerichte opleiding en bewustwording van mentale en fysieke gezondheid.

5. Kwaliteit & innovatie

	2023/2024	2022/2023	
Next generation rassen	13	13	
Nieuwe rassen geïntroduceerd	4	2	↑
Rassen in ontwikkeling	8	17	↓
Certificeringen	9	10	↓
Certificaten in beheer	1.200*	2.000	↓
Uitgevoerde innovaties	Doorontwikkeling ERP systeem en interactief telerportaal		
Ketenprojecten	CSRD project Plantum NAO project scope 3 CO ₂ -footprint pootgoed		
Nieuwe projecten	Nieuw lab Agrico Research in 2026 Investering € 15 miljoen		

Onze ambitie

Positieve impact creëren voor de hele aardappelwaardeketen door een koploper te zijn in het creëren van veerkrachtige en duurzame rassen, het telen van aardappelen die voldoen aan de hoogste kwaliteitsnormen en gebruik maken van geavanceerde technologieën en procesinnovatie.

Dit is hoe we het doen

Investeren in R&D

- Nieuw veredelingslaboratorium bij AR in 2026.
- Het creëren van klimaatbestendige en robuuste rassen.

Supply chain & proces optimalisatie

- Telersapp voor datagedreven informatie.
- Data-uitwisseling en digitalisering in de aardappelketen.
- Reductie Scope 3 CO₂-uitstoot (indirecte emissies in de keten).

Certificering en kwaliteitsborging

- Ondersteuning van interne en externe programma's voor voedselveiligheid en verwerkingsvoorschriften.
- Voldoen aan de hoogste normen voor pootgoed van NAK/PD en het toepassen van kwaliteitsanalyses in het Agrico Quality Center.

Onderbouwing van cijfers in tabel

Agrico blijft hoog inzetten op het investeren in nieuwe kweektechnieken, hoogwaardige technische ondersteuning en het ontwikkelen van eigen personeel. Naast de doorontwikkeling van het ERP systeem en het daaraan gekoppelde platform voor onze telers, moet het steeds verder integreren van onze processen zoals kwaliteitsbepaling, inkoop- en verkoopplanning, voorraadadministratie en orderverwerking, leiden tot meer efficiëntie.

* In het verslagjaar vond er een sterke afname plaats van het aantal te beheren certificaten door o.a. de overdracht van consumptietelers aan PotatoNext en de terugloop van het aantal aangesloten bedrijven. De CSRD vraagt de komende jaren veel aandacht van het bedrijfsleven. Agrico sorteert hierop voor door deel te nemen aan een aantal ketenprojecten met o.a. Plantum en de NAO.

Kweekwerk blijft voor Agrico van vitaal belang. Om onze potentie voor duurzame rassen ten volle te benutten hebben de leden goedkeuring gegeven om het huidige laboratorium bij Agrico Research te vervangen door een hypermoderne locatie. Met deze investering is een bedrag van ca. € 15 miljoen gemoeid.

Agrico op weg naar duurzamere aardappelwereld

Corporate Social Responsibility (CSR) is een belangrijke pijler in de bedrijfsvoering van Agrico. 'Met ons CSR-beleid werken we naar een steeds duurzamer wordende aardappelketen. Respect voor mens, milieu en maatschappij staat daarbij voorop', stelt René Vernooij. Hij is manager CSR bij Agrico en gaat in dit interview in op de verschillen tussen CSR en de nieuwe Europese richtlijn CSRD.

Welke stappen heeft Agrico dit jaar gezet op gebied van CSR?

'Het CSR-beleid van Agrico heeft vijf pijlers. Dat zijn: eerlijke en verantwoordelijke productie, voedselvoorziening en nieuwe markten, milieu en CO₂-reductie, betrokken en gezonde medewerkers en kwaliteit en innovatie. Bij elke pijler hebben we dit jaar een ambitie geformuleerd en daar ook concrete actiepunten aan verbonden. Verderop in dit hoofdstuk kun je per pijler lezen wat de ambitie is en welke vooruitgang we hebben geboekt op de concrete actiepunten.'

Wat zijn de CSR-stappen voor het komende jaar?

'Dat we per pijler, ambitie en actiepunt heel concreet de vooruitgang kunnen meten. Nu doen we dat nog globaal, maar dat moet exacter worden en dat gaan we doen via de zogeheten Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). We zijn nu volop bezig om die verder te ontwikkelen. Dat is ook iets wat in het CSRD-verhaal heel belangrijk wordt.'

Wat is CSRD en wat is het verschil met CSR?

'CSRD staat voor Corporate Sustainability Reporting Directive en is een nieuwe Europese richtlijn waar grotere bedrijven aan moeten voldoen als het gaat om rapporteren op duurzaamheid. CSR is vrijblijvend, dat zijn ambities en doelen die je zelf mag bepalen. CSRD is harde wet- en regelgeving, opgelegd door Brussel en de Nederlandse overheid. Er zijn tien duurzaamheidsthema's en daaronder hangen 91 verschillende sub- en sub-sub-onderwerpen. Het is de bedoeling dat je, naast een aantal verplichte onderwerpen, als bedrijf samen met je stakeholders onderwerpen identificeert welke voor Agrico belangrijk zijn om op te rapporteren. Vanaf boekjaar 2025 zullen we op die punten dan met concrete feiten en data moeten komen om te rapporteren over en het sturen op de duurzaamheidsdoelen die de onderneming opgesteld heeft.'

Wie zijn de stakeholders?

'Op basis van een analyse dient te worden bepaald over welke onderwerpen gerapporteerd zal gaan worden (dubbele materialiteitsanalyse).

René Vernooij, manager CSR

In deze analyse wordt de impact op het bedrijf én de impact op de samenleving meegenomen. In deze analyse dienen de stakeholders te worden meegenomen in onze waardeketen. Onze stakeholders zijn onder andere onze ledentelers, maar ook onze medewerkers, belangrijke klanten en andere relaties. Samen met hen gaan we de thema's en daaraan gekoppelde actiepunten van Agrico heel concreet benoemen. Kort gezegd komt het erop neer dat je op bepaalde thema's ambities, doelen en actiepunten formuleert en dat je daar jaarlijks op rapporteert. CSRD gaat de komende jaren een grote impact hebben op Agrico in alle aspecten van de bedrijfsvoering, zoals het algemene beleid, de strategie, risicomanagement, de interne beheersing hiervan en de interne en externe verslaggeving hierover.'

Dat data verzamelen doen jullie toch al?

'In het kader van CSR zijn we al een jaar of twee concrete data aan het verzamelen, dat klopt. Veel van die data zijn zeker ook bruikbaar voor CSRD. We moeten dus gaan 'finetunen' of de CSR-data in lijn zijn met wat CSRD vraagt en waar nodig aanvullen met nieuwe data die verplicht wordt. Ook hangt het af van de analyse over welke thema's en onderwerpen we moeten gaan rapporteren. Wij zijn op dit moment in het proces om dit te bepalen voor Agrico. Het voordeel van CSRD is dat aan elk onderwerp dat je kiest al voorgeschreven datapunten hangen. Dus als je eenmaal weet over welke onderwerpen je moet rapporteren, dan weet je meteen ook hoe je moet rapporteren. Dat maakt het wel makkelijker. De enige uitdaging daarin is dat als je er nog nooit op hebt gerapporteerd je data moet gaan ontwikkelen. Dat kan soms complex zijn.'

Kun je aangeven wat het CSRD-verhaal bijvoorbeeld gaat betekenen voor de ledentelers?

'Onze akkerbouwbedrijven zullen voor hun 'license to produce' steeds meer transparantie moeten laten zien op onderwerpen als klimaat, waterkwaliteit, bodem, gebruik van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen, biodiversiteit, CO₂-uitstoot, energie- en waterverbruik en noem ze allemaal maar op. Voor een bedrijf als Agrico is dat absolute noodzaak om op de verschillende markten een aantrekkelijk zakenpartner te blijven. Heb je als bedrijf een te negatieve invloed op de wereld en niet de capaciteit om snel te verbeteren? Of ontbreekt het je aan betrouwbare data om je maatschappelijke rol sowieso inzichtelijk te maken? Dan komt je plek in bijvoorbeeld de industrieteelt of in het supermarktschap de komende jaren steeds meer onder druk te staan.'

Hoe nemen jullie de telers mee in dit verhaal?

'Vanuit de pijler eerlijke en verantwoorde productie nemen we de telers steeds meer mee in het verhaal van duurzame landbouw. Met ons duurzame rassenpakket, veel advisering, het opzetten van pilots en proefprojecten en steeds meer begeleiding willen we telers helpen om goede keuzes te maken.'

CSRD gaat dus veel invloed hebben op de akkerbouwbedrijven.

'Zeker. Maar niet alleen op de akkerbouwbedrijven, op de hele keten. We praten momenteel met veel verschillende partijen (o.a. HZPC, Meijer Potato en de NAO) over hoe we bijvoorbeeld de CO₂-footprint van de pootaardappel nauwkeurig kunnen bepalen, maar ook over hoe we gezamenlijk slim data van elkaar kunnen gebruiken en uitwisselen en hoe je meer kunt gaan samenwerken. Dat dwingt die CSRD dus nu al af. Dat we met elkaar in de keten kijken: hoe kunnen we elkaar versterken?'

Het is dus de kunst om samen met partners in de keten onderwerpen proactief op te pakken.

'Met de telers, maar ook met onze toeleveranciers. Zo werken wij het liefst samen met partners die volop bezig zijn met CO₂-reductie. Want dat beïnvloedt ook onze eigen CO₂-footprint gunstig. Een voorbeeld is de samenwerking met onze transportpartner LCW Groningen, die volop investeert in een elektrisch wagenpark dat met eigen zonnepanelen wordt opgeladen.'

Ook kijken we met deze en andere partners naar mogelijkheden om een keten met retourpallets en gerecyclede bigbags op te zetten en op die manier een volledig gesloten keten te realiseren voor het binnenlandse uitgangsmateriaal.'

Wat hebben jullie het afgelopen jaar op gebied van duurzaamheid nog meer gedaan?

'Om dichtbij huis te blijven: we waren deelnemer aan het Koplopersproject Flevoland. Daarin zijn we met zeven andere bedrijven praktisch aan de slag gegaan met verduurzaming, waarbij we in workshops ideeën, tips en ervaringen met elkaar hebben uitgewisseld. Binnen de pijler 'gezonde en betrokken medewerker' hebben we o.a. de werkomgeving van onze medewerkers verbeterd. Zo hebben we het kantoor aantrekkelijker gemaakt met zithoekjes en onderging de kantine een metamorfose. Op de afdelingen gaan we straks nog van allerlei dingen doen waardoor de aankleding gewoon leuker, huiselijker wordt. Ook organiseren we voor onze medewerkers jaarlijks enkele hardloopclinics.'

En wat verder van huis?

'Binnen de pijler 'voedselvoorziening en nieuwe markten' hebben we door de jaren heen met Agrico mooie samenwerkingen opgebouwd in onder andere China, Kenia en India. In 2016 wonnen we de ambassadeursprijs voor ons werk in Kenia, waar we een winstgevende aardappelketen met ruim 12.000 kleine boerenbedrijven hebben opgezet. Momenteel zijn we in gesprek met de Verenigde Naties om makkelijker binnen te komen in dat soort landen en daar soortgelijke projecten op te zetten. Ondertussen kijken we binnen Europatat hoe we de 17 Sustainable Development Goals specifiek kunnen maken voor de aardappelwereld. En we gaan de komende tijd proberen om onze dochterondernemingen in het buitenland mee te krijgen in het gebruik van de milieubarometer. Deze gebruiken we op ons hoofdkantoor in Emmeloord al een jaar of twaalf om zaken als reisgedrag, water- en energieverbruik en meer van dat soort dingen te meten. Al die gegevens stop je in een rekenprogramma en daaruit rolt dan een CO₂-emissiegetal.'

Op alle fronten van duurzaamheid in beweging dus.

'Ja, wij zijn met Agrico op weg naar een duurzamere aardappelwereld en willen daar als bedrijf graag proactief in opereren om die wereld ook daadwerkelijk te creëren.'

Reisrapportage

De verplichte CO₂-rapportage voor woon-werkverkeer is gestart. Vanaf 1 juli 2024 moeten organisaties met 100 medewerkers of meer de reizen van hun medewerkers jaarlijks registreren en rapporteren. Dat betreft zowel de kilometers die zijn afgelegd voor woon-werkritten als zakelijke ritten, de vervoersvorm en het type brandstof. Per 1 januari 2025 moet de eerste rapportage worden gedaan door Agrico. Het doel is om jaarlijks reductie van de totale CO₂-emissie te laten zien.

Pilot met kunststofpallets

Agrico werkt in het miniknollencentrum in Emmeloord aan een pilot met kunststofpallets. De proef past in de koers waarin een verdere verduurzaming van de aardappelketen centraal staat. De houdbaarheid van de kunststofpallets wordt vergeleken met de houten variant. De proef wordt in het voorjaar van 2025 geëvalueerd. Als deze goed uitpakt, wil Agrico de kunststofpallets op grotere schaal invoeren in het miniknollencentrum.

Prijs voor project Oekraïne

Voor het project 'Rebuilding Potato Ukraine' ontving Agrico dit voorjaar de Flagship Award. Het project is onder andere opgezet door Agrico en wordt gefinancierd door de Ukraine Partnership Facility (UPF), een programma van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in opdracht van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. UPF ondersteunt schadeherstel- en wederopbouwprojecten voor de publieke en private sector in Oekraïne. Agrico zet in Oekraïne een klimaatslim aardappeldemonstratiecentrum op dat zich richt op aardappelproductie en educatie voor Oekraïense boeren.

'Vooral in de transportsector is duurzaamheid gewoon CO₂ besparen, door brandstof te besparen per kilometer, maar vooral ook minder lege kilometers te rijden.'

Ongeveer 3.000 boeren, waaronder meer dan 60% vrouwen, zullen zowel fysiek in het demonstratiecentrum als op afstand via digitale middelen worden opgeleid.

Transportpartner LCW Groningen investeert fors in CO₂-reductie

Als agrarische organisatie voelen we ons direct verbonden met de natuur en het milieu. Het verminderen van de CO₂-uitstoot is een belangrijke pijler van ons CSR-beleid. Naast wat we hierin zelf kunnen doen, werken we ook nauw samen met partners die zich actief inzetten om de CO₂-uitstoot te reduceren. Logistiek partner LCW Groningen behoort als logistieke dienstverlener tot een selecte groep koplopers waar we al jaren mee samen werken.

Transitiefase

'Met elkaar zitten we in een transitiefase stelt Jakob Vonck (directeur LCW), waardoor de wereld er heel anders uit gaat zien.'

Deze energietransitie heeft impact op de hele keten waardoor ook de noodzaak ontstond om te gaan investeren in duurzaam transport. Wij hebben gezegd wij gaan die stappen zetten, maar er moet natuurlijk wel geld verdiend worden. Zo hebben we twee jaar geleden een plug-in hybride vrachtwagen toegevoegd, die heel goed past in ons werk. En vandaag (red. 6 juni 2024) hebben we onze eerste volledig elektrische vrachtwagen geleverd gekregen. Die we ook vandaag aan het testen zijn aan ons eigen laadportaal, waaronder zes elektrische vrachtwagen opgeladen kunnen worden. Een slim energiemanagementsysteem laadt de batterij overdag met groene zonnestroom en verdeelt het 's avonds over de elektrische trucks naar behoefte.'

Besturing en beheersing

Agrico biedt solide basis voor telers

Een nieuwe directie, een nieuwe voorzitter, verschillende overnames en het schrijven van een nieuwe strategie. Het was een bewogen boekjaar voor de raad van commissarissen. Met kersverse coöperatievoorzitter Johan Barendregt (38) bliken we terug.

Dan is het 1 januari 2024 en word je ineens in het diepe gegooid, als nieuwe bestuursvoorzitter en voorzitter van de raad van commissarissen.

Dat klopt. Ik heb in december uiteraard een uitgebreide overdracht van Adrie Vermeulen gehad en ik heb van verschillende kanten goede begeleiding gekregen voor de invulling van deze nieuwe functie. Het was wellicht makkelijker geweest om eerst twee jaar in het bestuur mee te draaien en dan voorzitter te worden. Dan kun je dingen eerst even aankijken. Aan de andere kant is het ook prettig om er blanco in te gaan en deze functie op een manier in te vullen die goed bij mij past.'

Hoe gingen de eerste vergaderingen?

'Ik ben de eerste bestuursvergadering begonnen met te zeggen: dit is nieuw voor mij, ik heb er zin in om als voorzitter van Agrico samen met jullie aan de slag te gaan en ik ontvang graag jullie advies als dat nodig is. Daarin heb ik veel steun ontvangen van de rest van het bestuur. Terugkijkend is het een goede start geweest.'

Waarom heb je ja gezegd tegen het voorzitterschap?

'Ik was lid van het jongerencollege, later ook van de ledenraad. Op termijn een bestuursfunctie vervullen, lag in de lijn van de verwachting. Maar vorig jaar dacht ik nog: dat komt wel een keer. Maar goed, toen zat de zittingstermijn van Adrie er op en moest er opvolging worden gezocht. Toen werd de suggestie gedaan of dat niet iets voor mij zou zijn, terwijl ik daar zelf eigenlijk nog niet mee bezig was. Maar ik ben erover na gaan denken. Ik vind het heel leuk om naast mijn bedrijf wat breder in de wereld te staan en andere dingen te doen. Thuis, op ons akkerbouwbedrijf in Schermerhorn, hebben we gelukkig goede medewerkers lopen waardoor ik die ruimte ook heb. Daarnaast zie ik de waarde van Agrico en moeten er leden zijn die bereid zijn de kar te trekken. Een coöperatie heeft alleen bestaansrecht met betrokken leden.'

Wat is de waarde van Agrico?

'Doordat we als telers samen rassen telen en daarmee over de hele wereld samen een soort afgebakende markt organiseren, halen we veel meer waarde uit de markt dan wanneer we het als individuele boer alleen moeten doen.'

'Een coöperatie heeft alleen bestaansrecht met betrokken leden.'

Johan Barendregt, voorzitter coöperatie

Doordat je teelt en vermarkt in een collectief, weet je heel veel markten te bereiken die je individueel nooit zou bereiken. We weten daar de laatste jaren toch ook goed rendement uit te halen. Dat biedt een hele solide basis voor de akkerbouwbedrijven van onze leden.'

Waar is de raad van commissarissen dit boekjaar vooral mee bezig geweest?

'Het was het jaar waarin we afscheid namen van twee iconen, onze directeur Jan van Hoogen en onze voorzitter Adrie Vermeulen. Dan verandert er voor iedereen toch het een en ander. We hebben de nodige tijd gestoken in de overnames van ZAP en TPC. Op 1 oktober was er de oprichting van PotatoNext. Tevens besloten we om flink te investeren in het kweekbedrijf. Tenslotte zijn we veel bezig geweest met de herijking van de strategie. Hoe richt je Agrico in, gericht op een toekomst met waarschijnlijk meer vrije rassen en wat minder monopolierassen. Fontane, ons grootste licentieras, valt eind 2028 vrij en we hebben niet zo'n groot ras dat één op één de Fontane kan vervangen. Dus onze rol in de pootaardappelhandel op de vrije markt zonder licenties wordt groter. De overnames van ZAP en TPC zijn daar een antwoord op.'

Hoe kijkt de raad van commissarissen aan tegen de areaaluitbreiding in het buitenland?

'Dat is een logische volgende stap in het redelijk volle Nederland. Als we daarmee ons marktaandeel kunnen behouden en de industrie kunnen blijven belevaren en

daarmee rendement voor de Nederlandse leden kunnen blijven garanderen, dan is dat een goede zaak. Maar het moet natuurlijk geen doel op zich worden om in het buitenland te gaan telen. Het is een middel, geen doel. Voorop staat dat elke investering in het buitenland ten gunste moet komen van de Nederlandse leden.'

Hoe kijk jij aan tegen de toekomst van de Nederlandse pootgoedteelt?

'Ik ben daar heel positief over, anders was ik geen boer geworden. De Nederlandse akkerbouw heeft een heel goed verhaal, met name in de pootaardappelen, dat een van de meest duurzame gewassen ter wereld is. Als je ziet hoe wij daarmee substantieel bijdragen aan de wereldvoedselvoorziening denk ik dat wij een verhaal hebben wat maatschappelijk ook heel goed uit te leggen is. Zeker in combinatie met de enorme innovatiekracht die in de sector en bij telers van Agrico aanwezig is.'

De pootgoedteelt ondervindt de laatste jaren wel behoorlijk meer concurrentie van de industrieteelt.

'Dat legt een gezonde druk op Agrico, omdat er voor leden een alternatief is. Dit betekent dat er goede pootgoedprijzen uitbetaald moeten worden, anders komt het model van de coöperatie in gevaar. Uiteindelijk zijn de aardappeltelers voor de industrie ook onze klanten en als die geld verdienen hebben ze ook marge om ons pootgoed te kopen.'

Akkerbouwbedrijf in Schermerhorn

Johan Barendregt heeft een akkerbouwbedrijf in het Noord-Hollandse Schermerhorn. Johan verbouwt zo'n 65 hectare pootaardappelen voor Agrico en 15 hectare tafelaardappelen voor PotatoNext. Ook suikerbieten, knolselderij en granen behoren tot het bouwplan, dat in totaal zo'n 180 hectare beslaat. Verder doet het bedrijf loonwerk voor derden. Johan runt het bedrijf samen met zijn broer, die parttime betrokken is bij het bedrijf, en drie vaste medewerkers.

Heeft Agrico wat jou betreft een goede prijs uitbetaald dit jaar?

'Het is Agrico gelukt om een behoorlijke prijsstijging te realiseren. Met de kennis van nu had er misschien nog meer in gezeten voor wat betreft de industriërassen. Met die wetenschap heeft Agrico goed geanticipeerd door de leden uitgebreid te raadplegen en te vragen of ze met haar verkoopstrategie nog steeds op de goede weg zit. Dat heeft geresulteerd in een aanpassing, in die zin dat er in het nu lopende boekjaar wat minder aardappelen de voorverkoop in gaan.'

Afscheid van Adrie Vermeulen

Adrie Vermeulen nam op 14 december 2023 afscheid als voorzitter van Agrico. Daarmee kwam een einde aan een periode van twaalf jaar waarin Adrie bestuurlijk actief was binnen Agrico. De laatste zeven jaar deed hij dit als voorzitter van de coöperatie. Namens de leden ontving Adrie een beeld dat symbool staat voor verbinding. Als dank voor zijn grote bijdrage aan de coöperatie is hij benoemd tot lid van verdienste. In dezelfde vergadering werd Johan Barendregt benoemd als nieuwe voorzitter van het bestuur en de raad van commissarissen van Agrico. Johannes van Heerwaarden is herbenoemd en Kees Dekker, CFO bij Royal Koopmans, is benoemd als extern lid van het bestuur en de raad van commissarissen.

Samenstelling raad van commissarissen

De raad van commissarissen van Agrico B.V. vormt een personele unie met het bestuur van Coöperatie Agrico U.A. De raad van commissarissen bestaat uit zeven leden, waarvan er vier uit de kring van de leden komen. De samenstelling van de raad van commissarissen is gedurende het verslagjaar ongewijzigd gebleven. In de raad van commissarissen waren dit jaar aftredend en niet herkiesbaar de heren G. Ensing en A.H. Vermeulen.

Tijdens de algemene vergadering van 14 december 2023 is de heer C. Dekker benoemd in de vacature van de heer Ensing en de heer J. Barendregt benoemd als voorzitter van de raad van commissarissen in de vacature van de heer Vermeulen.

De raad van commissarissen bestond op 31 juli 2024 uit de volgende personen:

De heer J. Barendregt, 1985
(voorzitter)
Aftredend en herkiesbaar in 2027
Beroep: agrarisch ondernemer
Nevenfuncties: voorzitter bestuur Thematisch Netwerk Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit VVD, lid sectorklankbordgroep akkerbouw Agrifirm, bestuurslid en penningmeester Knolselderijtelersvereniging Nederland
Eerste benoeming: 2023

De heer R.N.G. Stokman, 1969
Aftredend en herkiesbaar in 2025
Beroep: agrarisch ondernemer
Nevenfuncties: voorzitter STAK windpark Olsterwind
Eerste benoeming: 2021

De heer C. Dekker, 1967
Aftredend en herkiesbaar in 2027
Beroep: CFO Royal Koopmans
Nevenfunctie: bestuurslid en penningmeester Stichting 'Docking The Amsterdam'
Eerste benoeming: 2023

Mevrouw S.K. Hoekstra, 1969
(vicevoorzitter)
Aftredend en niet herkiesbaar in 2024
Beroep: directeur-bestuurder van Sociaal Verhuurbedrijf WoonFriesland
Nevenfuncties: voorzitter raad van commissarissen NV SRO, voorzitter RvC Familiebedrijf De Groot en Slot Beheer
Eerste benoeming: 2016

De heer J.C. van Heerwaarden, 1973
Aftredend en niet herkiesbaar in 2027
Beroep: agrarisch ondernemer
Nevenfuncties: bestuurder wooncoöperatie i.o. 'Eierlandsche Huizen'
Eerste benoeming: 2019

Mevrouw M.C.G. Besseling, 1979
Aftredend en herkiesbaar in 2026
Beroep: controller, firmant akkerbouwbedrijf
Nevenfunctie: secretaris stichting Sport en Welzijn Wieringermeer
Eerste benoeming: 2022

De heer G.H. de Raaff, 1954
Aftredend en niet herkiesbaar in 2026
Beroep: zelfstandig gevestigd adviseur en toezichthouder
Nevenfuncties: lid RvC Photanol, voorzitter RvC Zuidberg
Eerste benoeming: 2018

Hoe ziet Coöperatie Agrico er uit?

Coöperatie Agrico U.A. is een coöperatie naar Nederlands recht met 1897 Nederlandse leden (649 telende bedrijven). De coöperatie wordt bestuurd door het bestuur, dat benoemd wordt door de ledenraad. De coöperatie houdt alle aandelen van de structuurvennootschap Agrico B.V. In Agrico B.V. zijn de handelsactiviteiten ondergebracht van het product dat de leden aan de coöperatie leveren. Daarnaast fungeert Agrico B.V. als houdstermaatschappij van groepsmaatschappijen en deelnemingen.

Vanuit het oogpunt van corporate governance zijn bij Coöperatie Agrico U.A. en Agrico B.V. de volgende colleges relevant:

- de ledenraad van de coöperatie
- het bestuur van de coöperatie c.q. de raad van commissarissen van Agrico B.V.
- de directie van Agrico B.V.

De raad van commissarissen van Agrico B.V. vormt een personele unie met het bestuur van de coöperatie.

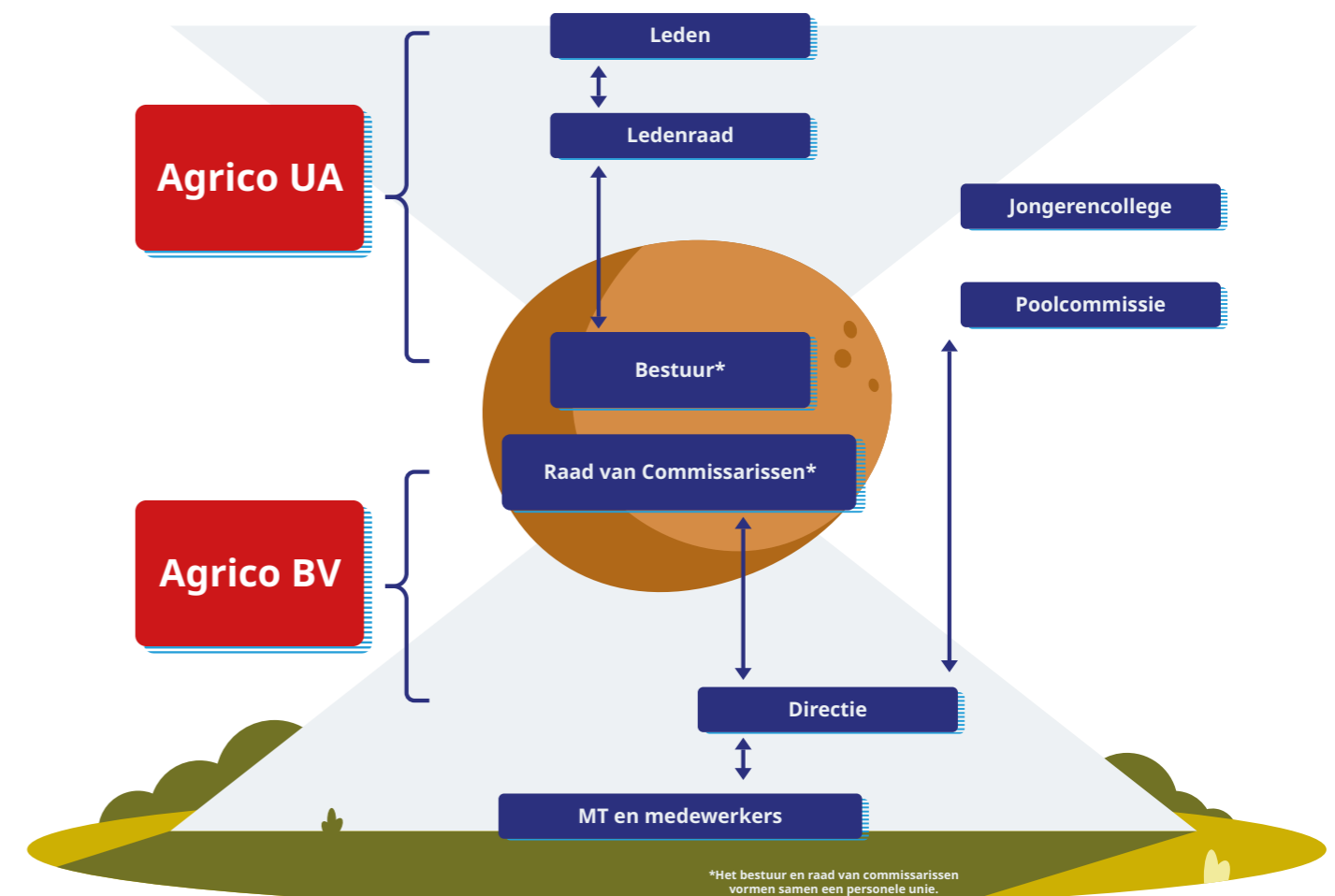
Jaarlijks organiseert de coöperatie voor de leden van al haar organen een coöperatiedag. Tijdens deze dag kunnen de leden ervaringen uitwisselen en onderwerpen bespreken die voor eenieder van belang zijn.

De ledenraad

De leden van de ledenraad worden op voordracht van de ledenraad benoemd door de centrale ledenvergadering.

De ledenraad laat zich voor het doen van een voordracht bijstaan door een kandidaatstellingscommissie, die bestaat uit twee of drie leden van de ledenraad en een lid van het bestuur.

De ledenraad bestond op 31 juli 2024 uit 13 leden. De zittingsduur bedraagt maximaal tweemaal vier jaar.

Het bestuur van de coöperatie heeft goedkeuring nodig van de ledenraad voor bepaalde, in de statuten omschreven, besluiten. Goedkeuring is onder meer vereist voor:

- wijziging van de statuten van de coöperatie
- het verstrekken van zekerheden
- het starten van branchevreemde activiteiten
- belangrijke investeringen

In de statuten is bepaald wanneer en bij welke bedragen bovenstaande en andere besluiten goedkeuring van de ledenraad vergen.

Verder is de ledenraad belast met de benoeming van de leden van het bestuur, de vaststelling van

de jaarrekening en het strategisch meerjarenplan. Tenslotte zijn besluiten die het bestuur van de coöperatie neemt in haar hoedanigheid van aandeelhoudersvergadering van Agrico B.V. onderworpen aan de goedkeuring van de ledenraad, waaronder de dechargeverlening voor het gevoerde toezicht aan de raad van commissarissen van Agrico B.V.

In boekjaar 2023/2024 vergaderde de ledenraad zes keer. Naast het bespreken en vaststellen van de jaarrekening heeft de ledenraad besloten tot wijziging van de statuten van Coöperatie Agrico U.A., het reglement van de commissie van beroep en de ledenraad heeft ingestemd met het voorstel tot

verhoging van de presentiegelden. Daarnaast heeft de ledenraad akkoord gegeven op een investering voor nieuwbouw van het laboratorium bij Agrico Research en voor de overname van TPC BV.

Bij elke vergadering van de ledenraad is doorgaans een afvaardiging van het jongerencollege aanwezig. De samenstelling van de ledenraad is in boekjaar 2023/2024 gewijzigd.

In de centrale ledenvergadering van december 2023 zijn drie leden afgetreden: De heer J. Barendregt (tussentijds) en de heer H.U. Coolman. De heer W. Tijsseling is tussentijds afgetreden in verband met de oprichting van en overstap naar PotatoNext. De heer J.E.M. Kavelaars, de heer W.P. Wiertsema en de heer J.J. van der Velde zijn toegetreden tot de ledenraad.

Tijdens de centrale ledenvergadering werd naast de toelichting op het jaarverslag 2022/2023 uitgebreid aandacht besteed aan het afscheid van de heer A.H. Vermeulen als voorzitter van Agrico en de benoeming van J. Barendregt als nieuwe voorzitter van het bestuur en de raad van commissarissen. Tevens heeft de heer J.J. van Hoogen het stokje overgedragen aan zijn opvolger M. Zuidhof. De heer P. Oldenkamp heeft gesproken over de toekomstbestendigheid van Agrico Research, met specifieke aandacht voor het investeren in duurzame rassen voor goede groei.

De commissie van beroep

Voor geschillen binnen de coöperatie is er een commissie van beroep. Deze commissie beoordeelt en beslist over voorgelegde geschillen tussen leden/bedrijven en de coöperatie.

De commissie van beroep bestaat uit zes leden die benoemd worden door de ledenraad. Jaarlijks vindt er overleg plaats tussen de commissie van beroep, de voorzitter van het bestuur en de voorzitter van de directie van de vennootschap met als doel een toelichting te geven op het beleid en de gang van zaken binnen de coöperatie. In het boekjaar 2023/2024 zijn er geen geschillen voorgelegd aan de commissie van beroep.

In de commissie van beroep waren dit jaar aftredend en herkiesbaar de heren T. Brouwer, I.J. Meirink, M.H. van Stee en V.M. Coolbergen. De heren Brouwer en Meirink zijn herbenoemd. De heer Van Stee heeft zich niet herkiesbaar gesteld in verband met bedrijfsoverdracht. De heer Coolbergen is afgetreden vanwege de overgang naar PotatoNext. Per 1 januari 2023 zijn de heren M.G. Scholtens en T. van der Torren toegetreden tot de commissie.

Het jongerencollege

Het jongerencollege van Agrico organiseerde in boekjaar 2023/2024 vijf bijeenkomsten. Afgelopen seizoen is het jongerencollege met verschillende thema's aan de slag gegaan. Zo is er gekeken naar de meerwaarde van de coöperatie, de loyaliteit van haar leden en de toekomstbestendigheid van Agrico. Elke twee jaar organiseert Agrico de jongerendag. In juni werd dit voor de tiende keer georganiseerd met als thema 'Samen in Beweging'. Leden van het jongerencollege hebben de mogelijkheid om vergaderingen van de ledenraad bij te wonen om via dit orgaan te leren en in gesprek te gaan over de strategie en denkwijze van Agrico. Zij hebben in deze vergadering geen stemrecht.

De heer P. Hendriks heeft zijn laatste vergadering als voorzitter gehad en in het nieuwe seizoen neemt mevrouw J.A van Tiggelen zijn functie over en is de heer W.R. Eendhuizen vice-voorzitter geworden. In juli 2024 zijn de heren M. Verwer, J.N.B. Huisman en P. Hendriks afgetreden en zijn de heren P. van Ackeren, J. Vermue en mevrouw L. Wijnia herkozen. Toegetreden tot het jongerencollege zijn de heren: D.R. Binnema, S.J. Bokdam en J.B. van der Spek.

De poolcommissies

Coöperatie Agrico U.A. heeft twee poolcommissies: een voor pootaardappelen gangbaar geteeld en een voor biologisch geteelde poot- en consumptieaardappelen. De poolcommissies voeren regelmatig overleg met Agrico over de teelt- en afnamecondities van de teeltovereenkomsten van de pool. Gedurende het jaar worden productgroepvergaderingen georganiseerd waarbij een afvaardiging van de organisatie en van de poolcommissies met de leden in gesprek gaan over de relatie tussen teler/lid en de coöperatie.

In beide poolcommissies is de bijlage bij de teeltovereenkomst oogst 2024 besproken en vastgesteld. De poolcommissie pootaardappelen heeft zes keer vergaderd. In de poolcommissie is onder andere gesproken over de egalisatieregeling en het voorverkoop beleid van Agrico. Nadat deze onderwerpen zijn besproken in de productgroepvergaderingen heeft Agrico hier aanpassingen op doorgevoerd. In juli 2024 is de heer J.B Smits afgetreden en hij is opgevolgd door de heer J. Rietema, beide woonachtig in de provincie Groningen. De poolcommissie voor biologisch geteelde poot- en consumptieaardappelen heeft vijfmaal vergaderd. De commissie heeft onder andere gesproken over de Phytophthora-situatie, areaaluitbreiding en het gebruik van biostimulanten. Voorzitter de heer A.W. Maris is afgetreden. Zijn functie wordt ingevuld door de heer P.C. Eilander en daarnaast is de heer R. Hoogendijk toegetreden tot de poolcommissie.

Het bestuur van de coöperatie

Het bestuur van de coöperatie is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de coöperatie, waaronder de behartiging van de belangen van de leden. Het bestuur bestaat uit zeven leden. Vier leden hiervan zijn afkomstig uit de kring van leden aangevuld met drie externe leden. Voor de leden van het bestuur uit de kring van leden geldt dat deze slechts benoemd kunnen worden indien zij bij hun benoeming tenminste 75% van hun areaal aan de coöperatie leveren.

De voorzitter wordt in functie gekozen. De leden van het bestuur worden op voordracht van het bestuur door de ledenraad benoemd. Tijdens de algemene vergadering van 14 december 2023 is de heer J. Barendregt benoemd als voorzitter van het bestuur. Hij treedt in de vacature van de heer A.H. Vermeulen, die aftredend was en niet herkiesbaar. Tevens is de heer C. Dekker benoemd tot extern lid van het bestuur. Hij treedt in de vacature van de heer G. Ensing die tussentijds is afgetreden. De heer J.C. van Heerwaarden is herbenoemd. Het bestuur van de coöperatie vormt tevens de raad van commissarissen van Agrico B.V.

De zittingsduur van bestuursleden is maximaal tweemaal vier jaar. Het lid van het bestuur welke bij afloop van zijn tweede termijn de functie van voorzitter van het bestuur bekleedt is echter nog één maal aansluitend voor een derde zittingstermijn herbenoembaar als voorzitter van het bestuur. De ledenraad is bevoegd een bestuurslid te ontslaan. Het bestuur laat zich ondersteunen door een door haar benoemde directeur, die tevens de directie vormt van Agrico B.V. Het bestuur heeft in 2023/2024 twaalf keer vergaderd, waarvan twee keer als algemene vergadering van aandeelhouders van Agrico B.V.

De algemene vergadering van aandeelhouders van Agrico B.V.

De aandelen van Agrico B.V. zijn voor 100% in eigendom van de coöperatie. De coöperatie heeft als zodanig volledige zeggenschap binnen de algemene vergadering van aandeelhouders van Agrico B.V. Het bestuur van de coöperatie oefent namens de coöperatie het stemrecht uit in de algemene vergadering van aandeelhouders, dit onder voorafgaande goedkeuring door de ledenraad.

De raad van commissarissen van Agrico B.V.

De raad van commissarissen benoemt de leden van de directie van Agrico B.V. en houdt toezicht op haar functioneren en op de algemene gang van zaken. De raad staat de directie gevraagd en ongevraagd met advies terzijde. De raad van commissarissen heeft een reglement vastgesteld omtrent haar samenstelling en al hetgeen in verband met dit orgaan regeling behoeft.

Bepaalde in de statuten van Agrico B.V. omschreven besluiten van de directie vereisen goedkeuring door de raad van commissarissen.

Dit betreft onder meer:

- het strategische meerjarenplan
- belangrijke transacties, waaronder het aangaan van strategische samenwerking en onroerendgoedtransacties
- aan- en verkoop van deelnemingen in groepsmaatschappijen of minderheidsdeelnemingen
- belangrijke investeringen
- het aangaan van bankkredieten en het afgeven van zekerheden

In de statuten van Agrico B.V. is bepaald wanneer en voor welke bedragen bovenstaande en andere besluiten zich kwalificeren voor goedkeuring door de raad van commissarissen. De commissarissen worden benoemd voor een termijn van maximaal tweemaal vier jaar.

De commissarissen worden op voordracht van een voordrachtscommissie benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders. De voordrachtscommissie bestaat uit de voorzitter en een ander lid van de raad van commissarissen, twee leden van de ledenraad en een lid van de ondernemingsraad. Op 31 juli 2024 bestond de raad van commissarissen uit zeven personen. Gedurende het verslagjaar 2023/2024 is tien keer vergaderd.

De directie

De directie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de strategie, het beleid en de operationele activiteiten binnen Agrico. De directie wordt voor onbepaalde tijd benoemd. De arbeidsvoorwaarden van de directie worden, op voorstel van de remuneratiecommissie, vastgesteld door de raad van commissarissen.

Personalia

Directie

De heer M. Zuidhof, algemeen directeur

Managementteam

De heer J.A. Mesu, manager operations

De heer P.L. Oldenkamp, directeur Agrico Research

Mevrouw J.Y.A. Rook-Postma, manager HR

De heer W.B. van der Werff, manager commercie

Vacant, manager F&C

Ondernemingsraad

De heer A. Sikkema, voorzitter

De heer F.F. Drijfhout, secretaris

Mevrouw M.G.H. Bercx

De heer O. Bouwman

De heer T. Rotte

Mevrouw K.M. van de Wiel

De heer P.N. Zee

Leden van verdienste

De heer C.J.M. van Arendonk

De heer Ph. van den Hoek

De heer J.J. van Hoogen

De heer J.J.M. Pronk

De heer A.H. Vermeulen

De heer J.J. Wolthuis

Ledenraad

De heer P.K. Berghuis (2024)*

De heer G.C.T. Bos (2024)*

De heer F.A. van Gastel (2026)*

De heer F.J. de Haan (2026)*

De heer M.S.M. Heijne (2024)*

Mevrouw J.P.A.M. Hendriks-Banken (2026)*

De heer J.E.M. Kavelaars (2027)*

Mevrouw P.J. Koetsier-van der Wel (2027)

Mevrouw E.A. Noordam-ten Have (2024)

De heer J.G. Smit (2025)*

De heer J.J. van der Velde (2027)*

De heer W.P. Wiertsema (2027)*

De heer J.T. Wolters (2026)*

Toegetreden:

De heer J.E.M. Kavelaars

De heer J.J. van der Velde

De heer W.P. Wiertsema

Afgetreden:

De heer J. Barendregt (tussentijds)

De heer H.U. Coolman

De heer W. Tijsseling (tussentijds)

Jongerencollege

Mevrouw J.A. van Tiggelen, voorzitter (2025)*

De heer W.R. Eendhuizen, vicevoorzitter (2025)*

De heer P. van Ackeren (2027)

De heer D.R. Binnema (2027)*

De heer S.J. Bokman (2027)*

De heer J. Bos (2025)*

De heer J. de Bruijckere (2025)

De heer J.A. Havinga (2026)

De heer C.P. van den Heijkant (2025)*

De heer A. Hulscher (2025)

De heer B. Rentmeester (2025)

De heer S. te Selle (2026)

De heer J.B. van der Spek (2027)*

De heer J. Vermue (2027)

Mevrouw L. Wijnia (2027)

Toegetreden:

De heer D.R. Binnema

De heer S.J. Bokdam

De heer J.B. van der Spek

Afgetreden:

De heer P. Hendriks

De heer J.N.B. Huisman

De heer M. Verwer

Commissie van beroep

De heer J.L. Vermeer, voorzitter (2025)*

De heer T. Brouwer (2027)*

De heer IJ. Meirink (2027)*

De heer M.G. Scholtens (2027)*

De heer T. van der Torren (2027)*

De heer N.E. Wiertsema (2025)*

Toegetreden:

De heer M.G. Scholtens

De heer T. van der Torren

Afgetreden:

De heer M.H. van Stee

De heer V.M. Coolbergen

Rassencommissie

De heer P.L. Oldenkamp, voorzitter

Mevrouw C. Spring, secretaris

De heer M. Winters, adviseur (2025)

De heer P.P.J.M. Cryns (2026)*

De heer P.T. Könst (2025)*

De heer M. Vossen (2028)*

De heer J. Dijk/de heer A. Omzigt (2028)*

Toegetreden:

De heer J. Dijk/de heer A. Omtzigt

Poolcommissie biologisch geteelde poot- en consumptieaardappelen

De heer P.C. Eilander, voorzitter (2025)

De heer J.A. Bierma (2026)*

De heer R. Hoogendijk (2028)*

De heer M. Poppe, voorzitter (2027)*

Mevrouw A.E. Sulik (2026)

Toegetreden:

De heer R. Hoogendijk

Afgetreden:

De heer A.W. Maris

Poolcommissie pootaardappelen gangbaar geteeld

Regio Midden

De heer M.J. Bouma, voorzitter (2026)

De heer F. ten Cate (2027)*

De heer M.N. Klaver (2026)

De heer B. Sloetjes (2025)*

Regio Zuidwest

De heer A.A.M. Bartelen (2026)

De heer B. de Bruijckere (2026)*

Regio Noordwest

De heer P.A. Schalkwijk (2025)*

De heer G.B. Goudsblom (2027)*

Regio Noord

De heer J.G. Scholtens (2027)

De heer W.R. Schuiling (2025)

De heer J.G. Rietema (2028)*

De heer G.F. Wiechers (2026)

Toegetreden:

De heer J.G. Rietema

Afgetreden:

De heer J.B. Smits

Agrico hanteert geen specifieke streefcijfers voor vrouwen in management- of andere specifieke posities maar streeft bij werving en selectie van nieuwe leden in haar bestuursorganen naar diversiteit in de samenstelling.

*Herkiesbaar

Risicobeheersing belangrijk onderdeel ondernemerschap

Onze activiteiten zijn onderhevig aan een breed scala van risico's. Wij onderkennen dat risicobeheersing een belangrijk onderdeel van het ondernemerschap vormt en beschikken over een risicoanalyse die periodiek wordt geactualiseerd.

In dit hoofdstuk brengen we onze strategische risico's, zoals geïnventariseerd met de Raad van Commissarissen, het management team en kennisexperts in kaart: de uitkomsten daarvan zijn meegenomen in ons risicoprofiel en staan verderop geïllustreerd in de risicomatrix. De omvang van een risico wordt bepaald door de mate van waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich zal voordoen en de mogelijke gevolgen (impact) daarvan voor de strategische en financiële doelstellingen van Agrico.

Hieronder, in willekeurige volgorde, de voornaamste risico's toegelicht:

Commerciële risico's

Agrico is een wereldwijd opererend bedrijf, met afzetmarkten op alle continenten. Ons beleid is gericht op het opbouwen en onderhouden van een langdurige relatie met onze afnemers in die markten. De mogelijkheid belangrijke klanten te verliezen is uiteraard van invloed op onze resultaten, maar omdat wij ons product in meer dan 80 landen afzetten en niet een hoge mate van afnemer concentratie hebben, wordt dit risico in belangrijke mate gereduceerd.

Samen met ons kwalitatief hoogwaardige portfolio aan rassen en dienstverlening is dit een sterke propositie. Innovatie speelt daarbij een grote rol. De aardappelrassen die wij samen met onze aangesloten kwekers bij Agrico Research kweken en vervolgens verhandelen, voldoen aan de hoogste kwaliteitsnormen en worden erkend om hun specifieke eigenschappen. Zij stellen onze leden in staat hoge rendementen te behalen.

Het selecteren van de juiste rassen voor de toekomst is van essentieel belang voor onze coöperatie.

Belangrijk is daarbij te wijzen op de additionele stroom aan licenties, die gerealiseerd worden zolang de rassen onder het kwekersrecht vallen. Het niet tijdig en succesvol lanceren van vernieuwende rassen, kan een materiele impact hebben. In sommige landen en regio's die nog in ontwikkeling zijn, werken wij samen met strategische partners. Dit zijn vaak lokale bedrijven die de marktomstandigheden goed kennen en daarom beter gepositioneerd om de markt op te bouwen en te bedienen, zeker als daar ook eigen teelt bij komt kijken. Wij erkennen dat dergelijke markten een inherent groter risico met zich meebrengen dan de volwassen markten, zoals (west) Europa, die het gros van ons volume afnemen, maar zijn ervan overtuigd dat deze markten potentie hebben en het waard zijn.

Waarschijnlijkheid / kans	Hoog	• Betalings-/debiteuren risico's	• ICT • (Geo)Politiek • Fytosanitair • Calamiteiten	• Milieunormen en beleid • (Inter)Nationale Politiek
	Mid	• Juridisch	• Wet & regelgeving • Commercieel • Supply Chain • Informatievoorziening	
	Laag	• Inkoop • Sancties, WWFT	• Klimatologisch • Financieel	
		Laag	Mid	Hoog
		Impact		

Inkooprisico's

Ons risicoprofiel wordt verder gunstig beïnvloed, doordat de activiteiten zich vooral concentreren op één product: de aardappel. De inkoop hiervan geschiedt voor ruim 80% op basis van zogenaamde poolovereenkomsten. Hierdoor is er nauwelijks sprake van risicovolle in- en verkoopposities. Door de gespreide en geleidelijke uitbetaling is ook een deel van de financiering daarvan geregeld.

Betalings-/debiteuren risico's

Wij leveren in korte tijd vaak grote hoeveelheden aardappelen aan onze klanten. Hoewel ook gebruikgemaakt wordt van zekerheden in de vorm van vooruitbetalingen, Letter of Credits en bankgaranties, is ons resultaat gevoelig voor betalingsrisico's.

Dit risico is als gevolg van de politieke instabiliteit in bepaalde regio's de laatste jaren toegenomen. Wij werken met een systeem van interne limieten per afnemer. Voor openstaande posten uit boekjaren voorafgaand aan het verslagjaar of wanneer er andere indicaties voor incurantheid aanwezig zijn, wordt in de jaarrekening een voorziening getroffen. De beoordeling van het kredietrisico met betrekking tot de leveringen van het afgelopen boekjaar wordt gebaseerd op de meest recent beschikbare informatie omtrent de kredietwaardigheid van de afnemer.

(Geo)Politieke risico's

Internationaal zakendoen is de laatste jaren uitdagender geworden. Zoals hierboven genoemd, is in bepaalde landen en regio's de politieke instabiliteit toegenomen. Afzetstromen kunnen door veranderingen in (fyto)sanitaire regelgeving worden geblokkeerd en leveringsketens (supply chain) en betalingsstromen worden

bemoeilijkt als gevolg van sancties of simpelweg door economische gevolgen daarvan voor het land of de klant. Agrico probeert deze risico's zo goed mogelijk te beheersen maar accepteert dat dit nou eenmaal hoort bij de handel met sommige landen.

Juridische risico's

Agrico is zich bewust van de toenemende juridificering van (inter)nationale handel en stelt zich doorgaans voorzichtig op met betrekking tot het aangaan van zakelijke risico's. We werken met goed doordachte (standaard) contracten, handelen op basis van duidelijke verkoopvoorwaarden en zijn ons bewust van onze product- en bedrijfsaansprakelijkheden. Ons netwerk van vertrouwde klanten en onze solide reputatie in de markt, zijn daarbij waardevol: wij denken mee en voorkomen daarbij juridische escalatie. In het geval dat een gang naar de rechter onvermijdelijk is, zijn wij goed verzekerd en ondersteund door adviseurs.

Supply chain (toeleveringsketen) risico's

Als internationale handelsmaatschappij speelt transport en logistiek een zeer wezenlijke rol in onze dagelijkse operaties. De afgelopen paar jaar zijn we daar meermaals mee geconfronteerd: (inter)nationale leveringen van bederfelijke waar zijn, door tekorten aan de juiste containers en heftige prijsfluctuaties voor internationaal transport, steeds complexer geworden. Het is dan ook geruststellend dat onze medewerkers, in onze jarenlange samenwerking met deskundige en gewaardeerde logistieke dienstverleners er elk jaar weer in slagen om alles op tijd en volledig op hun bestemming af te leveren.

Fyto-sanitaire risico's

Gegeven onze bedrijfsactiviteiten zijn kwaliteit en beschikbaarheid van het product van groot belang. Een belangrijk risico daarbij is dat de afzet van aardappelen kan worden beïnvloed door fyto-sanitaire problemen. In samenwerking met derden vinden kwaliteitscontroles plaats op basis van internationaal erkende en gecertificeerde methodieken en wordt aanvullend onderzoek gericht op de virus- en bacterieziekten. Andere waarborgen in dit kader zijn ons kwaliteitscentrum (QC), voldoende areaalspreiding over diverse teeltgebieden, het begeleiden van telers en een betalingsstelsel dat is gebaseerd op kwaliteit.

Ons kweekbedrijf Agrico Research neemt jaarlijks kweekmateriaal en/of pootgoed aan van haar aangesloten kwekers, van genenbanken en van concurrerende bedrijven. De insleep van een quarantaineziekte vormt een bedreiging voor de continuïteit van onze rasantwikkeling. Het pootgoed dat wordt ontvangen moet voldoen aan de normen die de NAK en de NVWA opleggen. Dit betekent onder meer dat er een intensieve bemonstering plaatsvindt voor onderzoek naar bruinrot en ringrot. Daarnaast voert Agrico Research een ingangscntrole uit op al het kweekmateriaal en pootgoed dat op het bedrijf binnenkomt voor verdere vermeerdering.

Naleving van wet- en regelgeving

Het naleven van wet- en regelgeving speelt een steeds groter wordende rol in het internationale bedrijfsleven. Het voldoen hieraan (compliance) is een vereiste en wij hebben interne procedures opgesteld om dit te borgen.

Wij blijven, samen met onze medewerkers, alert op veranderingen in wet- & regelgeving en delen informatie op dit vlak regelmatig met elkaar. Waar nodig schakelen we externe expertise in om ons hierbij bij te staan.

Ethisch en verantwoord handelen

Uiteraard gaan wij verder dan enkel het naleven van de wet: ons CSR (MVO) is gestoeld op de overtuiging dat ethisch en verantwoord handelen een vereiste is in de huidige wereld.

In dat kader hebben we ook onze gedragscode ('code of conduct') opgesteld en gedeeld, zowel met eigen medewerkers als met ketenpartners. Dit vormt voor hen een baken en is de basis van ons handelen.

Tevens hebben we mogelijkheden om situaties of handelwijze die daarbij niet stroken, te melden, via een vertrouwenspersoon of via een klokkenluidersmelding.

Sancties, anti witwas, en antiterrorisme financiering, omkoping en corruptie

Als gevolg van onze geografische afzetmarkt, opereren we in verschillende culturen. Daarbij werken wij via een uitgebreid netwerk van agenten en distributeurs. De richtlijnen en regelgeving voor de bestrijding van corruptie zijn internationaal en kunnen, bij overtreding, aanzienlijke financiële gevolgen hebben. Wij verifiëren met wie we samenwerken en monitoren op het voldoen aan regelgeving omtrent internationale sancties, anti-witwas, en anti-terrorisme financiering. Belangrijk is hierbij om te benoemen dat de (poot)aardappel gezien wordt als een essentieel onderdeel van voedselvoorziening en daarom niet als product op sanctielijsten voorkomt.

Daarnaast worden alle internationale verzending van (poot)aardappelen gecertificeerd door de NVWA, waardoor elke internationale zending feitelijk geregistreerd wordt.

De in het Verenigd Koninkrijk ingestelde Bribery Act, heeft ook werking naar ondernemingen met een dochteronderneming in het Verenigd Koninkrijk. Daarmee is deze wet ook voor ons van toepassing. Met nagenoeg alle partners in het buitenland is een vertegenwoordigings-overeenkomst gesloten, waarin afspraken over dienstverlening en vergoedingen zijn vastgelegd.

Wij doen zaken met afnemers uit landen waar beperkingen van toepassing zijn aangaande het betalingsverkeer. Onze afnemers in de betreffende landen ervaren problemen om geld naar ons over te maken. Als gevolg daarvan betrekken zij derde partijen voor het verrichten van de betaling. Bij ontvangsten van dergelijke partijen is inherent sprake van een verhoogd risico op onder meer het meewerken aan terrorismefinanciering of witwassen. Daarnaast bestaat er bij faillissement van de betreffende derde een risico op terugvordering van de bedragen als gevolg van het ontbreken van een contractuele overeenkomst.

Wij hebben de interne beheersing aangaande dergelijke transacties verder aangescherpt, maar een residueel risico blijft aanwezig. Wij streven ernaar om vooraf aan een verkooptransactie, waarbij sprake zal zijn van een betaling door een derde, inzicht te verkrijgen in de achtergrond van de derde partijen, de relatie met onze afnemer en de wijze waarop de betaling zal plaatsvinden.

Voor verdere toelichting verwijzen wij naar het onderdeel "door Agrico onderkende risico's zijn" in de jaarrekening.

Informatievoorziening en ICT-systemen

Goed werkende ICT-systemen zijn cruciaal voor ons bedrijf. De variatie in producten, de aansturing van onze telers en de informatie-uitwisseling met afnemers, toeleveranciers en telers maken een complex geheel. Het niet beschikbaar zijn van onze ICT-systemen kan de continuïteit binnen relatief korte tijd bedreigen. Wij hebben dan ook vergaande maatregelen getroffen om de kans hierop te minimaliseren. In geval van calamiteiten kan binnen enkele uren worden overgeschakeld naar een uitwijklocatie. De bedrijfsprocessen blijven hierdoor functioneren. Daarnaast wordt een kopie van alle data nog op een derde locatie bewaard.

Met ingang van oktober 2024 wordt NIS2 (De Network and Information Security Directive 2) van kracht. Wij hebben in dit kader de processen en systemen die essentieel zijn voor de organisatie in kaart gebracht, een GAP analyse uitgevoerd en een IT-roadmap opgesteld. Daarnaast voeren we regelmatige audits uit en werken we nauw samen met onze IT-leveranciers om ervoor te zorgen dat zij ook aan de NIS2-vereisten voldoen.

Het functioneren van onze ICT-systemen wordt door een externe partij continu bewaakt. Beveiliging van buiten naar binnen en beveiliging van binnenuit maken onderdeel uit van ons cybersecurity beleid.

De afgelopen jaren is de frequentie en complexiteit van pogingen om het ICT-systeem binnen te dringen toegenomen, maar hebben onze veiligheidsmaatregelen hun werk gedaan en zijn dergelijke pogingen niet geslaagd. Hieronder scharen wij ook pogingen om via medewerkers (middels e-mails links of bijlagen) toegang te krijgen tot systemen. Wij trainen daarom onze medewerkers op het herkennen van dergelijke situaties en hoe daar dan gepast mee om te gaan.

Financiële risico's

Voor de financiering van onze activiteiten zijn wij beperkt afhankelijk van rentedragende financieringen. De coöperatie beschikt over gecommiteerde bancaire krediet-faciliteiten waardoor ze op flexibele wijze in haar financieringsbehoefte kan voorzien. Ter dekking van de cyclische financieringsbehoefte van de coöperatie hebben wij een specifiek op deze wisselende behoefte toegesneden financieringsarrangement gesloten. In verband met de financiering van de investering in ons kweekbedrijf zijn wij dit lopende verslagjaar een proces gestart voor de (her)financiering van onze coöperatie, waarbij alle bancaire kredietfaciliteiten zullen worden herzien.

Wereldwijd aardappelen afzetten brengt valutarisico's met zich mee. Echter, ruim 95% van onze inkoop- en verkooptransacties is in Euro. De aanwezige risico's concentreren zich rond de Amerikaanse dollar en het Britse pond. De uit operationele en financieringsactiviteiten voortvloeiende valutarisico's worden ingedekt met valutatermijncontracten.

Onze deelnemingen in Zweden, Canada, Polen, Kenia, Turkije, India en het Verenigd Koninkrijk worden gewaardeerd in lokale valuta. Hoewel de omvang van deze bedrijven binnen de groep relatief beperkt is, hebben de fluctuaties in deze valuta-effect op onze vermogenspositie.

Ons beleid is gericht op het opbouwen en onderhouden van langdurige posities in deze landen, daarom ligt de focus van het management op het minimaliseren van transactioneel valutarisico, en accepteren we het 'translationeel risico' (dat het gevolg is van het consolideren van de cijfers).

Calamiteiten

Het gevaar dat door een calamiteit als brand, overstromingen of een pandemie, een significante verstoring van de bedrijfscontinuïteit optreedt, is onderkend. Het proces van het verhandelen van aardappelen steunt hierbij op de maatregelen die onder informatievoorziening zijn beschreven. Medewerkers kunnen vanaf elke locatie via het internet met het systeem op de uitwijklocatie werken, onder andere thuis, zoals het afgelopen jaar veelvuldig is gebeurd.

Bij een calamiteit op ons kweekbedrijf zullen, afhankelijk van de omvang van de calamiteit, klonen of eerste- en tweedejaars zaailingen verloren gaan (twee kweekgeneraties). Dit betekent op termijn een vertraging in het proces van rasontwikkeling. Van derdejaars aangehouden zaailingen is een beperkte hoeveelheid reservemateriaal beschikbaar in een ander gebouw dan waar het corresponderende pootgoed wordt bewaard. Voor alle oudere zaailingen wordt ook materiaal op proefveldlocaties achtergehouden.

Vanaf het zevende veldjaar worden van alle zaailingen in vitro stocks opgezet die op een bedrijf bij derden verder worden vermeerderd. Al met al zijn van de 11 generaties er 8 in meer of mindere mate in genetisch opzicht geborgd.

Klimaatverandering, milieu-normen en consequenties

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo, waarmee grote thema's als klimaatverandering en het voldoen aan milieunormen, in toenemende mate dringend en dwingend worden. Ons primaire product, de (poot) aardappel is gunstig in termen van 'milieu impact' (relatief lage behoefte in termen van water, bemesting, en beschermingsmiddelen ten opzichte van andere gewassen) en opbrengst (relatief hoge niveau aan calorieën, vitamines en mineralen vergeleken met andere gewassen).

Wij zijn overtuigd van de positieve bijdrage die de aardappel daarmee als gewas kan bijdragen. Bovendien beschikken veel van onze rassen eigenschappen die kunnen inspelen op de teelt uitdagingen van vandaag en morgen, met name onze Next Generation rassen.

Tegelijkertijd hebben wij en onze telers te maken met steeds strenger wordende normen omtrent teelt, grond- en middelengebruik. Hierbij moet onderkend worden dat dit substantiële consequenties kan hebben voor het beschikbare areaal. De wet- en regelgeving vanuit Den Haag en Brussel is dan ook iets dat we nauwlettend in de gaten houden en, waar relevant, implementeren. Klimaatverandering in brede zin kan zowel voor als nadelige effecten hebben op Agrico.

Eenzijds zijn we overtuigd van de kwaliteit en innovatie van ons rassenportfolio, om onder elke omstandigheid het juiste gewas te leveren, en dus een bijdrage te kunnen leveren aan het verbeteren van de teelt en voedselzekerheid. De aardappel kan volgens ons een positieve bijdrage leveren en onze rassen (bijvoorbeeld onze Next Generation rassen), staan daarbij vooraan. Anderzijds is het een bedreiging dat klimaatverandering, de consequenties daarvan ten aanzien van ziektes (virus en bacteriedruk), en de daarbij gepaard gaande veranderingen in wet- en regelgeving, een negatieve impact kunnen hebben op het beschikbare areaal. Dergelijke veranderingen zullen zich echter niet van vandaag op morgen manifesteren en wij zijn overtuigd dat we de middelen en de tijd hebben om ons tijdig aan te passen.

Analyse over boekjaar 2023/2024

In het afgelopen boekjaar hebben de onderstaande risico's een belangrijke 'impact' op de rechtspersoon gehad:

- In boekjaar 2023/2024 heeft Agrico een aanmerkelijk bedrag aan vorderingen uit voorgaande jaren moeten afboeken. Het betrof vorderingen op afnemers in gebieden waar de politieke instabiliteit sterk is toegenomen. Daarnaast heeft Agrico voorzieningen getroffen op vorderingen uit boekjaar 2022/2023, waaronder op een afnemer in Egypte.
- Door de overname van twee kleinere exportbedrijven in dezelfde sector, nam het frauderisico op het niet naleven van wet- en regelgeving als gevolg van ontvangen gelden van derde partijen toe. In boekjaar 2023/2024 heeft Agrico haar mitigerende maatregelen ook bij deze ondernemingen geïmplementeerd.

Risicobeheersing en residueel risicoprofiel

De materiële risico's die de onderneming bedreigen zijn zo volledig mogelijk geïdentificeerd, zowel wat kans betreft als impact. Zoals hierboven ook is toegelicht, treft Agrico maatregelen om ervoor te zorgen dat de risico's beheersbaar blijven. Het geheel van die maatregelen zorgt ervoor dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen, dat strategische en operationele doelstellingen worden gerealiseerd, dat de door de onderneming verstrekte (financiële) verslaggeving betrouwbaar is en dat relevante wetten en regels worden nageleefd.

Agrico is als coöperatie gericht op continuïteit en is doorgaans behoudend als het gaat om het aangaan van zakelijke risico's. Desalniettemin is Agrico mede succesvol door een gezonde ondernemersgeest en accepteert zij risico's die inherent zijn aan de activiteiten die zij ontplooit.

Externe jaarrekening

Geconsolideerde balans	82
Geconsolideerde exploitatierekening	84
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	85
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening	86
Toelichting op de geconsolideerde balans	93
Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening	98
Enkelvoudige balans	100
Enkelvoudige exploitatierekening	101
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige jaarrekening	101
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	102

Coöperatie Agrico U.A. 2023/2024

x € 1.000 (na voorstel verwerking saldo)

Activa	31 juli 2024	31 juli 2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa (1)	11.993	11.127
Materiële vaste activa (2)		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	17.977	24.722
Machines en installaties	644	1.697
Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.039	1.924
Bedrijfsmiddelen in uitvoering	133	262
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	604	604
	21.397	29.209
Financiële vaste activa (3)		
Deelnemingen	2.111	1.270
Overige effecten	401	373
Leningen u/g	17	17
Overige vorderingen	1.339	1.030
	3.868	2.690
Vlottende activa		
Vorraden		
Grond- en hulpstoffen	855	1.608
Vorderingen (4)		
Handelsdebiteuren	23.021	37.435
Leden	2.438	351
Exploitatie pool	-	1.590
Overige vorderingen	9.262	11.556
Overlopende activa	4.670	3.743
	39.391	54.675
Liquide middelen (5)	22.098	7.951
Totaal activa	99.602	107.260

Passiva	31 juli 2024	31 juli 2023
Groepsvermogen		
Eigen vermogen (6)	37.930	35.813
Aandeel van derden in groepsvermogen (7)	1.295	1.040
	39.225	36.853
Voorzieningen (8)		
Pensioenen	56	80
Overige voorzieningen	271	237
	327	317
Langlopende schulden (9)		
Ledenleningen *	13.409	10.790
Kredietinstellingen	3.312	6.572
	16.721	17.362
Kortlopende schulden		
Banken, rekeningen-courant	-	11.439
Handelscrediteuren	7.871	8.815
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.691	779
Leden (10)	25.806	24.927
Overlopende passiva (11)	7.961	6.768
	43.329	52.728
Totaal passiva	99.602	107.260

* betreft achtergestelde leningen die onderdeel uitmaken van het garantievermogen van de coöperatie

Jaarrekening 2023/2024 — Geconsolideerde exploitatierekening

x € 1.000

	2023/2024	2022/2023
Bedrijfsopbrengsten		
Netto-omzet producten aan derden (12)	412.271	409.754
Overige bedrijfsopbrengsten (13)	5.866	685
	418.137	410.439
Bedrijfslasten		
Inkoop producten (14)	325.436	307.783
Directe kosten (15)	46.893	60.742
Lonen, salarissen en sociale lasten (16)	21.351	21.914
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa (17)	3.414	3.573
Overige bedrijfskosten (18)	14.464	13.579
	411.558	407.591
Bedrijfsresultaat	6.579	2.848
Financiële baten en lasten		
Waardeverandering financiële vaste activa	-145	191
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten (19)	627	35
Rentelasten en soortgelijke kosten	-1.758	-798
	-1.276	-572
Exploitatiesaldo voor belastingen	5.303	2.276
Belastingen (20)	-1.547	-1.051
Resultaat uit deelnemingen	295	570
Exploitatiesaldo na belastingen	4.051	1.795
Aandeel derden in resultaat	-388	-257
Saldo na belastingen	3.663	1.538

Jaarrekening 2023/2024 — Geconsolideerd kasstroomoverzicht

x € 1.000

	2023/2024	2022/2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	6.579	2.911
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	3.414	3.573
Mutatie voorzieningen	10	-27
Mutatie werkkapitaal (exclusief liquide middelen en bankschulden)	7.279	-9.559
	10.703	-6.013
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	17.282	-3.102
Betaalde interest	-1.758	-798
Ontvangen interest	627	35
Waardeverandering financiële vaste activa	44	-
Winstbelastingen	-1.028	-1.215
	-2.115	-1.978
Kasstroom uit operationele activiteiten	15.167	-5.080
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsactiviteiten in immateriële vaste activa	-121	-3.943
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	-1.330	-6.250
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	73	-
Desinvesteringen materiële vaste activa	7.950	202
Ontvangen aflossingen van leningen u/g	55	444
Verstrekte leningen u/g	-168	-189
Verwervingen groepsmaatschappijen	-4.395	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	2.064	-9.736
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Betaald dividend aan minderheidsaandeelhouders	-187	-104
Eigen vermogen naar nieuwe coöperatie	-2.353	-
Aflossing leningen	-5.854	-1.729
Ontvangen leningen	5.189	17.495
	-665	15.766
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-3.205	15.662
Netto-kasstroom	14.026	846
Koers- en omrekeningsverschillen	121	-105
Mutatie liquide middelen	14.147	741

Inleiding en toelichting

Dit is de jaarrekening van Coöperatie Agrico U.A., opgericht op 2 april 1973, statutair gevestigd te Emmeloord, Nederland, kamer van koophandel nummer 39025632. De belangrijkste activiteiten van de groep zijn het ontwikkelen van aardappelrassen en de verkoop van poot- en consumptieaardappelen in hoofdzaak geproduceerd door de leden van de coöperatie. De coöperatie heeft zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9, Boek 2 BW en overige bepalingen inzake in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. De jaarrekening is opgemaakt op 15 november 2024.

Continuïteit

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling gebaseerd op het oordeel van de directie dat de onderneming haar activiteiten in de voorzienbare toekomst zal voortzetten en aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van

middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Oordelen, schattingen, veronderstellingen en onzekerheden

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Coöperatie Agrico U.A. zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstelling zijn de toets op eventuele voorzieningen (waaronder de voorziening voor dubieuze handelsdebiteuren). Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Consolidatiegrondslagen

In de geconsolideerde jaarrekening voor het jaar eindigend op 31 juli 2024 zijn opgenomen Coöperatie Agrico U.A. en haar groepsmaatschappijen (hierna tezamen Agrico genoemd). De groepsmaatschappijen zijn, tenzij anders vermeld, integraal opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening en alle onderlinge balansposten, baten en lasten binnen Agrico worden volledig geëlimineerd. De jaarrekeningen van de groepsmaatschappijen zijn opgesteld over hetzelfde verslagjaar als dat van de moedermaatschappij, waarbij consistente waarderinggrondslagen zijn toegepast.

Eerste opname in consolidatie en deconsolidatie volgt op het tijdstip waarop de beleidsbepalende invloed is overgedragen aan Agrico, respectievelijk waarop de beleidsbepalende invloed is overgedragen aan derden. Het aandeel van derden in groepsmaatschappijen (minderheidsbelangen) komt in de balans en in de exploitatierekening afzonderlijk tot uitdrukking. Aandelen van Agrico in joint ventures worden opgenomen onder financiële activa als deelnemingen indien overwegende zeggenschap in de betreffende deelneming ontbreekt.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en minderheidsdeelnemingen

Coöperatie Agrico U.A. te Emmeloord staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen.

De deelnemingen worden gehouden via Agrico B.V. en worden volledig geconsolideerd. Tenzij anders vermeld, betreft het deelnemingen met een belang van 100% en is het belang ongewijzigd ten opzichte van vorig boekjaar. Deelnemingen worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde, dan lager als aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen. Een overzicht van de gegevens vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW is onderstaand opgenomen.

De deelnemingen van Coöperatie Agrico U.A. te Emmeloord zijn: Agrico B.V., Emmeloord, waarin opgenomen:

- Kweek- en Researchbedrijf Agrico B.V., Emmeloord
- Agrico Holding B.V., Emmeloord, waarin opgenomen:
 - Leo de Kock & Zn. B.V. (100%),

- Purmerend
- S.A. Desmazières te Monchy-le-Preux (100%), Frankrijk
- Agrico UK Ltd. (100%) te Castleton, Schotland
- Agrico Polska Sp. z o.o. (76%) te Łęborg, Polen
- Interseme d.o.o. (51%) te Ljubljana, Slovenië
- Agrico Nordic AB (100%) te Jönköping, Zweden
- Parkland Seed Potatoes Ltd (70%) te Edmonton, Canada
- Agrico East Africa Ltd (100%) te Nairobi, Kenia
- Agrico España of Potatoes SL (100%) te Sevilla, Spanje
- ZAP B.V. (100%), Emmeloord
- In 2023/2024 is deze deelneming opgericht
- Semagri Deutschland GmbH te Königsmoos, Duitsland
- In 2023/2024 is deze deelneming overgenomen
- The Potato Company B.V. (100%), Emmeloord, waarin opgenomen TPC Research B.V. (100%), Emmeloord. In 2023/2024 zijn deze deelnemingen overgenomen

Niet geconsolideerd

- AR Tarim Tohumculuk ve Sanayi Ticaret A.Ş. (50%) te Izmir, Turkije
- Potato Services Africa Ltd (45%) te Nairobi, Kenia
- SV Agrico (45%) te Pune, India
- Breeders Trust S.A. te Brussel, België (12,5%)

Beëindiging van bedrijfsactiviteiten

Op 22 mei 2023 is de vennootschap een overeenkomst aangegaan met Nedato U.A. over het samenvoegen van de activiteiten met betrekking tot de tafelaardappelen. Het hieraan gerelateerde personeel, processen, systemen en bedrijfsmiddelen zijn per

1 oktober 2023 overgegaan naar een nieuw opgerichte coöperatie. Ook de aangesloten leden en ledenbedrijven met tafelaardappelen zijn overgegaan naar deze coöperatie. Met hen is een deel van het eigen vermogen (€2,3 miljoen) van Coöperatie U.A. meegegaan. De boekwaarde van de activa die zijn afgestoten bedragen € 7,8 miljoen. De boekwinst die hierop is behaald, bedraagt € 5,0 miljoen voor belastingen. Er is sprake van een earn-out afspraak, waarbij Agrico over 5 jaar een bedrag ontvangt afhankelijk van de omvang van de afzet in de komende jaren. Voor deze earn-out is €0,6 miljoen opgenomen bij de overige vorderingen. Agrico heeft geen belang in de nieuwe coöperatie.

Fusies en overnames

Een overname wordt volgens de purchase accounting methode in de jaarrekening verwerkt. Dit betekent dat op overnamedatum de overgenomen activa en verplichtingen gewaardeerd worden tegen reële waarden. Het verschil tussen de verkrijgingsprijs en het aandeel van de vennootschap in de reële waarden van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen van een deelneming op het moment van de overname, wordt als goodwill van derden verwerkt. Fusies en overnames zien toe op de verkrijging van een geïntegreerd geheel van activiteiten, activa en/of verplichtingen dat in staat is tot het genereren van opbrengsten.

In geval van een fusie dan wel overname onder gemeenschappelijke leiding, waarbij de onderneming de overnemende partij is, wordt de carry-over accounting methode toegepast. De fusie dan wel overname wordt dan in de jaarrekening over het boekjaar verwerkt tegen de boekwaarden zoals deze reeds

waren opgenomen in de jaarrekening van de moedermaatschappij, vanaf de overnamedatum. De vergelijkende cijfers worden niet aangepast. Een verschil tussen de overnameprijs en de boekwaarden van de overgenomen activa en passiva wordt in het eigen vermogen verwerkt.

Overnames

- Op 15 maart 2024 heeft Agrico Holding B.V. een belang van 100% verworven door de overname van de aandelen van The Potato Company B.V. De effectieve datum in economische zin van deze transactie is 1 juli 2023. De transactie is verwerkt volgens de purchase accounting methode. De koopsom van de overname bedraagt €3,5 miljoen. De goodwill (koopsom minus reële waarde van activa en passiva) van de overname bedraagt €1,9 miljoen. De goodwill is als 'investeringen goodwill' opgenomen in het verloopoverzicht immateriële vaste activa.
- Op 27 juni 2024 heeft The Potato Company B.V. een belang van 100% verworven door de overname van de aandelen van TPC Research B.V. De effectieve datum in economische zin van deze transactie is 1 juli 2023. De transactie is verwerkt volgens de purchase accounting methode. De koopsom van de overname bedraagt €1, daarnaast is er sprake van een voorwaardelijke verplichting gebaseerd op de toekomstige vertegenwoordigings- en licentievergoedingen. Deze voorwaardelijke verplichting is niet gewaardeerd/ opgenomen in de koopprijs. De badwill is direct ten gunste van het resultaat verantwoord in de overige opbrengsten.

- Op 16 oktober 2023 heeft Agrico Holding B.V. de pootgoedactiviteiten van Royal ZAP en Semagri Holland B.V. overgenomen inclusief het personeel door middel van een activa-passiva transactie. De transactie is verwerkt volgens de purchase accounting methode. De koopsom van de overname bedraagt €2,2 miljoen. De goodwill van €0,7 miljoen is als 'investeringen goodwill' opgenomen in het verloopoverzicht immateriële vaste activa.
- Op 11 juli 2024 heeft Agrico Holding B.V. een belang van 100% verworven door de overname van de aandelen van Semagri Deutschland GmbH. De transactie is verwerkt volgens de purchase accounting methode. Bij de overname van Semagri Deutschland GmbH is er geen sprake van goodwill.

Salderen

- Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:
- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
 - het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

De geconsolideerde jaarrekening luidt in euro's, hetgeen de functionele en presentatievaluta van de coöperatie is. Iedere entiteit binnen de groep bepaalt haar eigen functionele valuta en de posten in de jaarrekening van iedere entiteit worden gewaardeerd op basis van deze functionele valuta.

Een transactie in vreemde valuta wordt

bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetaire balansposten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum. Niet-monetaire balansposten in vreemde valuta, die zijn gewaardeerd op historische kosten, worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Niet-monetaire balansposten in vreemde valuta, die zijn gewaardeerd op actuele waarde, worden omgerekend tegen de functionele valutakoers geldend op het moment van waardering van de post.

Koersverschillen die optreden bij de omrekening van een niet-monetaire balanspost in vreemde valuta die zijn gewaardeerd op actuele waarde, worden als deel van de herwaarderingsreserve direct in het eigen vermogen verwerkt, indien de waardeverandering van de niet-monetaire post ook rechtstreeks in het eigen vermogen wordt verwerkt.

Op de balansdatum worden de activa en verplichtingen van de bedrijfsuitoefening in het buitenland omgerekend in de presentatievaluta (de euro) tegen de koers per balansdatum en de baten en lasten in de exploitatierekening worden omgerekend tegen de (benaderde) gemiddelde koers gedurende het boekjaar. De koersverschillen hieruit voortkomend worden direct in de wettelijke reserve koersverschillen verwerkt. Bij afstoting van de bedrijfsuitoefening in het buitenland wordt het desbetreffende cumulatieve bedrag van de omrekeningsverschillen, dat is opgenomen in het eigen vermogen, in de exploitatierekening verantwoord als onderdeel van het resultaat op verkoop.

Hyperinflatie

Gedurende 2023 onderging de Turkse lira een ernstige devaluatie. In boekjaar 2023/2024 is de hyperinflatie verwerkt in de waardering van de deelneming AR Tarim Tohumculuk ve Sanayi Ticaret A.Ş. (50%) te Izmir, Turkije.

Het management heeft een calculatie van impact opgesteld voor de waardering van de deelneming en de jaarrekening als geheel. De niet-monetaire posten zijn aan het begin van het boekjaar omgerekend voor het effect van de (hyper)inflatie vanaf de data waarop de activa zijn verkregen en de verplichtingen zijn aangegaan. Het verschil met de vorige waardering is in het eigen vermogen verwerkt. De omrekeningsverschillen met betrekking tot de hyperinflatie zijn verwerkt als onderdeel van de wettelijke reserve koersverschillen. In de waardering van de deelneming AR Tarim Tohumculuk ve Sanayi Ticaret A.Ş. is een slotkoers gehanteerd van TLY35,89 (30 juni 2023: TLY29,58)."

Financiële instrumenten

In de balans opgenomen financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs tenzij anders is vermeld. Niet in de balans opgenomen financiële instrumenten, ofwel derivaten die zijn afgesloten om valuta en risico's af te dekken, worden gewaardeerd overeenkomstig de ingedekte positie. De resultaten op derivaten worden gelijktijdig verantwoord met de resultaten van de ingedekte positie. De onderneming houdt geen derivaten aan ten behoeve van speculatieve of handelsdoeleinden.

Immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief wordt in de balans opgenomen als:

- het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen

- die een actief in zich bergt, zullen toekomen aan de groep; en
- de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Uitgaven voor een immaterieel vast actief die niet aan de voorwaarden voor activering voldoen (bijvoorbeeld uitgaven van onderzoek en intern ontwikkelde rassen en logo's) worden rechtstreeks in de exploitatierekening verantwoord. De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Het afschrijven van de immateriële vaste activa geschiedt stelselmatig op basis van de geschatte economische levensduur met een maximum van twintig jaar. De economische levensduur en afschrijvingsmethode worden aan het einde van ieder boekjaar opnieuw beoordeeld. Indien de geschatte economische levensduur langer is dan twintig jaar zal, vanaf het moment van verwerking aan het einde van elk boekjaar, een bijzondere waardeverminderingstest worden uitgevoerd.

Goodwill

Het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs en het aandeel in de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en passiva op het moment van de verkrijging van de groepsmaatschappij als goodwill in de balans geactiveerd. Jaarlijks wordt er per balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat de goodwill aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dit het geval is wordt de bijzondere waardevermindering van goodwill vastgesteld door beoordeling van de

realiseerbare waarde van de kasstroom genererende eenheid (of groep kasstroom genererende eenheden) waarop de goodwill betrekking heeft. Wanneer de realiseerbare waarde van de kasstroom genererende eenheid lager is dan de boekwaarde van de kasstroom genererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend, wordt een bijzonder waardevermindering verantwoord.

Onderzoekskosten

Agrico verricht onderzoek naar nieuwe rassen en aanpassingen in bestaande rassen. Dit geschiedt met name in haar dochteronderneming Agrico Research B.V. Deze activiteiten kennen met name een onderzoeks karakter, en niet zozeer een ontwikkelings karakter die voor activering in aanmerking zou komen volgens de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Aldus worden de hiermee gemoeide uitgaven ten laste van het resultaat gebracht.

Kosten van ontwikkeling (intern gegeneerd)

De kosten van ontwikkeling worden geactiveerd indien voldaan is aan de daaraan gestelde voorwaarden ter zake van de technische, commerciële en financiële haalbaarheid. Ter hoogte van de balanswaarde wordt een wettelijke reserve aangehouden. De kosten van ontwikkeling worden lineair afgeschreven op basis van hun geschatte economische levensduur.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en andere waardeverminderingen. Subsidies en investeringspremies

worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop deze betrekking hebben. Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen na vervreemding of wanneer geen toekomstige prestatie-eenheden van het gebruik of de vervreemding worden verwacht. De bate of last die voortvloeit uit de desinvestering wordt in de exploitatierekening verwerkt. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetaald wordt niet afgeschreven. In de kostprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen, zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de exploitatierekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de exploitatierekening verwerkt.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd op basis van de nettovermogenswaarde. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere bedrijfswaarde. In de waardering van de deelnemingen is geen rekening gehouden met de latente bronbelastingverplichting. In geval een deelneming een negatieve nettovermogenswaarde heeft, wordt indien noodzakelijk een voorziening getroffen.

Latente belastingvorderingen, waaronder die uit hoofde van te verrekenen fiscale verliezen, worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd voor zover waarschijnlijk wordt geacht dat deze in de toekomst realiseerbaar zijn, berekend tegen het belastingpercentage op het verwachte moment van realisatie.

Overige langlopende vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid.

Waardeverminderingen of waardeveranderingen vaste activa

Agrico verantwoordt immateriële, materiële en financiële vaste activa in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Volgens deze grondslagen dienen activa met een lange levensduur te worden beoordeeld op waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Bij een hogere boekwaarde wordt het verschil ten laste van het resultaat afgeboekt. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere marktwaarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen (verpakkingsmaterialen en onderdelen) worden gewaardeerd tegen de inkooprijzen (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs) of lagere marktwaarde onder aftrek van een voorziening wegens incurantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde plus transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid. Voor zover niets te amortiseren valt, komt de geamortiseerde kostprijs overeen met de nominale waarde.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, de tegoeden op bankrekeningen en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Groepsvermogen

Aandeel van derden in groepsvermogen

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die per balansdatum aanwezig zijn, waarvan de omvang onzeker is, maar waarvan een redelijke schatting kan worden gemaakt en het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld. Indien het effect van de tijdswaarde materieel is, worden de voorzieningen gewaardeerd tegen

contante waarde met uitzondering van de voorziening latente belastingen.

Pensioenen

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 juli 2024 gelijk aan 116,3% (31 juli 2024: 117,1%). Werkmaatschappijen van de coöperatie hebben verschillende pensioenregelingen in overeenstemming met lokale condities en praktijken in de landen waar zij actief zijn. Dit zijn voornamelijk toegezegde bijdrageregelingen die zijn ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij. Deze regelingen worden over het algemeen gefinancierd door middel van premiebetalingen aan de verzekeringsmaatschappijen. Het actuair risico ligt volledig bij de verzekeringsmaatschappij. De verschuldigde bijdragen worden rechtstreeks in de exploitatierekening verwerkt. De nog te betalen en terug te ontvangen bijdragen worden opgenomen onder de kortlopende schulden respectievelijk vorderingen. Voor verplichtingen naast de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt een voorziening opgenomen, indien per balansdatum sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting aan de pensioenuitvoerder en/of werknemer, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorziening voor additionele verplichtingen aan de pensioenuitvoerder en/of werknemer wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen

per balansdatum af te wikkelen.

Latente belastingen

Voor zover fiscale waarderingen afwijken van de vermelde waarderinggrondslagen en daar uitgestelde belastingverplichtingen uit voortvloeien, wordt voor deze verplichtingen een voorziening voor latente belastingen getroffen, berekend tegen het belastingpercentage op het verwachte moment van belastingbetaling.

Jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten. De rentelasten worden verantwoord in de perioden waarop deze betrekking hebben.

Kortlopende schulden

Handelscrediteuren en overige schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Handelscrediteuren en overige schulden betreffen schulden met een looptijd korter dan één jaar.

Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Leasing

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als een leaseovereenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat. Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair over de leaseperiode in de exploitatierekening opgenomen.

Bepaling van het resultaat

Aan het saldo van de exploitatierekening kan slechts beperkte betekenis worden toegekend in het kader van de financiële resultatenbeoordeling. De financiële resultaten blijken met name uit de prijzen die de leden voor hun producten via de coöperatie hebben verkregen.

Algemeen

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering

en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Netto-omzet

Netto-omzet betreft de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten onder aftrek van aan afnemers verleende kortingen en exclusief omzetbelasting. Omzet wordt alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden geschat. De specificatie van de omzet is naar marktbestemming. Opbrengsten worden verantwoord wanneer de significante risico's en de rechten van eigendom zijn overgedragen aan de koper, ontvangst van de tegenprestatie waarschijnlijk is en de kosten en mogelijke retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat. De van derden ontvangen licenties worden verantwoord onder aftrek van de doorbetaling aan de rechthebbende, aangezien de onderneming voor dit deel van de licenties geen kredietrisico loopt.

Vergoedingen aan afnemers van goederen en diensten

Aan afnemers van goederen en diensten te betalen vergoedingen worden verwerkt als een vermindering van de transactieprijs, tenzij de betaling aan de afnemer plaatsvindt in ruil voor een te onderscheiden goed of dienst.

Inkoop producten

De uitbetalingen aan leden voor de door hen geleverde producten worden aan het eind van het boekjaar bepaald op grond van de tot op dat tijdstip bekende gegevens, rekening houdend met noodzakelijke inhoudingen ter dekking van de kosten van de groep.

Het aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen, is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het aandeel van de groep in het door de deelneming behaalde resultaat.

Personeelskosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Belastingen

De belastingen worden bepaald op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare kosten.

Tussen de coöperatie en haar Nederlandse groepsmaatschappijen bestaat een fiscale eenheid. De verrekening van de belastingen binnen deze eenheid vindt plaats alsof elke maatschappij zelfstandig belastingplichtig is. Voor alle belastbare tijdelijke verschillen wordt een latente belastingverplichting opgenomen. Voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen en voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn omgerekend tegen de gemiddelde koers. De aankoopprijs van verworven en de verkoopprijs van verkochte groepsmaatschappijen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

x € 1.000

Immateriële vaste activa (1)

De samenstelling en het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt samen te vatten:

	Goodwill	Software	Overige immateriële vaste activa	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	393	10.249	485	11.127	8.376
Investerings	2.581	213	-	2.794	4.007
Desinvesteringen	-	-73	-	-73	-
Afschrijvingen	-646	-1.112	-97	-1.855	-1.256
Balans per 31 juli	2.328	9.277	388	11.993	11.127
Aanschaffingswaarde	2.582	13.585	485	16.652	15.893
Cumulatieve afschrijvingen	-254	-4.308	-97	-4.659	-4.766
Balans per 31 juli	2.328	9.277	388	11.993	11.127

De goodwill heeft voor een bedrag van € nihil (2022/2023: € 393.000) betrekking op de overname van de aandelen in S.A. Desmazières. De goodwill is in het boekjaar volledig afgeschreven.

De goodwill heeft voor een bedrag van € 1.858.000 betrekking op de overname op 15 maart 2024 van de aandelen in The Potato Company B.V. De resterende levensduur bedraagt 5 jaar.

De goodwill heeft voor een bedrag van € 723.000 betrekking op de overname op 16 oktober 2023 van de aandelen in Royal ZAP en Semagri Holland B.V. De resterende levensduur bedraagt 5 jaar.

De resterende economische levensduur en de daarop gebaseerde afschrijvingstermijn voor de onder de immateriële vaste activa opgenomen software is 9 jaar. In deze post is een bedrag van € 7,3 miljoen (31 juli 2023: € 8,2 miljoen) begrepen met betrekking tot een nieuw ERP-systeem en een bedrag van € 1,9 miljoen (31 juli 2023: € 1,9 miljoen) voor het nieuwe telersportaal.

Materiële vaste activa (2)

De samenstelling en het verloop van de materiële vaste activa is als volgt samen te vatten:

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	24.722	1.697	2.186	-	604	29.209	25.601
Investerings	282	170	781	133	-	1.366	6.153
Overname bedrijfsactiva	-	118	203	-	-	321	-
Desinvesteringen	-6.354	-1.047	-549	-	-	-7.950	-197
Afschrijvingen	-673	-294	-592	-	-	-1.559	-2.322
Koersverschillen	-	-	10	-	-	10	-26
Balans per 31 juli	17.977	644	2.039	133	604	21.397	29.209
Aanschaffingswaarde	27.708	3.458	11.029	133	2.992	45.320	64.226
Cumulatieve afschrijvingen	-9.731	-2.814	-8.990	-	-2.388	-23.923	-35.017
Balans per 31 juli	17.977	644	2.039	133	604	21.397	29.209

De verwachte economische levensduur en de daarop gebaseerde afschrijvingstermijn zijn voor bedrijfsgebouwen 20 en 40 jaar, voor aanpassingen aan gebouwen 10 jaar, voor machines en installaties 5 en 10 jaar en voor andere vaste bedrijfsmiddelen 5 en 10 jaar. Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar zijn woningen en voor verkoop aangehouden onroerende goederen.

x € 1.000

Financiële vaste activa (3)

De samenstelling en het verloop van de financiële vaste activa is als volgt samen te vatten:

	Deelnemingen	Overige effecten waarborgsommen	Leningen u/g	Vorderingen op deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	1.270	373	17	-	1.030	2.690	2.814
Aflossingen	-	-	-	-	-55	-55	-619
Verstrekkings	5	28	-	-	364	397	364
Aandeel resultaat boekjaar	295	-	-	-	-	295	570
Koersverschillen	730	-	-	-	-	730	-397
Waardeverandering financiële vaste activa	-189	-	-	-	-	-189	-42
Balans per 31 juli	2.111	401	17	-	1.339	3.868	2.690

De post deelnemingen betreft het 50% aandeel in AR Tarim Tohumculuk ve Sanayi Ticaret A.Ş. te Izmir, Turkije, het 45% aandeel in Potato Services Africa Ltd te Nairobi, Kenia, het 45% aandeel in SV Agrico te Pune, India, en het 12,5% aandeel in Breeders Trust S.A., België.

De genoemde post overige effecten en waarborgsommen betreft waarborgsommen bij Agrico España en vorderingen op coöperatieve verenigingen in de vorm van aandelen die bestemd zijn om duurzaam te worden aangehouden. Daarnaast participeert Agrico in diverse Private Sector Investeringsprogramma (PSI) projecten. De waarde van deze belangen (MABA Retail 25% en Agrico Algeria 25%) is op nihil gewaardeerd.

Van het bedrag aan leningen u/g ultimo boekjaar is € 0,0 miljoen binnen 1 jaar aflosbaar (31 juli 2024: € 0,02 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage op deze leningen bedraagt 0,3%.

Overige vorderingen betreft een investeringsrekening bij de leasemaatschappij uit hoofde van de financiering door Agrico van door haar geleasde auto's.

Vorderingen (4)

Handelsdebiteuren zijn opgenomen na aftrek van een voorziening dubieuze debiteuren. Per 31 juli 2024 bedraagt de voorziening voor dubieuze debiteuren € 4,4 miljoen (31 juli 2023: € 3,1 miljoen). De hoogte van de voorziening is gebaseerd op leveringen uit oogst 2022 en eerder die nog niet betaald zijn aangevuld met nodig geachte voorzieningen voor geïdentificeerde risico's m.b.t. oogst 2023.

De post 'Exploitatie pool' per 31 juli 2023 is een vordering op telers en betreft een onverdeeld restant vanuit de aardappelpools dat is verrekend met de aardappelpools van huidig boekjaar.

De overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van minder dan 1 jaar en hebben voornamelijk betrekking op omzetbelasting, vennootschapsbelasting, goederen en veldinventaris.

Liquide middelen (5)

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderneming.

Eigen vermogen (6)

Het geconsolideerde totaalresultaat (exploitatieresultaat inclusief rechtstreeks via het eigen vermogen verwerkte resultaten) toekomend aan de coöperatie bedraagt € 4.471.000 (31 juli 2023: € 1.643.000). Voor een toelichting op het verloop van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans van Coöperatie Agrico U.A.

Aandeel van derden in groepsvermogen (7)

Het verloop van het aandeel derden is als volgt:

	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	1.040	966
Aandeel resultaat boekjaar	374	257
Dividend	-187	-104
Koersverschillen	68	-79
Balans per 31 juli	1.295	1.040

Voorzieningen (8)

De samenstelling en het verloop van de voorzieningen zijn als volgt samen te vatten:

	Pensioen voorziening	Jubileum-uitkeringen voorziening	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	80	237	317	347
Onttrekkingen	-33	-18	-51	-60
Dotaties	9	52	61	30
Balans per 31 juli	56	271	327	317

De pensioenvoorziening is berekend, gebruikmakend van een disconteringsvoet van 2% en heeft betrekking op de financiering van tot 1 januari 2000 bij een pensioenverzekeraar opgebouwde pensioenaanspraken. Deze regeling kent een onvoorwaardelijke 1,5 procent indexatie en geldt bij voortzetting van het dienstverband tot aan pensioendatum. Alle voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Langlopende schulden (9)

De samenstelling en het verloop van de langlopende schulden zijn als volgt samen te vatten:

	Ledenleningen	Kredietinstelling	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	10.790	6.572	17.362	9.445
Aflossingen	-2.570	-3.284	-5.854	-1.729
Verstrekkings	5.189	24	5.213	9.646
Balans per 31 juli	13.409	3.312	16.721	17.362

De aflossingsverplichtingen zijn als volgt samen te vatten:

	Ledenleningen	Kredietinstelling	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Binnen 1 jaar	3.702	1.070	4.772	2.011
Van 1 tot 5 jaar	9.707	2.242	11.949	15.351
Balans per 31 juli	13.409	3.312	16.721	17.362

Ledenleningen betreffen achtergestelde leningen die onderdeel uitmaken van het garantievermogen van de coöperatie. Het gemiddelde rentepercentage op de ledenleningen bedraagt 5,4% (oogst 2022: 5,67%) en kredietinstellingen 4,65% (oogst 2022: 3,18%).

Leden (10)

	31 juli 2024	31 juli 2023
Leden wegens producten	25.156	24.927
Schuld aan de pool	650	-
	25.806	24.927

Leden wegens producten heeft voor een belangrijk deel betrekking op saldo wat leden in rekening courant bij de coöperatie laten staan. Het gemiddelde rentepercentage op deze rekening courant tegoeden bedraagt 2,5% (oogst 2022: 0,8%).

Overlopende passiva (11)

De overlopende passiva hebben een looptijd van minder dan één jaar en bestaan voor een belangrijk gedeelte uit verplichtingen richting personeel en nog te ontvangen facturen.

Door Agrico onderkende risico's zijn:

- Strategische risico's: Mogelijke risico's ten aanzien van verdere groei en acquisities, worden beheerst door middel van een strategisch plan en doelstellingen ten aanzien van groei en financiering.
- Operationele risico's: Debiteuren betalingsrisico's worden beheerst door actief debiteurenmanagement en indien mogelijk worden zekerheden verkregen.
- Financiële risico's: Financierings- en valutarisico's worden afgedekt door middel van valutatermijncontracten alsook het periodiek opstellen van liquiditeitsprognoses. Deze activiteiten en het beheer van liquiditeiten vindt voornamelijk bij Agrico B.V. plaats.
- Compliance risico's: Het risico dat niet voldaan wordt aan wet- en regelgeving, wordt beheerst door te werken met gedragscodes en interne procedures.
- Risico's betalingen van derden: Coöperatie Agrico U.A. doet zaken met pootgoed afnemers uit landen waar beperkingen met betrekking tot het betalingsverkeer van toepassing zijn. Deze afnemers ervaren in voorkomende gevallen problemen om geld naar de bankrekening van de onderneming over te maken. Als gevolg daarvan betrekken zij derde partijen om geld naar de onderneming over te maken. In boekjaar 2023/2024 is om de hiervoor vermelde redenen circa 2% van de netto-omzet ontvangen via diverse derde partijen.

Bij ontvangsten van dergelijke partijen is inherent sprake van een verhoogd risico op onder meer het meewerken aan terrorismefinanciering of witwassen en het risico op terugvordering van het ontvangen bedrag bij faillissement van deze derde partijen als gevolg van het ontbreken van contractuele overeenkomsten. Met betrekking tot de betalingen van deze derde partijen hebben wij niet in alle gevallen inzicht verkregen in de wijze waarop betalingen aan onze bedrijven tot stand zijn gekomen, de achtergrond van de derde partijen die gelden aan onze bedrijven hebben overgemaakt, de relatie tussen onze pootgoedafnemers en deze derde partijen en de wijze waarop geldstromen lopen tussen deze partijen. Wij hebben onder andere wel vastgesteld dat de partijen die meer dan € 100.000 aan ons hebben betaald, ten tijde van de ontvangst van de betaling niet voorkwamen op sanctielijsten van het Office of Foreign Assets Control, de Europese Unie en de Verenigde Staten. Coöperatie Agrico U.A. heeft in boekjaar 2023/2024 haar beleid inzake deze transacties verder aangescherpt. Het doel van dit beleid is om van elke afnemer en van de partij die voor de betaling zorgdraagt achtergrondonderzoek uit te voeren. Tevens wordt de relatie tussen afnemer en de betalende partij nader onderzocht. Tenslotte worden betalingen van bankrekeningen die niet van de afnemer zijn automatisch gesignaleerd. Coöperatie Agrico U.A. is gestart met de implementatie van dit beleid bij de in boekjaar 2023/2024 overgenomen ondernemingen vanaf het moment waarop zij zeggenschap verkreeg. In boekjaar 2024/2025 wordt dit verder geëffectueerd.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Verplichtingen uit hoofde van operationele leaseverplichtingen voor een bedrag van € 1,2 miljoen (31 juli 2023: € 1,0 miljoen). Van dit bedrag heeft € 0,4 miljoen een looptijd van korter dan 1 jaar (31 juli 2023: € 0,4 miljoen). Het overige betreft een verplichting korter dan 5 jaar. Ultimo boekjaar bestaan investeringsverplichtingen ten bedrage van € 1,7 miljoen (31 juli 2023: € 23 duizend). Coöperatie Agrico U.A., Agrico B.V., Agrico Holding B.V., Agrico Research B.V., ZAP B.V. en Leo de Kock & Zn. B.V., vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en omzetbelasting en zijn derhalve mede hoofdelijk aansprakelijk voor verplichtingen voortvloeiende uit de fiscale eenheid. Als gevolg van de overname van The Potato Company B.V. is er sprake van een voorwaardelijke verplichting van in totaal €0,4 miljoen op de dienstbetrekking van het management.

Zekerheden

Coöperatie Agrico U.A. beschikt over kredietfaciliteiten bij meerdere Nederlandse banken, waarbij de omvang van de beschikbare faciliteiten is afgestemd op het seizoen verloop. Voor het verstrekte krediet door de bankiers aan Coöperatie Agrico U.A. zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- Hoofdelijke medeschuldverbintenis van Coöperatie Agrico U.A., Agrico B.V., Agrico Holding B.V., Agrico Research B.V. en Leo de Kock & Zn. B.V.
- Vermogensverklaring 40% op balansdatum (geconsolideerd risicodragend vermogen verminderd met de immateriële vaste activa in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal).

Agrico B.V. staat garant voor een krediet van AR Tarim Tohumculuk ad TRY 6,0 miljoen.

Coöperatie Agrico U.A. heeft voor de deelnemingen Agrico B.V. en Agrico Research B.V. een 403-verklaring afgegeven en voor de deelneming Agrico Holding B.V. een 408-verklaring.

Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening

x € 1.000

Netto-omzet producten aan derden (12)

	2023/2024	2022/2023
De netto-omzet is als volgt te specificeren:		
Pootaardappelen	352.887	323.426
Consumptieaardappelen	48.531	73.728
Licenties	8.824	8.340
Overige omzet	2.029	4.260
	412.271	409.754

De overige omzet bestaat voor €1,1 miljoen aan opbrengsten uit goederen en voor €0,9 miljoen aan opbrengsten uit diensten.

Verdeling van de omzet aardappelen naar afzetgebied:	%	%
Nederland	28,7	27,5
Frankrijk	14,5	13,7
België	12,6	11,7
Overig EU	21,0	19,2
Buiten EU	23,2	27,9
	100,0	100,0

Overige bedrijfsopbrengsten (13)

Hieronder zijn ontvangen subsidies, de boekwinsten van de overgedragen activa van Leo de Kock & Zn. B.V. en overige bedrijfsopbrengsten opgenomen.

Inkoop producten (14)

Hieronder zijn opgenomen de uitbetalingen aan leden voor geleverde aardappelen (zowel pool als overige inkoop), aan leden betaalde bewaarvergoedingen en de inkoop bij derden. Het aandeel van leden hierin bedraagt totaal €226,3 miljoen (2022/2023: 232,6 miljoen).

Directe kosten (15)

Hieronder zijn opgenomen direct met de verkoop samenhangende kosten zoals transport, commissie, emballage e.d.

Lonen, salarissen en sociale lasten (16)

	2023/2024	2022/2023
Salarissen	16.400	16.687
Sociale lasten	2.914	3.048
Pensioenpremies, inclusief mutatie van de pensioenvoorziening	2.037	2.179
	21.351	21.914
Gemiddeld aantal werknemers van de Agrico-groep:		
Nederland	161	207
Buitenlandse groepsmaatschappijen	80	76
	241	283

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa (17)

	2023/2024	2022/2023
Immateriële vaste activa	1.855	1.256
Bedrijfsgebouwen en terreinen	673	812
Machines en installaties	294	602
Andere vaste bedrijfsmiddelen	592	908
	3.414	3.578
Per saldo boekwinst of -verlies op desinvesteringen	-	-5
	3.414	3.573

Overige bedrijfskosten (18)

	2023/2024	2022/2023
Andere personeelskosten	3.608	3.085
Kantoorkosten	2.725	2.145
Organisatiekosten	1.827	1.469
Verkoopkosten	3.003	2.933
Huisvesting- en exploitatiekosten	2.069	2.197
Overige kosten	1.232	1.750
	14.464	13.579

Rentelasten en soortgelijke kosten (19)

In de post rentebaten en soortgelijke opbrengsten is een bedrag van € 70.000 (2022/2023: -€ 64.000) aan valutakoersverschillen opgenomen.

Belastingen (20)

De belasting over het resultaat heeft voor € 0,3 miljoen (2022/2023: € 0 miljoen) betrekking op de winst in Nederland en voor € 1,2 miljoen (2022/2023: € 1,1 miljoen) op winst in buitenlandse activiteiten. De effectieve belastingdruk (27,6%) wijkt af van het nominale tarief in Nederland (25%) wegens:

- Toepassing van de deelnemingsvrijstelling op het resultaat deelnemingen.
- Afwijkende tarieven in het buitenland.
- Onzekerheid omtrent het realiseren van belastingteruggave over sommige verliezen en waarderingsverschillen, waardoor geen latentie wordt gevormd.
- Overige permanente verschillen tussen de fiscale en bedrijfseconomische grondslagen voor resultaatbepaling.

Ultimo boekjaar bedragen de te verrekenen fiscale verliezen van de Nederlandse fiscale eenheid € 13,3 miljoen. Er is geen actieve latentie in het kader van verrekenbare verliezen verantwoord in de jaarrekening.

Enkelvoudige balans

x € 1.000 (na voorstel verwerking saldo)

Activa	31 juli 2024	31 juli 2023
Vaste activa		
Materiële vaste activa (1)		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	1.972	1.881
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	446	446
	2.418	2.327
Financiële vaste activa (2)		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	52.991	45.552
	52.991	45.552
Vlottende activa		
Vorderingen		
Groepsmaatschappijen	21.759	27.277
Leden	2.438	351
Exploitatie pool (3)	-	1.590
	24.197	29.218
Liquide middelen	521	-
Totaal activa	80.127	77.097

Passiva	31 juli 2024	31 juli 2023
Eigen vermogen (4)		
Statutaire reserves	30.156	28.229
Wettelijke reserve deelnemingen	1.940	1.675
Wettelijke reserve geactiveerde ontwikkelingskosten	9.175	10.057
Wettelijke reserve koersverschillen	-3.340	-4.148
	37.931	35.813
Langlopende schulden (5)		
Ledenleningen *	13.409	10.790
Kredietinstellingen	2.725	5.567
	16.134	16.357
Kortlopende schulden		
Leden (6)	25.805	24.927
Belastingen en premies sociale verzekeringen	257	-
	26.062	24.927
Totaal passiva	80.127	77.097

* betreft achtergestelde leningen die onderdeel uitmaken van het garantievermogen van de coöperatie

Enkelvoudige exploitatierekening

x € 1.000

	2023/2024	2022/2023
Exploitatiesaldo uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	-2.968	1.102
Resultaat deelnemingen (7)	6.631	436
Saldo na belastingen	3.663	1.538

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige jaarrekening

Inleiding en toelichting

Dit is de enkelvoudige jaarrekening van Coöperatie Agrico U.A, opgericht op 2 april 1973, statutair gevestigd te Emmeloord, Nederland, kamer van koophandel nummer 39025632. Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Nederlandse wet- en regelgeving voor financiële verslaggeving. Daarbij is gebruik gemaakt van de faciliteit, die artikel 362 lid 8, Titel 9 Boek 2 BW biedt, om in de enkelvoudige jaarrekening dezelfde grondslagen toe te passen als in de geconsolideerde jaarrekening. Voor de grondslagen ten aanzien van de waardering van activa en passiva en voor de opstelling van de exploitatierekening wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover de posten opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening niet nader worden toegelicht.

Toepassing van artikel 2:402 BW

Aangezien de exploitatierekening over 2023/2024 van Coöperatie Agrico U.A. in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is in de vennootschappelijke jaarrekening volstaan met de weergave van een beknopte exploitatierekening in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

x € 1.000

Materiële vaste activa (1)

De samenstelling en het verloop van de materiële vaste activa

is als volgt samen te vatten:

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Niet aan de bedrijfs- uitoefening dienstbaar	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	1.881	446	2.327	2.335
Investerings	100	-	100	-
Afschrijvingen	-9	-	-9	-8
Balans per 31 juli	1.972	446	2.418	2.327
Aanschaffingswaarde	2.966	2.777	5.743	5.643
Cumulatieve afschrijvingen	-994	-2.331	-3.325	-3.316
Balans per 31 juli	1.972	446	2.418	2.327

De verwachte economische levensduur en de daarop gebaseerde afschrijvingstermijn zijn voor bedrijfsgebouwen 20 en 40 jaar, voor aanpassingen aan gebouwen 10 jaar. Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar zijn voor verkoop aangehouden onroerende goederen.

Financiële vaste activa (2)

De samenstelling en het verloop van de financiële vaste activa

is als volgt samen te vatten:

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	45.552	45.552	45.736
Resultaat boekjaar	6.631	6.631	436
Koersverschillen	808	808	-620
Balans per 31 juli	52.991	52.991	45.552

Exploitatie pool (3)

De post 'Exploitatie pool' per 31 juli 2023 is een vordering op telers en betreft een onverdeeld restant vanuit de aardappelpools dat is verrekend met de aardappelpools van huidig boekjaar.

Eigen vermogen (4)

Het verloop en de samenstelling van het eigen vermogen

is als volgt samen te vatten:

	Reserve ex. artikel 15.2 van de statuten	Wettelijke reserve deelnemingen	Wettelijke reserve kosten van ontwikkeling	Wettelijke reserve koers- verschillen	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	28.229	1.675	10.057	-4.148	35.813	34.895
Saldo boekjaar	3.663	-	-	-	3.663	1.538
Onttrekking	-2.353	-	-	-	-2.353	-
Overige mutaties	617	265	-882	808	808	-620
Balans per 31 juli	30.156	1.940	9.175	-3.340	37.931	35.813

De reserve ex. artikel 15.2 van de statuten betreft de ingehouden saldi van de coöperatie. Ter hoogte van het negatieve saldo van de wettelijke reserve koersverschillen kunnen geen uitkeringen ten laste van de reserves worden gedaan.

De onttrekking bij de reserve ex. Artikel 15.2 van de statuten betreft de overgang van het eigen vermogen naar een nieuw opgerichte coöperatie.

De wettelijke reserve deelnemingen wordt gevormd voor resultaten en rechtstreekse vermogensvermeerderingen van de deelnemingen sinds de eerste waardering volgens de netto vermogensmutatiemethode omdat uitkering niet zonder meer kan worden afgedwongen of gerealiseerd.

De wettelijke reserve kosten van ontwikkeling heeft betrekking op de (resterende) boekwaarde van de geactiveerde ontwikkelingskosten (investeringen in een ERP systeem).

De wettelijke reserve koersverschillen omvat de niet-gerealiseerde koersverschillen op buitenlandse deelnemingen, waarbij tevens de mutaties als gevolg van hyperinflatie in deze reserve zijn verrekend.

Voorstel bestemming exploitatiesaldo

Op grond van artikel 15.2 van de statuten wordt het winstsaldo van de exploitatierekening 2023/2024 ad € 3.663.000 op voorstel van het bestuur als volgt verdeeld:

	2023/2024	2022/2023
Toevoeging aan de reserve ex. artikel 15.2 van de statuten	3.663	1.538

Dit voorstel is reeds in de balans per 31 juli 2024 verwerkt.

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

x € 1.000

Langlopende schulden (5)

De samenstelling en het verloop van de langlopende schulden is als volgt samen te vatten:

	Leden- leningen	Krediet- instellingen	Totaal 2023/2024	Totaal 2022/2023
Balans per 1 augustus	10.790	5.567	16.357	7.909
Aflossingen	-2.570	-2.842	-5.412	-1.370
Verstrekkings	5.189	-	5.189	9.818
Balans per 31 juli	13.409	2.725	16.134	16.357
De aflossingsverplichtingen zijn als volgt samen te vatten:				
Binnen 1 jaar	3.702	1.070	4.772	2.011
Van 1 tot 5 jaar	9.707	1.655	11.362	14.346
Balans per 31 juli	13.409	2.725	16.134	16.357

Het gemiddelde rentepercentage op de ledenleningen bedraagt 5,4% (oogst 2022: 5,67%) en kredietinstellingen 4,65% (oogst 2022: 3,18%).

Leden (6)

	2023/2024	2022/2023
Leden wegens producten	25.156	24.927
Schuld aan de pool	650	-
	25.806	24.927

Leden wegens producten heeft voor een belangrijk deel betrekking op saldo wat leden in rekening courant bij de coöperatie laten staan. Het gemiddelde rentepercentage op de deze rekening courant tegoeden bedraagt 2,5% (oogst 2022: 0,8%).

Schuld aan de pool is een onverdeeld restant vanuit de aardappelpools van dat boekjaar dat zal worden toegevoegd aan de aardappelpools van volgend boekjaar.

Resultaat deelnemingen (7)

Dit betreft het aandeel van de onderneming in de resultaten van haar deelnemingen, waarvan een bedrag van € 6.366.000 (2022/2023 -€ 134.000) groepsmaatschappijen betreft. Het overige deel betreft resultaat in minderheidsbelangen ten bedrage van € 265.000 (2022/2023: € 570.000).

Beloning externe accountant (ex. Art. 2:382a BW)

De ten laste van het boekjaar gebrachte kosten van de externe accountant en de accountantsorganisatie en het gehele netwerk waartoe deze accountantsorganisatie behoort, zijn als volgt:

	EY Accountants B.V.	Overig EY	2023/2024	2022/2023
Het onderzoek van de jaarrekening	290	65	355	299
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	6	6	6
	290	71	361	305

Bezoldiging van bestuurders en commissarissen

De gegevens conform artikel 383 lid 1 titel 9 BW 2 zijn voor bestuurders van Coöperatie Agrico U.A. (tevens raad van commissarissen Agrico B.V.): €162.000 (vorig jaar € 151.000).

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Agrico U.A. is hoofdelijk aansprakelijk voor verplichtingen voortvloeiende uit de fiscale eenheid voor zowel de vennootschaps- als omzetbelasting met haar Nederlandse groepsmaatschappijen.

Coöperatie Agrico U.A., Agrico B.V., Agrico Holding B.V., Agrico Research B.V., ZAP B.V. en Leo de Kock & Zn. B.V., vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en omzetbelasting en zijn derhalve mede hoofdelijk aansprakelijk voor verplichtingen voortvloeiende uit de fiscale eenheid.

Zekerheden

Coöperatie Agrico U.A. beschikt over kredietfaciliteiten bij meerdere Nederlandse banken, waarbij de omvang van de beschikbare faciliteiten is afgestemd op het seizoen verloop. Voor het verstrekte krediet door de bankiers aan Coöperatie Agrico U.A. zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- Hoofdelijke medeschuldverbintenis van Coöperatie Agrico U.A., Agrico B.V., Agrico Holding B.V., Agrico Research B.V. en Leo de Kock & Zn. B.V.
- Vermogensverklaring 40% op balansdatum (geconsolideerd risicodragend vermogen verminderd met de immateriële vaste activa in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal).

Coöperatie Agrico U.A. heeft voor de deelnemingen Agrico B.V. en Agrico Reseach B.V. een 403-verklaring afgegeven en voor de deelneming Agrico Holding B.V. een 408-verklaring.

Emmeloord, 15 november 2024

M. Zuidhof
Algemeen directeur

J. Barendregt
Bestuurder

R.N.G. Stokman
Bestuurder

C. Dekker
Bestuurder

J.C. van Heerwaarden
Bestuurder

S.K. Hoekstra
Bestuurder

M.C.G. Besseling
Bestuurder

G.H. de Raaff
Bestuurder

Overige gegevens

Inzake verdeling saldo (Artikel 15.2 lid 6)

- a. Omtrent de bestemming van een positief saldo van de exploitatierekening besluit de Ledenraad op voorstel van het Bestuur.
- b. Een negatief saldo van de exploitatierekening wordt ten laste van het eigen vermogen van de Coöperatie gebracht en wel ten laste van die bestanddelen daarvan als de Ledenraad op voorstel van het Bestuur zal besluiten.

Inzake verdeling batig saldo na vereffening (Artikel 18.3)

1. Indien bij vereffening een overschot blijkt te bestaan en er alsdan ledencertificaten uitstaan, wordt uit dit overschot allereerst uitgekeerd het op de certificaten gestort bedrag, bijschrijvingen op certificaten daaronder begrepen. Mocht het overschot niet voldoende zijn voor die uitkering, dan wordt het overschot verdeeld naar de verhouding als in de vorige zin vermeld. Blijft na uitkering als hiervoor bedoeld een overschot over, dan wordt dit uitgekeerd aan hen die Leden waren van de Coöperatie ten tijde van de ontbinding van de Coöperatie. Het overschot wordt verdeeld naar de verhouding van het totaalbedrag door de Coöperatie aan elk der Leden uitgekeerd voor alle producten waarvoor afleveringsplicht geldt of gold gedurende de laatste vijf (5) volle boekjaren, aan het tijdstip van de ontbinding voorafgaande, dan wel tijdens de gehele duur van het Lidmaatschap, indien dit geen vijf (5) volle jaren heeft geduurd.
2. In geval van ontbinding door het geheel ontbreken van de Leden vervalt het batig saldo aan hen die minder dan vijf (5) jaren voor de ontbinding hebben opgehouden Lid te zijn. Ontbreken ook zij, dan aan hen die minder dan zeven (7) jaar voor de ontbinding hebben opgehouden Lid te zijn en zo vervolgens. De grondslag voor de verdeling is gelijk aan de in het vorige lid vermelde grondslag.

Aan: de ledenraad van Coöperatie Agrico U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening over de periode 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 juli 2024 van Coöperatie Agrico U.A. te Emmeloord gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Coöperatie Agrico U.A. per 31 juli 2024 en van het resultaat over de periode 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 juli 2024;
- de geconsolideerde en enkelvoudige exploitatierekening over de periode 1 augustus 2023 tot en met 31 juli 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Coöperatie Agrico U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties

(Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid
Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de onderneming en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar het hoofdstuk Risicoprofiel van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn risicoanalyse heeft opgenomen na overweging van mogelijke frauderisico's.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de fraude-risicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten.

Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden in al onze controles rekening met het risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle ondernemingen aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in sectie Oordelen, schattingen, veronderstellingen en onzekerheden van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening, waaronder de voorziening voor dubieuze handelsdebiteuren. Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen. Verder hebben wij, om in te spelen op het geïdentificeerde risico dat het management interne beheersmaatregelen kan doorbreken met betrekking tot de bepaling van de voorziening voor dubieuze handelsdebiteuren,

de door management gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen gecontroleerd.

Wij zijn bij het identificeren en inschatten van frauderisico's uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan, met name ten aanzien van de verantwoording van de verplichting voor nog te verrekenen schade/klachten welke in mindering wordt gebracht op de omzet. Wij hebben onder andere de omzetdoelstellingen van de onderneming overwogen en de realisatie daarvan. Wij hebben in reactie op het veronderstelde frauderisico onze werkzaamheden inzake de opbrengstenverantwoording bepaald en uitgevoerd.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, management en juridische zaken.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van

niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met het bestuur, het lezen van notulen, het kennisnemen van interne onderzoeken en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

Wij hebben het volgende risico op niet naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd en de volgende werkzaamheden uitgevoerd.

Risico op het niet naleven van wet- en regelgeving (risico op meewerken aan terrorismefinanciering of witwassen) als gevolg van ontvangen gelden van derde partijen

Risico

Coöperatie Agrico U.A. doet zaken met afnemers uit landen waar (sanctie)maatregelen en beperkingen met betrekking tot het betalingsverkeer van toepassing zijn. Deze afnemers ervaren in voorkomende gevallen problemen om geld naar de bankrekening van Agrico over te maken. Als gevolg daarvan betrekken zij derde partijen om geld naar de onderneming over te maken.

Wij beschouwen het niet-naleven van wet- en regelgeving in landen met een hoog risico, inclusief het onbewust meewerken aan terrorismefinanciering of witwassen als gevolg van het ontvangen van gelden via onbekende derden als een risico in onze controle.

Op pagina 96 in de jaarrekening (vijfde bullet: Risico's betalingen van derden) is een toelichting opgenomen over ontvangen gelden van derden, inclusief de risico's ten aanzien van het niet naleven van wet- en regelgeving en ontwikkelingen in het boekjaar 2023-2024. Tevens is het risico toegelicht in het jaarverslag op pagina 77 (hoofdstuk: Risicoprofiel).

Onze controle-aanpak

Wij hebben onder andere de volgende controlewerkzaamheden verricht, specifiek gericht op dit risico, waarbij de planning en uitvoering in samenwerking heeft plaatsgevonden met onze forensische specialisten:

- Wij hebben inzicht verkregen in de opzet en het bestaan van de interne beheersing rondom ontvangen gelden van derde partijen.
- Wij hebben transactietesten uitgevoerd op ontvangen gelden van derde partijen.
- Wij hebben kennisgenomen van intern uitgevoerde onderzoeken naar ontvangen gelden van derde partijen in boekjaar 2023-2024, waaronder de uitgevoerde achtergrondonderzoeken naar de betrokken derde partijen.
- Om de resultaten van die onderzoeken te bevestigen, hebben wij de ontvangen informatie geverifieerd met onderliggende brondocumentatie.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij de directie en het bestuur van de onderneming over mogelijke of vermoedelijke schending van wet- en regelgeving met betrekking tot ontvangen gelden van derde partijen.

Wij hebben verder kennisgenomen van advocatenbrieven en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Wij hebben de toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening op pagina 96 (vijfde bullet: Risico's betalingen van derden) en op pagina 77 van het jaarverslag inzake risico's betalingen van derden geëvalueerd. Wij zijn nagegaan of deze toelichtingen de huidige status weerspiegelen van het verhoogde risico op het niet-naleven van wet- en regelgeving, waaronder het onbewust meewerken aan terrorisme-financiering of witwassen als gevolg van het ontvangen van gelden via onbekende derden en het risico op terugvordering van het ontvangen bedrag bij faillissement van deze derde partijen als gevolg van het ontbreken van contractuele overeenkomsten.

Uit de toelichtingen blijkt dat niet alle onderkende risico's volledig zijn weggenomen, de mogelijke impact daarvan hebben wij gewogen voor ons oordeel.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel Continuïteit op pagina 86 van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de onderneming om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins,

alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de coöperatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie Informatie ter ondersteuning van ons oordeel hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als

basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 15 november 2024

EY Accountants B.V.

w.g. drs. B.W. Littel RA

Agrico

Postbus 70, 8300 AB Emmeloord

Duit 15, 8305 BB Emmeloord

+31 (0)527 639911

info@agrigo.nl

www.agricopotatoes.com

**Say potato,
say Agrico.**

